

Granskning av kurser som inte specifikt omfattas av kursfordringarna för någon examen 2012

Granskning av kurser som
inte specifikt omfattas
av kursfordringarna för
någon examen 2012

Högskoleverket • Luntmakargatan 13 • Box 7851, 103 99 Stockholm
tfn 08-563 085 00 • fax 08-563 085 50 • e-post hsv@hsv.se • www.hsv.se

**Granskning av kurser som inte specifikt omfattas av
kursfordringarna för någon examen 2012**

Utgiven av Högskoleverket 2012

Högskoleverkets rapportserie 2012:28 R

ISSN 1653-0632

Innehåll: Högskoleverket, utvärderingsavdelningen, **Karl Weigelt** (projektledare/
kontaktperson), **Johanna Köhlmark**, **Susanna Sjödin Lindenskoug**

Omslagsbild: Ann Ek

Formgivning: Högskoleverkets informationsavdelning

Innehåll

Högskoleverkets beslut	7
Granskning av kurser som inte specifikt omfattas av kursfordringarna för någon examen	7
Sammanfattning	13
Högskoleverkets redogörelse för uppdraget	14
Bakgrund	14
Utgångspunkter	15
Metod	18
Bedömargruppens sammansättning	18
Kartläggning	19
Granskningens genomförande	25
Granskningens resultat	28
BEDÖMARGRUPPENS RAPPORT	33
Allmänna kommentarer	34
Blekinge tekniska högskola: Statistik med SPSS	42
Chalmers tekniska högskola: Hands on-teknik för lärare	43
Chalmers tekniska högskola: Technical and scientific communication – channels, audiences, purposes	45
Dans- och cirkushögskolan: Cirkus transfer – kommunikation och entreprenörskap inom cirkus	47
Ersta Sköndal högskola: Religion och samhälle, 7,5 högskolepoäng, grundnivå	49
Försvårshögskolan: Underrättelseanalys – metoder och problem	50
Gymnastik- och idrottshögskolan: Stockholm-OS 1912. Tävlingarna – människorna – staden	51
Göteborgs universitet: Introduktion till skolläraryrket	52
Göteborgs universitet: Spelets regler	53
Högskolan Dalarna: Italienska – nybörjarkurs 1	54
Högskolan Dalarna: Professionell kommunikation – mer än bara samtal	56
Högskolan i Borås: Bättre produktionsstyrning	58
Högskolan i Borås: Formgivning och layout i Indesign	60
Högskolan i Gävle: Kost och prestation	62
Högskolan i Gävle: Personlig tränare	63

Högskolan i Halmstad: Karriärutveckling och övergångar inom idrotten – ett internationellt perspektiv i teori och praktik	65
Högskolan i Halmstad: Skapande skrivande	67
Högskolan i Jönköping: Varför skapade Gud Darwin?	69
Högskolan i Skövde: Svenska för utländska studenter 1	70
Högskolan Kristianstad: Huliganism som fenomen 1	72
Högskolan Kristianstad: Kreativt skrivande 1	73
Högskolan på Gotland: Att vilseleda och att bli vilseledd	75
Högskolan Väst: Interkulturella studier – global engelska och online mediediskurs	76
Johannelunds teologiska högskola: Chefs- och ledarskapsutveckling i Svenska kyrkan	77
Karlstads universitet: Kreativ idéutveckling – drömförverkligande och entreprenörskap för alla	79
Karlstads universitet: Miljö-ekofilosofi	81
Karolinska institutet: Motiverande samtal (MI) vid beteendeförändring	83
Karolinska institutet: Sjukvårds- och näringslivsmanagement för blivande läkare	85
Konstfack: Konstnärliga forskningsprocesser	87
Kungl. Konsthögskolan: Konst och arkitektur	89
Kungl. Musikhögskolan: Musik och hälsa	91
Kungl. Tekniska högskolan: Arkitekttävlingen – teori och professionell praktik	93
Kungl. Tekniska högskolan: Kommunikationsdesign för innovatörer och entreprenörer	94
Linköpings universitet: Utomhuspedagogik med estetisk inriktning	96
Linnéuniversitetet: Drama 1	98
Luleå tekniska universitet: Kvantfysik för nyfikna	100
Luleå tekniska universitet: Ljudkonst/ljuddesign	101
Lunds universitet: Kost och hälsa – vitaminer, mineraler och functional foods	102
Malmö högskola: Deltagarkultur 1	104
Malmö högskola: Interkulturell kommunikation	105
Mittuniversitetet: Släktforskning – en introduktion	107
Mälardalens högskola: Sommarakademi 1	108

Newmaninstitutet: Civic Courage – Surviving as an Idealist in an Unforgiving World	109
Operahögskolan i Stockholm: Extended Opera – nyskapande operagestaltning	110
Stockholms dramatiska högskola: Cross-media och entreprenörskap	112
Stockholms Musikpedagogiska Institut: Estetiska lärprocesser – att uppleva, lära och gestalta	114
Stockholms universitet: Actio – rösten och kroppen	116
Stockholms universitet: Mediepraktik	117
Sveriges lantbruksuniversitet: Agrarhistoria, praktisk sommarkurs i agrar- och landskapshistoria	118
Södertörns högskola: Praktik inom medievetarprogrammet	119
Umeå universitet: Kläddesign – från idé till färdig produkt	120
Umeå universitet: Unga, sex och internet	122
Uppsala universitet: Leda och organisera det systematiska kvalitetsarbetet – förskolechefens ansvar för kvalitet	123
Uppsala universitet: Visuell presentation	124
Örebro universitet: Teater – drama 1	126
Örebro universitet: Visuell kommunikation och gestaltning	127

Högskoleverkets beslut

Rektorer vid berörda universitet, högskolor och
enskilda utbildningsanordnare

Utvärderingsavdelningen
Karl Weigelt
BESLUT

2012-12-18
Reg.nr 12-1162-12

Granskning av kurser som inte specifikt omfattas av kursfordringarna för någon examen

Beslut

Högskoleverket bedömer att följande kurser uppfyller kraven i 1 kap. 2 och 8–9 §§ i högskolelagen (1992:1434): *Statistik med SPSS* vid Blekinge tekniska högskola; *Technical and scientific communication – channels, audiences, purposes* vid Chalmers tekniska högskola; *Religion och samhälle* vid Ersta Sköndal högskola; *Underrättelseanalys – metoder och problem* vid Forsvarshögskolan; *Stockholm-OS 1912. Tävlingarna – människorna – staden* vid Gymnastik- och idrottshögskolan; *Introduktion till skolledaryrket* vid Göteborgs universitet; *Spelets regler* vid Göteborgs universitet; *Bättre produktionsstyrning* vid Högskolan i Borås; *Personlig tränare* vid Högskolan i Gävle; *Karriärutveckling och övergångar inom idrotten – ett internationellt perspektiv i teori och praktik* vid Högskolan i Halmstad; *Varför skapade Gud Darwin?* vid Högskolan i Jönköping; *Huliganism som fenomen* vid Högskolan Kristianstad; *Att vilseleda och bli vilseledd* vid Högskolan på Gotland; *Interkulturella studier – global engelska och online mediediskurs* vid Högskolan Väst; *Motiverande samtal (MI) vid betendeförändring* vid Karolinska institutet; *Konstnärliga forskningsprocesser* vid Konstfack; *Konst och arkitektur* vid Kungl. Konsthögskolan; *Arkitekttävlingen – teori och professionell praktik* vid Kungl. Tekniska högskolan; *Kvantfysik för nyfikna* vid Luleå tekniska universitet; *Kost och hälsa – vitaminer, mineraler och functional foods* vid Lunds universitet; *Deltagarkultur 1* vid Malmö högskola; *Interkulturell kommunikation* vid Malmö högskola; *Släktforskning – en introduktion* vid Mittuniversitetet; *Sommarakademi 1* vid Mälardalens högskola; *Civic Courage – Surviving as an Idealist in an Unforgiving World* vid Newmaninstitutet; *Estetiska lärprocesser – att uppleva, lära och gestalta* vid Stockholms Musikpedagogiska Institut; *Mediepraktik* vid Stockholms universitet; *Agrarhistoria, praktisk sommarkurs i agrar- och landskapshistoria* vid Sveriges lantbruksuniversitet; *Praktik inom medievetarprogrammet* vid Södertörns högskola; *Kläddesign – från idé till färdig produkt* vid Umeå universitet; *Unga, sex och internet* vid Umeå universitet; *Leda och organisera det systematiska kvalitetsarbetet – förskolechefens ansvar för kvalitet* vid Uppsala universitet; *Visuell*

presentation vid Uppsala universitet; *Teater – drama 1* vid Örebro universitet samt *Visuell kommunikation och gestaltning* vid Örebro universitet.

Högskoleverket finner anledning att ifrågasätta att följande kurser uppfyller kraven i 1 kap. 2 och 8–9 §§ i högskolelagen: *Hands on-teknik för lärare* vid Chalmers tekniska högskola; *Cirkus transfer – kommunikation och entreprenörskap inom cirkus* vid Dans- och cirkushögskolan; *Italienska – nybörjarkurs 1* vid Högskolan Dalarna; *Professionell kommunikation – mer än bara samtal* vid Högskolan Dalarna; *Formgivning och layout i Indesign* vid Högskolan i Borås; *Kost och prestation* vid Högskolan i Gävle; *Skapande skrivande* vid Högskolan i Halmstad; *Svenska för utländska studenter 1* vid Högskolan i Skövde; *Kreativt skrivande 1* vid Högskolan Kristianstad; *Chefs- och ledarskapsutbildning i Svenska kyrkan* vid Johannelunds teologiska högskola; *Kreativ idéutveckling – drömförverkligande och entreprenörskap för alla* vid Karlstads universitet; *Miljö-ekofilosofi* vid Karlstads universitet; *Sjukvårds- och näringslivsmanagement för blivande läkare* vid Karolinska institutet; *Musik och hälsa* vid Kungl. Musikhögskolan; *Kommunikationsdesign för innovatörer och entreprenörer* vid Kungl. Tekniska högskolan; *Utombuspedagogik med estetisk inriktning* vid Linköpings universitet; *Drama 1* vid Linnéuniversitetet; *Ljudkonst/ljuddesign* vid Luleå tekniska universitet; *Extended Opera – nyskapande operagestaltning* vid Operahögskolan i Stockholm; *Cross-media och entreprenörskap* vid Stockholms dramatiska högskola samt *Actio – rösten och kroppen* vid Stockholms universitet. Berörda lärosäten och utbildningsanordnare anmodas att senast den 18 juni 2013 inkomma till Universitetskanslersämbetet med en redogörelse för de åtgärder som vidtagits för att avhjälpa bristerna. Bedöms bristerna kvarstå efter denna tid, kommer Universitetskanslersämbetet att underrätta regeringen.

Ärendet

Högskoleverket har på regeringens uppdrag (U2009/427/UH) granskat ett urval av kurser som inte specifikt omfattas av kursfordringarna för någon examen. Av uppdraget framgår att om en utbildning inte uppfyller kraven, bör lärosätet ges viss tid att avhjälpa bristerna. Kvarstår bristerna därefter, ska Högskoleverket underrätta regeringen. Av uppdraget framgår också att resultaten av de granskningar som har genomförts årligen ska redovisas och kommenteras i Högskoleverkets årsredovisning.

För granskningen har Högskoleverket anlitat en bedömargrupp bestående av följande experter: Inge Bartning, Henrik Bohlin, Karin Henriksson-Larsén, Henrik Karlsson och Torsten Kälvemark. Inge Bartning har inte deltagit i bedömningen av kurserna vid Stockholms universitet. Henrik Bohlin har inte deltagit i bedömningen av kursen vid Södertörns högskola. Karin Henriksson-Larsén har inte deltagit i bedömningen av kursen vid Gymnastik- och idrotts-högskolan. Torsten Kälvemark har inte deltagit i bedömningen av kurserna vid Högskolan i Borås, Operahögskolan i Stockholm och Örebro universitet.

Experternas yttranden samt redogörelse för ärendets beredning återfinns i bifogad rapport (Högskoleverkets rapportserie 2012:28 R).

Bedömning

Bedömningen har gjorts utifrån kraven i 1 kap. 2 och 8–9 §§ i högskolelagen.

Experternas bedömning är att följande kurser uppfyller kraven i 1 kap. 2 och 8–9 §§ i högskolelagen:

- Blekinge tekniska högskola: Statistik med SPSS
- Chalmers tekniska högskola: Technical and scientific communication – channels, audiences, purposes
- Ersta Sköndal högskola: Religion och samhälle
- Försvarshögskolan: Underrättelseanalys – metoder och problem
- Gymnastik- och idrottshögskolan: Stockholm-OS 1912. Tävlingarna – människorna – staden
- Göteborgs universitet: Introduktion till skolledaryrket
- Göteborgs universitet: Spelets regler
- Högskolan i Borås: Bättre produktionsstyrning
- Högskolan i Gävle: Personlig tränare
- Högskolan i Halmstad: Karriärutveckling och övergångar inom idrotten – ett internationellt perspektiv i teori och praktik
- Högskolan i Jönköping: Varför skapade Gud Darwin?
- Högskolan Kristianstad: Huliganism som fenomen
- Högskolan på Gotland: Att vilseleda och bli vilseledd
- Högskolan Väst: Interkulturella studier – global engelska och online mediediskurs
- Karolinska institutet: Motiverande samtal (MI) vid beteendeförändring
- Konstfack: Konstnärliga forskningsprocesser
- Kungl. Konsthögskolan: Konst och arkitektur
- Kungl. Tekniska högskolan: Arkitektävlingen – teori och professionell praktik
- Luleå tekniska universitet: Kvantfysik för nyfikna
- Lunds universitet: Kost och hälsa – vitaminer, mineraler och functional foods
- Malmö högskola: Deltagarkultur 1
- Malmö högskola: Interkulturell kommunikation
- Mittuniversitetet: Släktforskning – en introduktion
- Mälardalens högskola: Sommarakademi 1
- Newmaninstitutet: Civic Courage – Surviving as an Idealist in an Unforgiving World
- Stockholms Musikpedagogiska Institut: Estetiska lärprocesser – att uppleva, lära och gestalta
- Stockholms universitet: Mediepraktik

- Sveriges lantbruksuniversitet: Agrarhistoria, praktisk sommarkurs i agrar- och landskapshistoria
- Södertörns högskola: Praktik inom medievetarprogrammet
- Umeå universitet: Kläddesign – från idé till färdig produkt
- Umeå universitet: Unga, sex och internet
- Uppsala universitet: Leda och organisera det systematiska kvalitetsarbetet – förskolechefens ansvar för kvalitet
- Uppsala universitet: Visuell presentation
- Örebro universitet: Teater – drama 1
- Örebro universitet: Visuell kommunikation och gestaltning.

Experternas bedömning är att följande kurser inte uppfyller kraven i 1 kap. 2 och 8–9 §§ i högskolelagen:

- Chalmers tekniska högskola: Hands on-teknik för lärare. Kursen brister vad gäller kopplingen till ämnets vetenskapliga grund och utvecklingen av ett kritiskt och analytiskt förhållningssätt.
- Dans- och cirkushögskolan: Cirkus transfer – kommunikation och entreprenörskap inom cirkus. Kursmålen, innehållet och kravnivåerna är alltför vagt formulerade och det saknas en tillräcklig säkring av ett kritiskt och analytiskt förhållningssätt med avseende på de delar av kursen som relaterar till en vetenskaplig grund. I sin nuvarande utformning har kursen ett syfte och ett innehåll som delvis vetter åt praktisk karriärutveckling av ett mer stödjande slag.
- Högskolan Dalarna: Italienska – nybörjarkurs 1. Kursen brister vad gäller kopplingen till och utvecklingen av kritisk-analytisk kunskap på en vetenskaplig grund.
- Högskolan Dalarna: Professionell kommunikation – mer än bara samtal. Kursmålen är vaga och allmänna, kopplingen till en vetenskaplig grund är svag och kraven är alltför låga särskilt vad gäller utvecklingen av ett kritiskt och analytiskt förhållningssätt på vetenskaplig grund.
- Högskolan i Borås: Formgivning och layout i Indesign. Kurskraven är ottydliga och kursen är alltför ensidigt inriktad på praktisk hantering av en enskild kommersiell programvara.
- Högskolan i Gävle: Kost och prestation. Innehållet och examinationen vilar inte tydligt på vetenskaplig grund, då målen är alltför höga och omfattande för att medge en kritisk reflektion i relation till innehållet.
- Högskolan i Halmstad: Skapande skrivande. Kursen vacklar mellan vetenskaplig och konstnärlig grund, kurslitteraturen är svag särskilt vad gäller den teoretiska delen och lärarresursen är otillräcklig vad gäller den konstnärliga kompetensen.

- Högskolan i Skövde: Svenska för utländska studenter 1. Kursen brister vad gäller kopplingen till och utvecklingen av kritisk-analytisk kunskap på en vetenskaplig grund.
- Högskolan Kristianstad: Kreativt skrivande 1. Kursen vacklar mellan vetenskaplig och konstnärlig grund och kursmålen och kurskraven är alltför otydliga.
- Johannelunds teologiska högskola: Chefs- och ledarskapsutbildning i Svenska kyrkan. Kursens innehåll har inte en tillräcklig akademisk bredd och generell tillämpbarhet och kopplingen till en vetenskaplig grund är svagt utvecklad.
- Karlstads universitet: Kreativ idéutveckling – drömförverkligande och entreprenörskap för alla. Kursmålen är alltför vaga, kurskraven är för låga, kurslitteraturen ligger inte på en tillräckligt hög vetenskaplig nivå och det saknas tillräcklig vetenskaplig kompetens bland de medverkande lärarna.
- Karlstads universitet: Miljö-ekofilosofi. Kursmålen är vaga och håller inte tillräckligt hög akademisk nivå, kurslitteraturen ligger på för låg nivå och det saknas tillräckliga inslag av kritisk diskussion av de ekofilosofiska teorier som kursen behandlar.
- Karolinska institutet: Sjukvårds- och näringslivsmanagement för blivande läkare. Inslagen av teorigrundad analys och kritisk bedömning på vetenskaplig grund är alltför begränsade och nivån på kurslitteraturen är för låg för en kurs på avancerad nivå.
- Kungl. Musikhögskolan: Musik och hälsa. Kraven på ett kritiskt och analytiskt förhållningssätt på vetenskaplig grund är alltför låga vad gäller kursens teoretiska innehåll.
- Kungl. Tekniska högskolan: Kommunikationsdesign för innovatörer och entreprenörer. Kursen är huvudsakligen rent praktiskt inriktad och saknar en tillräcklig koppling till de kunskaper och färdigheter som studenterna utvecklat i tidigare studier.
- Linköpings universitet: Utomhuspedagogik med estetisk inriktning. Lärarresursen är svag, kurslitteraturen ligger huvudsakligen på en låg vetenskaplig respektive konstnärlig nivå och examinationen är alltför outvecklad vad gäller det teoretiska innehållet.
- Linnéuniversitetet: Drama 1. De inslag i kursen som vilar på konstnärlig grund är otydliga vad gäller utformning och examination. Examinationen är inte heller tillräckligt utvecklad vad gäller kursens teoretiska innehåll. Det saknas lärare med högre akademisk kompetens vad gäller den vetenskapliga grunden.
- Luleå tekniska universitet: Ljudkonst/Ljuddesign. Kursen har brister avseende de delar som knyter an till en vetenskaplig grund: utformningen är

vag, inslaget av vetenskaplig litteratur begränsat och bland lärarna saknas högre akademisk vetenskaplig kompetens.

- Operahögskolan i Stockholm: Extended Opera – nyskapande operagestaltning. Kursens syfte är otydligt, det finns en bristande överensstämmelse mellan kursmål, innehåll och examination, kurskraven är obestämda och man kan ifrågasätta att kursen i sin nuvarande utformning ger tillräckligt utrymme för kritisk reflektion inom de musikalisk-praktiska momenten.
- Stockholms dramatiska högskola: Cross-media och entreprenörskap. Kursen har en slagsida åt praktisk karriärutveckling med en alltför oklar relation till tidigare utbildning på högskolenivå.
- Stockholms universitet: Actio – rösten och kroppen. Det saknas lärare med akademiska meriter inom det för kursen centrala ämnet retorik.

Högskoleverket instämmer i experternas bedömningar.

Den 1 januari 2013 övertar den nya myndigheten Universitetskanslersämbetet ansvaret för kvalitetssäkring av högskoleutbildning från Högskoleverket, som då upphör. Berörda lärosäten och utbildningsanordnare ska därför senast den 18 juni 2013 sända redogörelserna för vidtagna åtgärder till Universitetskanslersämbetet, som kommer att bedöma om bristerna kvarstår.

Beslut i detta ärende har fattats av universitetskanslern Lars Haikola efter föredragning av utredaren Karl Weigelt i närvaro av stabschefen Lennart Ståhle, avdelningschefen Maria Sundkvist och enhetschefen Per Westman. I ärendets beredning har även utredarna Johanna Köhlmark och Susanna Sjödin Lindenskoug deltagit.

Lars Haikola

Karl Weigelt

Kopia till
Utbildningsdepartementet
Ledamöterna i bedömagruppen

Sammanfattning

Denna rapport redovisar resultaten av Högskoleverkets andra omgång av granskningar av ett urval av kurser som inte specifikt omfattas av kursfordringarna för någon examen och som inte omfattas av Högskoleverkets system för kvalitetsutvärdering 2011–2014. Urvalet utgörs av 56 kurser på grundnivå och avancerad nivå. Granskningen har gjorts utifrån de krav på högre utbildning som anges i 1 kap. 2, 8–9 §§ i högskolelagen. För granskningen har fem experter anlåtts.

Rapporten består av två delar. Första delen utgörs av Högskoleverkets redogörelse för granskningens bakgrund, utgångspunkter, tillvägagångssätt och resultat. I denna del redovisas också kortfattat den kartläggning som Högskoleverket har gjort av utbudet av kurser av det aktuella slaget.

I den andra delen presenterar experterna sina bedömningar av kurserna. Den utgörs dels av en inledning med allmänna kommentarer, dels av yttranden över de granskade kurserna.

Granskningens centrala del har utgjorts av expertbedömningar på grundval av självvärderingar och kursplaner. Vid behov har kompletterande material begärts in och platsbesök genomförts.

Experterna finner att 35 av de granskade kurserna uppfyller högskolelagens krav. Liksom i föregående års granskning finns det bland dessa kurser flera intressanta och lyckade försök att vidga fältet för akademisk utbildning genom överskridande av traditionella gränser vad gäller områden, ämnen och undervisningsformer. Även om flertalet av dessa kurser kan betraktas som oproblematiske, uppvisar en del av dem också vissa svagheter som bör ägnas en del uppmärksamhet.

Experterna konstaterar vidare att 21 av kurserna inte lever upp till kraven. Bland dessa är den vanligaste bristen en otillräcklig säkring av den vetenskapliga grunden och av att studenterna utvecklar sådana kunskaper, färdigheter och förmågor som involverar ett kritisk och analytiskt förhållningssätt på en vetenskaplig grund. I ett antal fall handlar det om kurser som redan till sitt syfte är alltför ensidigt inriktade mot någon form av praktisk hantering eller praktiska färdigheter, utan adekvat anknytning till kunskaper på akademisk nivå. En ofta återkommande svaghet är att relationen mellan relevanta vetenskapliga, konstnärliga och praktiska aspekter är bristfälligt artikulera i såväl beskrivning av syftet, kursmål, innehåll och genomförande.

Sammanfattningsvis kan man säga att årets granskning uppmärksammar en rad frågeställningar kring framför allt relationen mellan vetenskapliga, konstnärliga och praktiska kunskaps- och utbildningstraditioner, vilka säkerligen har stor relevans även för utbildningsutbudet som helhet.

Högskoleverkets redogörelse för uppdraget

Högskoleverkets förhoppning är att rapporten kommer att vara till nytta för kvalitetsarbetet både vid de specifikt berörda lärosätena och vid alla andra lärosäten som erbjuder det slag av kurser som det här är fråga om.

Bakgrund

Högskoleverket fick den 28 januari 2010 regeringens uppdrag (U2009/427/UH) att klarlägga vilka utbildningar som inte leder till en examen och som inte kommer att omfattas av systemet för utbildningsutvärdering samt att förlöpande granska ett urval av sådana utbildningar utifrån de krav på högre utbildning som anges i 1 kap. 2, 8–9 §§ i högskolelagen. I uppdraget fastslås att om en utbildning inte uppfyller kraven, bör lärosätet ges viss tid att avhjälpa bristerna. Kvarstår bristerna därefter, ska Högskoleverket underrätta regeringen.

Uppdragets första del redovisades till regeringen den 30 november 2010 (12-936-10) i form av en kartläggning av ovan nämnda slag av utbildningar, förslag angående det lämpliga utvärderingsförfarandet samt ett förslag på sanktioner för de utbildningar som inte uppfyller kraven. Vad gäller eventuella sanktioner skulle Högskoleverket enligt uppdraget främst överväga en ordning där utbildningar som inte uppfyller kraven inte skulle kunna utgöra grund för tilldelning av statliga anslag. Högskoleverkets förslag blev att helårsstudenter och helårsprestationer på sådana kurser inte skulle ingå i lärosätets underlag för beräkning av intäkter från grundutbildningsanslaget.

2011 utformade Högskoleverket en särskilt anpassad granskningsmodell och tillämpade denna i en första granskning av ett urval av kurser i enlighet med uppdragets andra del. Inom ramen för denna granskning tog Högskoleverket också fram en mer precis definition av vilka kurser som ska räknas till den aktuella kategorin. (Rapport 2011:19 R.)

Den granskning som genomfördes 2011 resulterade i att Högskoleverket ifrågasatte att tio av 22 granskade kurser levde upp till högskolelagens krav. I den uppföljning som Högskoleverket genomförde under 2012 kom ärendet att avskrivas för sju av dessa kurser på grund av att de berörda lärosätena valt att avveckla dem. För återstående tre kurser blev bedömningen att de efter redovisade åtgärder levde upp till högskolelagens krav. (Högskoleverkets beslut den 20 november 2012; 643-2945-12.)

Under 2012 har Högskoleverket genomfört en ny kartläggning av utbudet samt en andra omgång granskningar av ett urval av kurser av detta slag.

Utgångspunkter

Avgränsningar

Högskoleverket har i kartläggningen och granskningen utgått från följande definition av vilka utbildningar som avses i regeringens uppdrag:

Kurser som inte specifikt omfattas av de nationella eller lokala kursfordringarna för någon examen. Det handlar närmare bestämt om kurser som inte ingår i ett utbildningsprogram som leder till en yrkesexamen, inte ingår i den normala progressionen (successiva fördjupningen) inom ett huvudområde för examen och inte på annat sätt uppfyller specifika fordringar som svarar mot en viss inriktning för examen.

För en förklaring av ramen och bakgrunden till denna definition hänvisas till rapport 2011:19 R, ss. 10–12.

Liksom i den rapporten vill Högskoleverket, med tanke på att regleringarna inte är strikta och att bland annat huvudområdesbegreppet används på litet olika sätt runt om i landet, understryka att definitionen måste tillämpas på ett pragmatiskt sätt och i samråd med berörda lärosäten. Exempelvis bör kurser som indirekt kan tillgodoräknas inom ramen för den normala progressionen inom ett huvudområde inte inkluderas. Under 2012 års granskning har ytterligare en precisering tillkommit. Kurser som ämnesmässigt kan hänföras till huvudområdet för en examen kan i vissa fall undantas även om de inte *uppenbart ligger inom den normala progressionen inom huvudområdet*, nämligen när de hör till den rekommenderade studiegången inom ett program eller liknande.

Krav och kriterier

Granskningen har gjorts utifrån de krav på högre utbildning som formuleras i 1 kap. 2 och 8–9 §§ i högskolelagen.

1 kap. 2 § högskolelagen lyder:

2 § Staten ska som huvudman anordna högskolor för

1. utbildning som vilar på vetenskaplig eller konstnärlig grund samt på beprövad erfarenhet, och
2. forskning och konstnärligt utvecklingsarbete samt annat utvecklingsarbete.

I högskolornas uppgift ska ingå att samverka med det omgivande samhället och informera om sin verksamhet samt verka för att forskningsresultat tillkomna vid högskolan kommer till nytta. (SFS 2009:45.)

I det här sammanhanget är det huvudsakligen *kravet att utbildningen vilar på vetenskaplig eller konstnärlig grund samt på beprövad erfarenhet* som är relevant. Enligt lagen är det inte tillräckligt att utbildningen vilar på beprövad erfarenhet och det är därmed avgörande att den vilar på vetenskaplig eller konstnärlig

grund. Man bör dock givetvis väga in även kopplingen till relevant beprövad erfarenhet i bedömningen.

I 1 kap. 8–9 §§ högskolelagen formuleras kraven på utbildning på grundnivå respektive kraven på utbildning på avancerad nivå:

8 § Utbildning på grundnivå ska väsentligen bygga på de kunskaper som eleverna får på nationella program i gymnasieskolan eller motsvarande kunskaper. Regeringen får dock besluta om undantag när det gäller konstnärlig utbildning.

Utbildning på grundnivå ska utveckla studenternas

- förmåga att göra självständiga och kritiska bedömningar,
- förmåga att självständigt urskilja, formulera och lösa problem, och
- beredskap att möta förändringar i arbetslivet.

Inom det område som utbildningen avser ska studenterna, utöver kunskaper och färdigheter, utveckla förmåga att

- söka och värdera kunskap på vetenskaplig nivå,
- följa kunskapsutvecklingen, och
- utbyta kunskaper även med personer utan specialkunskaper inom området.

(SFS 2009:1037.)

§ 9 Utbildning på avancerad nivå ska väsentligen bygga på de kunskaper som studenterna får inom utbildning på grundnivå eller motsvarande kunskaper.

Utbildning på avancerad nivå ska innebära fördjupning av kunskaper, färdigheter och förmågor i förhållande till utbildning på grundnivå och skall, utöver vad som gäller för utbildning på grundnivå,

- ytterligare utveckla studenternas förmåga att självständigt integrera och använda kunskaper,
- utveckla studenternas förmåga att hantera komplexa företeelser, frågeställningar och situationer, och
- utveckla studenternas förutsättningar för yrkesverksamhet som ställer stora krav på självständighet eller för forsknings- och utvecklingsarbete. (SFS 2006:173.)

Dessa krav hänför sig dels till vilka förkunskaper som utbildningen väsentligen ska förutsätta, dels till vad som ska utvecklas hos studenterna genom utbildningen och i vilken grad.

Kraven avseende vad utbildningen ska utveckla hos studenterna bör rimligen betraktas som krav på den samlade utbildning som kan leda till en examen på respektive nivå. Det ter sig inte rimligt att varje enskild kurs måste ha mål och innehåll som specifikt svarar mot samtliga krav på vad utbildning på respektive nivå ska utveckla hos studenterna. Varje kurs bör däremot tydligt svara mot åtminstone något eller några av kraven och bör på ett konstruktivt sätt låta sig infogas i ett övergripande sammanhang som svarar mot kraven för utbildning på respektive nivå.

För granskningen har kraven i högskolelagen konkretiserats relation till kursers förutsättningar, genomförande och resultat. På detta sätt har mer specifika kriterier uppställs, vilka kan grupperas på följande sätt:

Innehåll och genomförande

- Innehållet ska vila på vetenskaplig eller konstnärlig grund samt på beprövad erfarenhet.
- Förkunskapskraven ska motsvara kraven för utbildning på respektive nivå.
- Kursmålen ska motsvara kraven för utbildning på respektive nivå.
- Undervisningsformer, undervisningsmaterial, faciliteter och examinationsformer ska vara adekvata i relation till kursmålen.

Lärreresurs

- Det ska finnas en tillräckligt omfattande lärreresurs, med erforderlig vetenskaplig och konstnärlig kompetens samt professionserfarenhet.

Säkring av resultat

- Utbildningen ska sammantaget anordnas på ett sätt som ger studenterna goda förutsättningar att nå kursmålen.

Kommentar

Med avseende på tillämpningen av ovanstående krav och kriterier på enstaka kurser finns det anledning att särskilt lyfta fram några överväganden från föregående års rapport:

I några avseenden bör kraven på kurser av det slag som det här är fråga om vara annorlunda och till synes strängare än kraven på kurser som på ett tydligare sätt ingår i progressionen mot en examen och som kan bedömas inom ramen för en mer omfattande helhet. Inom vissa utbildningar som leder till examen kan exempelvis kurser av mer renodlat praktisk natur vara välmotiverade när de tydligt anknyter till andra mer vetenskapligt eller konstnärligt förankrade delar av utbildningen inom ramen för en sammanflätad progression mot examensmålen. På detta sätt kan t.ex. en tydlig återkoppling mellan teori, vetenskaplig kritisk reflektion och praktik säkras. För en kurs som ges som en fristående kurs utan särskilda förkunskapskrav kan en sådan renodlad praktisk inriktning utan tydlig anknytning till vetenskaplig eller konstnärlig grund vara mer problematisk i relation till högskolelagens krav. En liknande problematik kan återfinnas avseende andra förhållanden mellan olika moment i en utbildning, t.ex. mellan moment som huvudsakligen är inriktade mot grundläggande faktakunskaper och moment som innehåller mer av vetenskaplig analys, kritisk granskning, reflektion och värdering.

Metod

I granskningen har följande modell tillämpats:

Till sina grunder anknyter modellen till traditionell kollegial bedömning genom en grupp av externa bedömare med relevant sakkunskap och erfarenhet. Utgångspunkten har emellertid varit att det aktuella slaget av granskning kan göras på en generell nivå som i regel inte kräver specifik ämnessakkunskap avseende kursernas innehåll.

I sin bedömning av kurserna utifrån de aktuella kraven i högskolelagen har bedömarna haft stöd i de specifika krav och kriterier som utformats genom att kraven i högskolelagen konkretiserats i relation till frågor om utbildningens förutsättningar, genomförande och resultat.

Granskningen har i första hand skett på grundval av skriftliga underlag från berörda lärosäten. Det primära bedömningsunderlaget utgjordes av en *förenklad självvärdering*, i vilken lärosätet fick redogöra för hur utbildningen motsvarar kraven i 1 kap. 2, 8–9 §§ i högskolelagen. Sammantaget ska en sådan självvärdering ge en bild av såväl utbildningens högskolemässighet som dess kvalitet. Den förenklade självvärderingen bör inte ha ett omfång på mer än två sidor. Till den förenklade självvärderingen fick lärosätena bifoga *gällande kursplan*. Om inte *urvalet av kurslitteratur och övrigt kursmaterial* är specificerat i kursplanen, så fick lärosätena bifoga en separat förteckning över detta urval. Lärosätena ombads också att bifoga *en kort redogörelse för lärarresursen samt hur den tas till vara i undervisningen*.

Vid behov gjordes en fördjupad granskning. Bedömargruppen begärde i vissa fall in kompletterande material och genomförde ett antal platsbesök.

Bedömargruppens sammansättning

För granskningen har Högskoleverket anlitat en expertgrupp om fem personer:

- Inge Bartning, professor emerita i franska, Stockholms universitet
- Henrik Bohlin, docent i filosofi och lektor i idéhistoria, Södertörns högskola
- Karin Henriksson-Larsén, professor i idrottsmedicin och rektor för Gymnastik- och idrottshögskolan
- Henrik Karlsson, docent i musikvetenskap
- Torsten Kälvmemark (ordförande).

Vid sammansättningen av expertgruppen har förvisso specialkunskaper inom vissa av de områden som flera av kurserna i den aktuella gruppen anknyter till varit betydelsefulla, men med tanke på den stora spridningen vad gäller kursernas inriktning och behovet av att vidareutveckla tillämpningen av generella kriterier för bedömningen av dessa kurser har den huvudsakliga målsättningen

varit en grupp med bred kompetens inom utbildnings- och forskningsområdena.

På grund av jäv har Inge Bartning inte deltagit i bedömningen av kurserna vid Stockholms universitet. Av samma skäl har Henrik Bohlin inte deltagit i bedömningen av kursen vid Södertörns högskola, Karin Henriksson-Larsén inte deltagit i bedömningen av kursen vid Gymnastik- och idrottshögskolan och Torsten Kälvemark inte deltagit i bedömningen av kurserna vid Högskolan i Borås, Operahögskolan och Örebro universitet.

Kartläggning

Högskoleverket anmodade under våren 2012 alla lärosäten att inkomma med en förteckning över vilka kurser i lärosätets aktuella kursutbud under vårterminen eller höstterminen 2012 som svarade mot definitionen. Av förteckningen skulle följande uppgifter om respektive kurs framgå:

- kursens fullständiga namn
- antalet högskolepoäng
- om kursen ges på grundnivå eller avancerad nivå
- om kursen har särskilda behörighetskrav utöver grundläggande behörighet för högskolestudier
- om kursen är en distansutbildning
- vid vilken fakultet eller motsvarande som kursen anordnas
- vilken eller vilka av kategorier som kursen kan hänföras till (i första hand en eller flera av följande kategorier: humaniora, samhällsvetenskap, naturvetenskap, matematik, teologi, juridik och rättsvetenskap, medicin, vård, design, medier, teknik, utbildningsvetenskap, konst och estetiska ämnen, musik, idrott och friluftsliv samt professionsutbildning; i andra hand en egen beskrivning)
- i vilken mån kursen har en vetenskaplig, konstnärlig respektive praktisk inriktning
- om och i så fall i vilken grad kursen involverar någon form praktik eller verksamhetsförlagd utbildning (VFU)

Man bör beakta att det inrapporterade underlaget inte alltid ger en helt rättvisande bild av hur det förhåller sig vid respektive lärosäte. Det har inte funnits möjlighet att i detalj kontrollera och kvalitetssäkra redovisningarna. Det har dock i ett antal fall, bland annat i samband med att en kurs har valts ut till granskning, visat sig att missvisande uppgifter kommit med. Det är alltså befogat att ta relativt stor hänsyn till olika felkällor. I något fall har endast kursutbudet under ena terminen redovisats. I andra fall har kurser som egentligen inte är aktuella under 2012 redovisats. Vidare förefaller det som om definitionen av vilka kurser som ska tas med har tolkats på olika sätt vid olika lärosäten. Det finns också skillnader avseende hur redovisningen har organiserats och kvalitetssäkrats vid olika lärosäten, till exempel beroende på storlek och

organisation. Det finns således fog för antagandet att vissa kurser som borde ha redovisats inte finns upptagna i förteckningarna som skickades in till Högskoleverket. Slutligen bör man ta hänsyn till att det i många fall har skett förändringar i det planerade kursutbudet under loppet av det gångna året och att en del kurser inte genomfördes som planerat. De sammanställningar som man kan göra utifrån det faktiskt redovisade kursutbudet bör likväl kunna tjäna som en ganska god fingervisning om hur utbudet ser ut. Man bör dock vara försiktig med att dra detaljerade slutsatser, till exempel rörande utbudet hos en specifik utbildningsanordnare. Med detta i åtanke kan man notera följande:

Sammanlagt 3 143 kurser rapporterades in från 42 lärosäten. Fördelningen per lärosäte framgår av tabell 1.

Tabell 1. Antal redovisade kurser per utbildningsanordnare.

Lärosäte	Antal redovisade kurser
Blekinge tekniska högskola	3
Chalmers tekniska högskola	43
Dans- och cirkushögskolan	4
Ersta Sköndal högskola	17
Försvarshögskolan	6
Gymnastik- och idrottshögskolan	11
Göteborgs universitet	97
Handelshögskolan i Stockholm	12
Högskolan Dalarna	104
Högskolan i Borås	33
Högskolan i Gävle	104
Högskolan i Halmstad	159
Högskolan i Jönköping	24
Högskolan i Skövde	12
Högskolan Kristianstad	159
Högskolan på Gotland	18
Högskolan Väst	133
Johannelunds teologiska högskola	1
Karlstads universitet	170
Karolinska institutet	37
Konstfack	22
Kungl. Konsthögskolan	10
Kungl. Musikhögskolan i Stockholm	12
Kungl. Tekniska högskolan	90
Linköpings universitet	63
Linnéuniversitetet	6
Luleå tekniska universitet	230
Lunds universitet	151
Malmö högskola	270
Mittuniversitetet	7
Mälardalens högskola	219
Newmaninstitutet	1
Operahögskolan i Stockholm	2
Röda korsets högskola	1
Stockholms dramatiska högskola	8
Stockholms Musikpedagogiska Institut	11
Stockholms universitet	533
Sveriges lantbruksuniversitet	17
Södertörns högskola	73
Umeå universitet	98
Uppsala universitet	118
Örebro universitet	54
Totalt	3143

Uppgifterna baseras på inkomna redovisningar.

Kurser av det aktuella slaget finns alltså på flertalet lärosäten i Sverige. Att det är Sveriges största universitet som redovisar flest kurser och att små fackhögskolor redovisar få kurser är inte förvånande, men i övrigt kan man inte skönja några enkla samband. Om man sätter utbudet av dessa kurser i proportion till det samlade utbudet vid respektive lärosäte, så är skillnaderna inom grupper som exempelvis äldre universitet, nya universitet, större högskolor och mindre högskolor i många fall väl så stora som skillnaderna mellan dessa grupper. Av

ganska stor betydelse är dock sannolikt framför allt skillnaden mellan lärosäten med omfattande utbildning inom humaniora och samhällsvetenskap och lärosäten med en annan inriktning, liksom skillnaden mellan lärosäten som överhuvudtaget har många fristående kurser i sitt utbud och lärosäten som huvudsakligen erbjuder program som en väg till examen.

Flertalet av de redovisade kurserna har en omfattning om 15 högskolepoäng eller mindre. Exempelvis utgör kurser om 7,5 högskolepoäng 57 procent av det redovisade utbudet. I spannet 30–60 högskolepoäng återfinns sammanlagt 353 kurser, motsvarande 11 procent av det redovisade utbudet. Se tabell 2.

Tabell 2. Antal redovisade kurser fördelade efter omfång i högskolepoäng.

Antal högskolepoäng	Antal redovisade kurser	Procentandel
0	9	<1
1,5–7	160	5
7,5	1 787	57
7,7–12	143	5
15	660	21
16–22,5	26	<1
30	303	10
31–45	8	<1
60	40	1
30/60	2	<1
Information saknas	5	<1
<i>Totalt</i>	<i>3 143</i>	

Uppgifterna baseras på inkomna redovisningar.

Majoriteten, 84 procent, av de inrapporterade kurserna ges på grundnivå. Ett mindre antal kurser angavs ligga på olika former av förberedande nivå eller preparandnivå. För några kurser saknas uppgifter om nivå. Se tabell 3.

Tabell 3. Antal redovisade kurser per utbildningsnivå.

Nivå	Antal redovisade kurser	Procentandel
Förberedande nivå/ preparandnivå	43	1
Grundnivå	2 648	84
Avancerad nivå	441	14
Information saknas	11	<1
<i>Totalt</i>	<i>3 143</i>	

Uppgifterna baseras på inkomna redovisningar.

53 procent (1674) av de redovisade kurserna har särskilda behörighetskrav. Av kurser med särskilda behörighetskrav återfinns del flesta (1289), på grundnivå och resterande (385) på avancerad nivå.

24 procent (763) av de redovisade kurserna är distanskurser.

Vad gäller de kategorier som används för att klassificera kurserna med avseende på utbildningsområde kan man notera att för de redovisade kurserna är humaniora och samhällsvetenskap de i särklass mest använda kategorierna. Kurser inom områdena teknik, naturvetenskap, utbildningsvetenskap, musik, konst eller estetiska ämnen är också relativt vanliga. Antalet kurser per kategori framgår av tabell 4. Man bör beakta att det var möjligt att hänföra en och samma kurs till flera olika områdeskategorier.

Tabell 4. Antal redovisade kurser per utbildningsområde.

Områdeskategori	Antal redovisade kurser	Procentandel av totalt antal redovisade kurser (3143)
Humaniora	869	28
Samhällsvetenskap	728	23
Naturvetenskap	329	10
Matematik	72	2
Teologi	19	<1
Juridik och rättsvetenskap	110	4
Medicin	84	3
Vård	132	4
Design	59	2
Medier	80	3
Teknik	362	12
Utbildningsvetenskap	303	10
Konst och estetiska ämnen	209	7
Musik	251	8
Idrott och friluftsliv	66	2
Professionsutbildning	189	6
Totalt antal kategoriseringar (en och samma kurs kan hänföras till flera olika områden):		
3 862		

Uppgifterna baseras på inkomna redovisningar.

När kurserna kategoriseras med avseende på vetenskaplig, konstnärlig eller praktisk inriktning är det i särklass vanligaste att de redovisas som rent vetenskapliga till sin karaktär. Också här var det möjligt att ange flera kategorier. Fördelningen över de möjliga kombinationerna framgår av tabell 5.

Tabell 5. Antal redovisade kurser per inriktning (vetenskaplig, konstnärlig, praktisk eller olika kombinationer av dessa karaktäriseringar)

Kursens inriktning	Antal redovisade kurser	Procentandel
Vetenskaplig	1 979	63
Konstnärlig	260	8
Praktisk	192	6
Vetenskaplig-konstnärlig	37	1
Praktisk-vetenskaplig	319	10
Praktisk-konstnärlig	78	3
Praktisk-konstnärlig-vetenskaplig	102	3
Information saknas	176	6
<i>Totalt</i>	<i>3143</i>	

Uppgifterna baseras på inkomna redovisningar.

Av de 691 kurser som angavs ha en åtminstone delvis praktisk inriktning var den vanligaste områdesklassificeringen humaniora, tätt följd av utbildningsvetenskap, teknik och samhällsvetenskap, men man kan notera att kurser med praktiska inslag finns inom samtliga områden. Också här bör man beakta att det var möjligt att hänföra en och samma kurs till flera olika områdeskategorier. Se tabell 6.

Tabell 6. Antal redovisade kurser med praktisk inriktning per område.

Områdeskategori	Antal redovisade kurser med praktisk inriktning	Procentandel av totalt antal kurser med praktisk inriktning (691)
Humaniora	138	20
Samhällsvetenskap	119	17
Naturvetenskap	44	6
Matematik	6	<1
Teologi	3	<1
Juridik och rättsvetenskap	16	2
Medicin	12	2
Vård	21	3
Design	35	5
Medier	66	10
Teknik	131	19
Utbildningsvetenskap	134	19
Konst och estetiska ämnen	86	12
Musik	78	11
Idrott och friluftsliv	16	2
Professionsutbildning	82	12
Totalt antal kategoriseringar av kurser med praktisk inriktning (en och samma kurs kan hänföras till flera olika områden): 987		

Uppgifterna baseras på inkomna redovisningar.

Av de redovisade kurserna innehåller 121 helt eller delvis någon form av praktik eller verksamhetsförlagd utbildning (VFU). För hur dessa fördelas per utbildningsområde se tabell 7 (observera att en och samma kurs kan hänföras till flera olika områden).

Tabell 7. Antal redovisade kurser med praktik eller VFU per område.

Områdeskategorisering	Antal kurser som till största delen består av praktik eller VFU	Antal kurser som innefattar praktik eller VFU
Humaniora	11	4
Samhällsvetenskap	16	20
Naturvetenskap	11	17
Matematik	–	–
Teologi	–	–
Juridik och rättsvetenskap	–	–
Medicin	–	1
Vård	–	–
Design	–	2
Medier	4	1
Teknik	6	4
Utbildningsvetenskap	2	22
Konst och estetiska ämnen	–	4
Musik	1	10
Idrott och friluftsliv	–	1
Professionsutbildning	5	8

Uppgifterna baseras på inkomna redovisningar.

Granskningens genomförande

Utifrån kartläggningen av kursutbudet gjordes ett urval om ca 60 kurser. Urvalet var inte slumpmässigt, utan gjordes utifrån följande utgångspunkter: Minst en kurs skulle granskas från varje lärosäte som hade redovisat att man under 2012 erbjöd kurser av det aktuella slaget. Från lärosäten som hade redovisat ett större kursutbud valdes två kurser ut. Vid urvalet eftersträvades vidare en viss tematisk sammanhållning med fokus på områden som framstod som särskilt intressanta ur principiell synvinkel. Här avses framför allt kurser som befinner sig i gränslandet mellan olika ämnen eller som på olika sätt kombinerar vetenskapliga, konstnärliga och praktiska inslag. Bland de mer specifika teman som kan lyftas fram finner man bland annat följande: konstnärlig forskning, kommunikation och medier, entreprenörskap, ledarskap, management och gestaltning och praktik. Samtidigt bör det betonas att urvalet har en spridning över många olika områden och att det gjordes med avsikten att täcka in ett bredare spektrum av kurser än föregående års granskning.

Till berörda lärosäten skickade Högskoleverket en vägledning med begäran om att de skulle skicka in förenklade självvärderingar med bilagor. I den dialog som fördes i samband med detta framkom att flera av kurserna i det ursprungliga urvalet egentligen inte passade definitionen eller inte längre var aktuella. I de flesta fall kunde dessa kurser ersättas av andra kurser. I några fall bedömdes detta inte vara rimligt av praktiska skäl, huvudsakligen tidsskäl. Det blev därför 56 kurser kvar att bedöma. Dessa är

- Blekinge tekniska högskola: Statistik med SPSS
- Chalmers tekniska högskola: Technical and scientific communication – channels, audiences, purposes
- Chalmers tekniska högskola: Hands on-teknik för lärare
- Dans- och cirkushögskolan: Cirkus transfer – kommunikation och entreprenörskap inom cirkus
- Ersta Sköndal högskola: Religion och samhälle
- Försvarshögskolan: Underrättelseanalys metoder och problem
- Gymnastik och idrottshögskolan: Stockholm-OS 1912. Tävlingarna-människorna-staden
- Göteborgs universitet: Introduktion till skolledaryrket
- Göteborgs universitet: Spelets regler
- Högskolan Dalarna: Italienska – nybörjarkurs 1
- Högskolan Dalarna: Professionell kommunikation – mer än bara samtal
- Högskolan i Borås: Formgivning och layout i Indesign
- Högskolan i Borås: Bättre produktionsstyrning
- Högskolan i Gävle: Kost och prestation
- Högskolan i Gävle: Personlig tränare
- Högskolan i Halmstad: Karriärutveckling och övergångar inom idrotten – ett internationellt perspektiv i teori och praktik
- Högskolan i Halmstad: Skapande skrivande
- Högskolan i Jönköping: Varför skapade Gud Darwin?
- Högskolan i Skövde: Svenska för utländska studenter 1
- Högskolan Kristianstad: Huliganism som fenomen 1
- Högskolan Kristianstad: Kreativt skrivande 1
- Högskolan på Gotland: Att vilseleda och att bli vilseledd
- Högskolan Väst: Interkulturella studier – global engelska och online mediediskurs
- Johannelunds teologiska högskola: Chefs- och ledarskapsutveckling i Svenska kyrkan
- Karlstads universitet: Kreativ idéutveckling – drömförverkligande och entreprenörskap för alla

- Karlstads universitet: Miljö-ekofilosofi
- Karolinska institutet: Motiverande samtal (MI) vid beteendeförändring
- Karolinska institutet: Sjukvårds- och näringslivsmanagement för blivande läkare, del 1
- Konstfack: Konstnärliga forskningsprocesser
- Kungl. Konsthögskolan: Konst och arkitektur
- Kungl. Musikhögskolan i Stockholm: Musik och hälsa
- Kungl. Tekniska högskolan: Arkitektävlingen – teori och professionell praktik
- Kungl. Tekniska högskolan: Kommunikationsdesign för innovatörer och entreprenörer
- Linköpings universitet: Utomhuspedagogik med estetisk inriktning
- Linnéuniversitetet: Drama 1
- Luleå tekniska universitet: Kvantfysik för nyfikna
- Luleå tekniska universitet: Ljudkonst/ljuddesign
- Lunds universitet: Kost och hälsa –vitaminer, mineraler och functional foods
- Malmö högskola: Deltagarkultur 1
- Malmö högskola: Interkulturell kommunikation 1
- Mittuniversitetet: Släktforskning en introduktion
- Mälardalens högskola: Sommarakademi I
- Newmaninstitutet: Civic Courage – Surviving as an Idealist in an Unforgiving World
- Operahögskolan i Stockholm: Extended Opera
- Stockholms dramatiska högskola: Cross-media och entreprenörskap
- Stockholms Musikpedagogiska Institut: Estetiska lärprocesser
- Stockholms universitet: Actio – rösten och kroppen
- Stockholms universitet: Mediepraktik
- Sveriges lantbruksuniversitet: Agrarhistoria, praktisk sommarkurs i agrar- och landskapshistoria
- Södertörns högskola: Praktik inom medievetarprogrammet
- Umeå universitet: Kläddesign – från idé till färdig produkt
- Umeå universitet: Unga, sex och internet
- Uppsala universitet: Leda och organisera det systematiska kvalitetsarbetet – förskolechefens ansvar för kvalitet
- Uppsala universitet: Visuell presentation
- Örebro universitet: Teater – drama 1
- Örebro universitet: Visuell kommunikation och gestaltning

Efter att expertgruppen genomfört en första granskning av underlagen från lärosätena begärde Högskoleverket in kompletterande material för ett antal av kurserna. Huvudsakligen rörde det sig om behov av mer information angående lärarresurs, examination och kravnivåer. I något fall begärdes ytterligare kompletteringar in senare under processen.

Platsbesök gjordes vid nio lärosäten: Dans- och cirkushögskolan, Mälardalens högskola, Kungl. Konsthögskolan, Kungl. Musikhögskolan i Stockholm, Operahögskolan i Stockholm, Stockholms Musikpedagogiska Institut, Stockholms universitet (Mediepraktik), Södertörns högskola (Praktik inom medievetarprogrammet) samt Örebro universitet (Teater – drama 1). Som framgår gjordes platsbesöken avseende dels sju kurser som på olika sätt anknyter till en konstnärlig grund, dels två omfattande praktikkurser. Syftet med platsbesöken var att få ytterligare underlag för bedömningen.

Granskningens resultat

Experternas bedömning är att följande kurser uppfyller kraven i 1 kap. 2 och 8–9 §§ i högskolelagen:

- Blekinge tekniska högskola: Statistik med SPSS
- Chalmers tekniska högskola: Technical and scientific communication – channels, audiences, purposes
- Ersta Sköndal högskola: Religion och samhälle
- Försvarshögskolan: Underrättelseanalys – metoder och problem
- Gymnastik- och idrottshögskolan: Stockholm-OS 1912. Tävlingarna – människorna – staden
- Göteborgs universitet: Introduktion till skolledaryrket
- Göteborgs universitet: Spelets regler
- Högskolan i Borås: Bättre produktionsstyrning
- Högskolan i Gävle: Personlig tränare
- Högskolan i Halmstad: Karriärutveckling och övergångar inom idrotten – ett internationellt perspektiv i teori och praktik
- Högskolan i Jönköping: Varför skapade Gud Darwin?
- Högskolan Kristianstad: Huliganism som fenomen
- Högskolan på Gotland: Att vilseleda och bli vilseledd
- Högskolan Väst: Interkulturella studier – global engelska och online mediediskurs
- Karolinska institutet: Motiverande samtal (MI) vid beteendeförändring
- Konstfack: Konstnärliga forskningsprocesser
- Kungl. Konsthögskolan: Konst och arkitektur

- Kungl. Tekniska högskolan: Arkitektävlingen – teori och professionell praktik
- Luleå tekniska universitet: Kvantfysik för nyfikna
- Lunds universitet: Kost och hälsa – vitaminer, mineraler och functional foods
- Malmö högskola: Deltagarkultur 1
- Malmö högskola: Interkulturell kommunikation
- Mittuniversitetet: Släktforskning – en introduktion
- Mälardalens högskola: Sommarakademi 1
- Newmaninstitutet: Civic Courage: Surviving as an Idealist in an Unforgiving World
- Stockholms Musikpedagogiska Institut: Estetiska lärprocesser – att uppleva, lära och gestalta
- Stockholms universitet: Mediepraktik
- Sveriges lantbruksuniversitet: Agrarhistoria, praktisk sommarkurs i agrar- och landskapshistoria
- Södertörns högskola: Praktik inom medievetarprogrammet
- Umeå universitet: Kläddesign – från idé till färdig produkt
- Umeå universitet: Unga, sex och internet
- Uppsala universitet: Leda och organisera det systematiska kvalitetsarbetet – förskolechefens ansvar för kvalitet
- Uppsala universitet: Visuell presentation
- Örebro universitet: Teater – drama 1
- Örebro universitet: Visuell kommunikation och gestaltning.

Experternas bedömning är att följande kurser inte uppfyller kraven i 1 kap. 2 och 8–9 §§ i högskolelagen:

- Chalmers tekniska högskola: Hands on-teknik för lärare. Kursen brister vad gäller kopplingen till ämnets vetenskapliga grund och utvecklingen av ett kritiskt och analytiskt förhållningssätt.
- Dans- och cirkushögskolan: Cirkus transfer – kommunikation och entreprenörskap inom cirkus. Kursmålen, innehållet och kravnivåerna är alltför vagt formulerade och det saknas en tillräcklig säkring av ett kritiskt och analytiskt förhållningssätt med avseende på de delar av kursen som relaterar till en vetenskaplig grund. I sin nuvarande utformning har kursen ett syfte och ett innehåll som delvis vetter åt praktisk karriärutveckling av ett mer stödjande slag.
- Högskolan Dalarna: Italienska – nybörjarkurs 1. Kursen brister vad gäller kopplingen till och utvecklingen av kritisk-analytisk kunskap på en vetenskaplig grund.

- Högskolan Dalarna: Professionell kommunikation – mer än bara samtal. Kursmålen är vaga och allmänna, kopplingen till en vetenskaplig grund är svag och kraven är alltför låga särskilt vad gäller utvecklingen av ett kritiskt och analytiskt förhållningssätt på vetenskaplig grund.
- Högskolan i Borås: Formgivning och layout i Indesign. Kurskraven är otydliga och kursen är alltför ensidigt inriktad på praktisk hantering av en enskild kommersiell programvara.
- Högskolan i Gävle: Kost och prestation. Innehållet och examinationen vilar inte tydligt på vetenskaplig grund, då målen är alltför höga och omfattande för att medge en kritisk reflektion i relation till innehållet.
- Högskolan i Halmstad: Skapande skrivande. Kursen vacklar mellan vetenskaplig och konstnärlig grund, kurslitteraturen är svag särskilt vad gäller den teoretiska delen och lärarresursen är otillräcklig vad gäller den konstnärliga kompetensen.
- Högskolan i Skövde: Svenska för utländska studenter 1. Kursen brister vad gäller kopplingen till och utvecklingen av kritisk-analytisk kunskap på en vetenskaplig grund.
- Högskolan Kristianstad: Kreativt skrivande 1. Kursen vacklar mellan vetenskaplig och konstnärlig grund och kursmålen och kurskraven är alltför otydliga.
- Johannelunds teologiska högskola: Chefs- och ledarskapsutbildning i Svenska kyrkan. Kursens innehåll har inte en tillräcklig akademisk bredd och generell tillämpbarhet och kopplingen till en vetenskaplig grund är svagt utvecklad.
- Karlstads universitet: Kreativ idéutveckling – drömförverkligande och entreprenörskap för alla. Kursmålen är alltför vaga, kurskraven är för låga, kurslitteraturen ligger inte på en tillräcklig hög vetenskaplig nivå och det saknas tillräcklig vetenskaplig kompetens bland de medverkande lärarna.
- Karlstads universitet: Miljö-ekofilosofi. Kursmålen är vaga och håller inte tillräckligt hög akademisk nivå, kurslitteraturen ligger på för låg nivå och det saknas tillräckliga inslag av kritisk diskussion av de ekofilosofiska teorier som kursen behandlar.
- Karolinska institutet: Sjukvårds- och näringslivsmanagement för blivande läkare. Inslagen av teorigrundad analys och kritisk bedömning på vetenskaplig grund är alltför begränsade och nivån på kurslitteraturen är för låg för en kurs på avancerad nivå.
- Kungl. Musikhögskolan: Musik och hälsa. Kraven på ett kritiskt och analytiskt förhållningssätt på vetenskaplig grund är alltför låga vad gäller kursens teoretiska innehåll.
- Kungl. tekniska högskolan: Kommunikationsdesign för innovatörer och entreprenörer. Kursen är huvudsakligen rent praktiskt inriktad och sak-

nar en tillräcklig koppling till de kunskaper och färdigheter som studenterna utvecklat i tidigare studier.

- Linköpings universitet: Utomhuspedagogik med estetisk inriktning. Lärarresursen är svag, kurslitteraturen ligger huvudsakligen på en låg vetenskaplig respektive konstnärlig nivå och examinationen är alltför utvecklad vad gäller det teoretiska innehållet.
- Linnéuniversitetet: Drama 1. De inslag i kursen som vilar på konstnärlig grund är otydliga vad gäller utformning och examination. Examinationen är inte heller tillräckligt utvecklad vad gäller kursens teoretiska innehåll. Det saknas lärare med högre akademisk kompetens vad gäller den vetenskapliga grunden.
- Luleå tekniska universitet: Ljudkonst/ljuddesign. Kursen har brister avseende de delar som knyter an till en vetenskaplig grund: utformningen är vag, inslaget av vetenskaplig litteratur begränsat och bland lärarna saknas högre akademisk vetenskaplig kompetens.
- Operahögskolan i Stockholm: Extended Opera – nyskapande operagestaltning. Kursens syfte är otydligt, det finns en bristande överensstämmelse mellan kursmål, innehåll och examination, kurskraven är obestämda och man kan ifrågasätta att kursen i sin nuvarande utformning ger tillräckligt utrymme för kritisk reflektion inom de musikalisk-praktiska momenten.
- Stockholms dramatiska högskola: Cross-media och entreprenörskap. Kursen har en slagsida åt praktisk karriärutveckling med en alltför oklar relation till tidigare utbildning på högskolenivå.
- Stockholms universitet: Actio – rösten och kroppen. Det saknas lärare med akademiska meriter inom det för kursen centrala ämnet retorik.

Högskoleverket instämmer i dessa bedömningar.

Av yttrandena över de enskilda kurserna framkommer närmare vari respektive kurs brister i förhållande till lagens krav.

De kurser som bedöms leva upp till högskolelagens krav täcker in så gott som hela den uppsättning av kategorier som användes i kartläggningen. Liksom i föregående års granskning finns det bland dessa kurser flera intressanta och lyckade försök att vidga fältet för akademisk utbildning genom överskridande av traditionella gränser vad gäller områden, ämnen och undervisningsformer. I flera handlar det om olika sätt att integrera aspekter som vilar på vetenskaplig, konstnärlig respektive praktisk grund. Påfallande många av kurserna har ett syfte som tydligt präglas av en strävan att utveckla kunskaper, förmågor och färdigheter med en tydlig arbetslivsanknytning. En betydande andel av dessa kurser är att betrakta som fortbildningskurser för personer som redan är yrkesverksamma inom olika sektorer. Bland kurserna finns emellertid också kurser som kan sägas ha karaktären av bildningskurser.

Man bör emellertid beakta att också bland de kurser som i en samlad bedömning kan anses leva upp till lagens krav finns det kurser som bedöms ha svagheter och att det också här kan finnas behov av att vidareutveckla normer och praxis. Här kan man särskilt lyfta fram frågor som rör praktik eller verksamhetsförlagd utbildning, examinationsformer och kravnivåer samt formerna för integration av vetenskapliga, konstnärliga och praktiska aspekter.

De kurser som inte bedöms uppfylla högskolelagens krav är också av många olika slag. Man kan dock notera att en mycket stor andel av dessa kurser har en tydlig praktisk och arbetslivsanpassad inriktning, bland annat genom teman som didaktik, entreprenörskap, ledarskap och management. I några fall handlar det om kurser vilkas syfte ligger nära karriärutveckling av mer stödjande slag. Här finns också ett par nybörjarkurser i språk och ett antal kurser med fokus på olika former av gestaltning eller kommunikation i olika medier. I flera fall handlar det om kurser som bygger på försök att kombinera vetenskapliga och konstnärliga fält.

Bland de kurser som inte lever upp till lagens krav är den vanligaste bristen en otillräcklig säkring av den vetenskapliga grunden och av att studenterna utvecklar sådana kunskaper, färdigheter och förmågor som involverar ett kritisk och analytiskt förhållningssätt på en vetenskaplig grund. I några fall saknas lärare med tillräckligt omfattande och hög vetenskaplig kompetens. I några fall befinner sig innehåll och kurslitteratur på en alltför elementär nivå. I åter andra fall är såväl syftet som innehåll alltför oklart artikulera vad gäller relevanta vetenskapliga och teoretiska aspekter. Dessa brister innebär i regel att det saknas adekvata examinationsformer med tillräckligt tydliga och höga krav. I ett antal fall handlar det om kurser som redan till sitt syfte är alltför ensidigt inriktade mot någon form av praktisk hantering eller praktiska färdigheter, utan adekvat anknytning till kunskaper på akademisk nivå. En ofta återkommande svaghet är att relationen mellan relevanta vetenskapliga, konstnärliga och praktiska aspekter är bristfälligt artikulera i såväl beskrivning av syftet, kursmål, innehåll och genomförande.

Det bör understrykas att urvalet inte är sådant att det tillåter några generella slutsatser om i vilken mån det samlade utbudet av kurser av detta slag uppfyller högskolelagens krav.

Sammanfattningsvis kan man säga att årets granskning uppmärksammar en rad frågeställningar kring framför allt relationen mellan vetenskapliga, konstnärliga och praktiska kunskaps- och utbildningstraditioner, vilka säkerligen har stor relevans även för utbildningsutbudet som helhet. Förhoppningsvis kan innehållet i föreliggande rapport bidra med underlag och idéer för en konstruktiv diskussion kring dessa frågor.

BEDÖMARGRUPPENS RAPPORT

Allmänna kommentarer

Vårt uppdrag som bedömare har varit att granska ett antal kurser som inte specifikt omfattas av kursfordringarna för någon examen. Det är andra året i rad som en sådan granskning sker och det finns en kontinuitet i arbetet genom att de tre medlemmarna i fjolårets granskningsgrupp fått ett förnyat uppdrag. Eftersom antalet granskade kurser utvidgats i 2012 års omgång, också när det gäller spridningen på ämnesområden, har ytterligare två bedömare deltagit.

Våra bedömningar har i enlighet med regeringens uppdrag till Högskoleverket skett utifrån de krav på högre utbildning som anges i 1 kap. 2 och 8–9 §§ högskolelagen.

Vid en jämförelse med 2011 års granskning kan man notera att universitet och högskolor i vissa avseenden skärpt sina rutiner för kvalitetssäkring av de aktuella kurserna. Förankringen i vetenskaplig forskning, konstnärligt utvecklingsarbete eller beprövad erfarenhet har betonats i såväl kursplaner som självvärderingar. Lärarkompetensen ligger i de flesta fall på en hög nivå och den generella uppläggningsen har oftast baserats på högskolelagens krav.

Vissa kurser har vi haft anledning att under granskningsarbetet ägna särskild uppmärksamhet och skälet har varit två problem. Det ena är relaterat till gränsdragningen mellan konst och vetenskap, det andra rör gränslinjen mellan en vetenskapligt förankrad undervisning i relation till den professionella erfarenhet som förmedlas via praktikkurser. Vi vill därför inledningsvis uppehålla oss lite mer utförligt kring dessa två problemställningar.

Vetenskaplig eller konstnärlig grund

Vetenskaplig eller konstnärlig grund samt beprövad erfarenhet är vad högskolans utbildningar ska vila på enligt högskolelagens bestämmelser. Denna grund utgörs i sin tur av forskning, konstnärligt utvecklingsarbete samt annat utvecklingsarbete.

Högskolelagens formuleringar bygger i stort sett på den grundsyn som präglade 1977 års högskolereform då ett antal utbildningar med olika mål och traditioner fördes in under ett samlat högskolebegrepp. Att forskningen var grunden för utbildningen vid de etablerade universiteten och fackhögskolorna var en självklarhet men den konstnärliga utbildningens grund var svårare att precisera. För att parallellställa de olika utbildningsformerna präglades i det läget begreppet ”konstnärligt utvecklingsarbete” som en grund för utbildningarna inom områden som musik, scenisk gestaltning och fri konst.

Att föra in olika typer av högskoleutbildning under ett gemensamt regelverk är inte helt problemfritt och parallelliteten mellan två olika sektorer inom den högre utbildningen kan inte drivas hur långt som helst. Kopplingen mellan utbildning och forskning är lätt att fastställa inom naturvetenskapliga eller humanistiska ämnen men relationen mellan det konstnärliga utvecklingsar-

betet och den konstnärliga utbildningen är svårare att fastställa. Detta inte minst eftersom de konstnärliga utbildningarna under de år som gått sedan 1977 varit upptagna av en livlig diskussion om det konstnärliga utvecklingsarbetets egenart, en diskussion som fortfarande förs, men numera snarast i termer av konstnärlig forskning.

De skilda utgångspunkterna för de två utbildningssektorer som högskolelagen avser att täcka kan illustreras av examinationsformerna. Att examinationen i den vetenskapligt grundade utbildningen oftast är verbal (muntlig eller skriftlig) och sker i relation till undervisning och kurslitteratur är en självklarhet. Vid de konstnärliga högskolorna har examinationen av hävd skett genom en bedömning av det konstnärliga resultatet som oftast inte har kunnat verbaliseras och som i stället skett mot bakgrund av bedömarnas egen konstnärliga praxis eller deras uppfattning som vad som kan betraktas som konstnärlig excellens.

Fristående kurser har en viktig plats också vid de konstnärliga högskolorna. Om sådana kurser bygger på konstnärlig grund får det konsekvenser när det gäller formerna för undervisning och examination. Att dessa högskolor därutöver ger kurser som delvis har en förankring också i vetenskap och icke-konstnärlig forskning måste välkomnas som ett led i en gränsöverskridande samverkan mellan olika högskoletraditioner. I den typen av kurser måste anordnarna emellertid vara medvetna om de krav som bör ställas på examinationen inom den del som är relaterad till en forskningsbaserad kurslitteratur.

Det finns i det granskade materialet från de konstnärliga högskolorna en tendens att systematiskt undvika hittills brukliga termer för skriftliga examensarbeten, även där moment på vetenskaplig grund ingår. Dokumentation, uppsats, studie eller rapport grundad på självständigt och kritiskt tänkande ersätts med "reflexion", "reflekterat skrivande" eller att "gå i dialog" med kurslitteraturen. Även begreppet "essä" nämns, vilket associerar till en friare litterär form som också kan innehålla inslag av fiktion. Där konstnärliga moment ingår förekommer "gestaltande redovisningar". En följd kan vara att avslutande examensuppgifter (skriftliga eller gestaltande) i realiteten tillmäts mindre betydelse i bedömningen om studenten godkänns eller inte.

Även inom de konstnärligt baserade kurserna måste dock examinationsformerna uppmärksammas. Studenternas progression i en kurs som avser att fördjupa det personliga konstnärskapet ska rimligen bedömas från konstnärliga utgångspunkter men å andra sidan måste de moment av kritisk reflexion eller fördjupad teoretisk kunskap som kursmålen talar om också utvärderas i någon mer påtaglig form av kunskapskontroll.

Det finns en ambivalens i en del av de kurser som bedömts i årets omgång när det gäller relationen mellan vetenskaplig och konstnärlig grund. De flesta av dessa kurser har getts av de rent konstnärliga högskolorna och ofta tangerat fältet konstnärlig forskning, ett område som ännu inte är etablerat eller fullt utvecklat vid samtliga konstnärliga högskolor. Detta kan vara skälet till att fackuttryck och terminologi används i olika betydelser. Det kan också vara

grunden till en del andra oklarheter i självvärderingarna, något som dock vid platsbesöken kunnat förtydligas och förklaras av de kursansvariga.

Några kurser har i beskrivningarna klassificerats som konstnärliga och vetenskapliga men vid närmare granskning visat sig uteslutande vila på konstnärlig grund. Andra kurser har definierats som konstnärliga men haft en mycket gedigen vetenskaplig grund med omfattande kurslitteratur. Förenklat uttryckt kan detta ha sin grund i att de konstnärliga högskolorna dels erbjuder utbildningar i traditionella konstnärliga yrken (solist- och ensemblemusiker, skådespelare, formgivare, dansare, etc.), dels utbildningar och fristående kurser som gränsar till andra konst- och uttrycksformer eller inkluderar ny teknik och nya medier, ofta på experimentell nivå.

Detta innebär att gränsdragningen mellan konst och vetenskap och viss terminologi blir problematisk när företrädare för respektive konstområde knyter kontakter med andra ämnesområden och samarbetspartner både för att utveckla sin egen disciplin och för att rikta sig mot en delvis helt ny arbetsmarknad. Sådana utvidgningar ingår inte alltid i ordinarie program utan sker ofta som fristående kurser.

Vid platsbesöken har vi noterat att högskolornas interna diskussioner om utvidgningar och applikationer av den egna konstformen och dess huvudområden ofta varit mer omfattande och grundliga än vad som framkommit av självvärderingar och andra inlämnade underlag. Dessutom har liknande eller parallella diskussioner ofta förekommit vid andra högskolor utan att erfarenheterna förts vidare. Det vore för den framtida utvecklingen av kurser värdefullt om de konstnärliga högskolorna formaliserade förmedlingen av erfarenheter sinsemellan, inte bara inom den egna konstformen utan också till närliggande discipliner och inte minst till humanistiska ämnen.

Efterhand har högskolorna via experimentella fristående kurser kunnat samla erfarenheter och slutsatser som i den antydda formaliserade strukturen skulle kunna väsentligt bidra till framväxten av den FoU-diskurs som måste bygga på praktiska och konstnärliga erfarenheter.

Inför diskussionerna om samgående mellan de konstnärliga högskolorna i Stockholm och utvärderingen av den pågående nationella konstnärliga forskarskolan finns också organisatoriska och praktiska erfarenheter att ta tillvara från fristående kurser och utbildningar i andra delar av landet, framför allt när det gäller frågor rörande definitioner av respektive konststarters gränser och utvidgningar samt konstnärliga identiteter.

Beprövad erfarenhet och praktikkurser

Det tredje ledet i högskolelagens definition av utbildningens grund är ”beprövad erfarenhet”, ett komplement till huvudkraven på vetenskaplig eller konstnärlig förankring. I en tid när kvalitetsgranskningen av universitetens och högskolornas programutbildningar alltmer inriktas på en behärskning av ämnenas vetenskapligt teoretiska grundvalar kan det vara viktigt att också betona den högre utbildningens förankring i praktisk erfarenhet och i färdigheter för ett

framtida yrkesliv som inte alltid låter sig fångas i kurslitteratur eller akademiska diskurser.

Framväxten av praktikkurser inom nya områden, framför allt humaniora och samhällsvetenskap, måste därför generellt välkomnas. Den kombination av specialkunskaper och generiska färdigheter som en akademisk utbildning i idealfallet kan ge förstärks genom en blandning av teori och praktik. Om ett avslutande examensarbete är en viktig indikator på en utbildningsvetenskapliga förankring är förmågan att sammanfatta detta arbetes resultat på ett kortfattat och begripligt sätt en egenskap som kan vara efterfrågad i yrkeslivet. Praktiken ger exempel på hur de teoretiska kunskaperna kan tillämpas i ett vidare samhällsperspektiv samtidigt som erfarenheten från en arbetsplats kan kasta kritiskt ljus över de föregående studierna.

Det är samtidigt angeläget att de praktikkurser som etableras i anslutning till humanistiska eller samhällsvetenskapliga ämnen tar till sig av de erfarenheter som finns inom utbildningsområden som länge haft yrkespraktik som en integrerad del. Där finns ofta utvecklade system för handledning och uppföljning som kan vara värda att studera. Det gäller kanske framför allt utbildningar mot vård och socialt arbete.

Inom sjuksköterskeutbildningen förekommer det till exempel att man har särskilda praktikmentorer på högskolan och att de studenter som är ute på praktik samlas i mindre grupper varje vecka för diskussioner med varandra och med någon mentor. Praktikhandledare på fältet inom socionomutbildningen har också ofta nära relationer till högskolans institutioner och är väl orienterade om utbildningens uppläggning och mål. Flera högskolor har speciella handledarutbildningar för dem som under praktikperioden ska leda studenten i det dagliga arbetet. De akademiska lärarna inom dessa utbildningssektorer besöker ofta praktikplatsen i förväg för att skapa sig en uppfattning om den arbetsmiljö där studenten ska tillbringa kortare eller längre perioder. Långsiktiga avtal sluts ofta mellan högskoleinstitutionen och praktikvärdarna.

För samhällsvetenskapliga eller humanistiska program som på senare tid lagt till en valbar praktiktermin för att öka yrkeslivsanknytningen verkar samverkan mellan högskola och praktikplats vara betydligt svagare. De praktikrapporter som finns tillgängliga på nätet tyder på att studenten ofta letar upp sin egen praktikplats, deltar i arbetet där utan någon nämnvärd kontakt med utbildningsansvariga och sedan på slutet skriver en ganska kort redogörelse utan mer omfattande inslag av reflektion kring praktikens relation till tidigare utbildningsmoment. Ibland kan praktikplatsen dessutom vara förlagd till andra världsdelar och inget tyder på att ansvarig lärare på hemmainstitutionen har varit där på besök eller på annat sätt försäkrat sig om hur studenten kan tänkas passa in i den mottagande organisationen.

Ett rimligt krav på en praktiktermins uppläggning kan vara att den studerande efter avslutad praktik ska kunna uppvisa perspektiv på och fördjupad förståelse av tidigare genomgången utbildning och samtidigt kunna formu-

lera en relevant problemställning inom praktikområdet och aktivt välja och använda relevanta redskap för att belysa och, om möjligt, lösa detta problem.

Som ett gott exempel på vad studenten ska kunna rapportera om efter en praktiktermin kan man ta de anvisningar som ges vid en utländsk institution ("En vejledning i udarbejdelse af praktikrapport", teologiska fakulteteten, Aarhus universitet, Danmark):

I rapportens evaluerande del ska den studerande visa förmågan att reflektera över sambandet mellan arbetsprocessen under praktikperioden och de kompetenser som vederbörande har förvärvat i sin tidigare utbildning. /.../ Den studerande ska kritiskt bedöma styrkor och svagheter i utbildningen och dess ämnesmässiga inriktning i förhållande till det praktiska arbetet och ge synpunkter på hur praktikperioden i övrigt kompletterat utbildningen. Här kan den studerande t.ex. reflektera kring det sätt på vilket han/hon löst sina uppgifter och vilka eventuella problem som fanns och i så fall komma med lösningsförslag. Om den studerande under praktikperioden har arbetat med en viss teori eller metod ska vederbörande visa förmågan att i ett sammanhållet perspektiv betrakta mötet mellan teoretiska och/eller metodiska problemställningar och den praktiska verklighet som upplevts under perioden.

De praktikkurser som vi bedömt i vårt granskningsarbete är fristående valbara kurser men de är till sin uppläggning ganska lika en del av de kurser som ges inom ramen för vissa samhällsvetenskapliga program. Många av dessa programanknutna kurser är relativt nyetablerade och befinner sig fortfarande under utveckling. De fristående kurserna måste bedömas i relation till detta faktum.

Eftersom högskolelagens kompletterande tredje grund – den beprövade erfarenheten – ger utrymme för en ganska vid tolkning har vi inte sett någon anledning att ifrågasätta praktikkurser som på ett rimligt sätt uppfyller krav på ett samband mellan tidigare studier och praktisk erfarenhet. De synpunkter som ovan framförts kring praktikkurserna borde dock beaktas i såväl högskolornas fortsatta utvecklingsarbete som i framtida bedömningar. Det gäller i första hand kraven på praktikrapporterna, som bör innehålla en kritisk granskning vilande på vetenskaplig grund i relation till både praktikplatsen och tidigare studier, men också frågan om utbildning av handledare och deras relation till den studerandes hemmainstitution.

Förkunskapskrav

De flesta kurser som granskats har grundläggande behörighet som förkunskapskrav och här föreligger i allmänhet inga problem. Ett antal kurser kräver att den studerande har en hel grundutbildning eller åtminstone några terminers akademiska studier med sig i bagaget. Här kan det röra sig om vad man skulle kunna kalla för verktygskurser, alltså ett slags påbyggnadsutbildningar

som i likhet med praktikkurser syftar till att göra studenterna mer anställningsbara.

Om sådana kurser ska uppfylla högskolelagens krav kan de inte bara vara av praktisk natur och orelaterade till den studerandes tidigare inhämtade kunskaper. De bör åtminstone innefatta någon typ av fördjupning eller tillämpning av tidigare studier. En kurs i vetenskaplig presentationsteknik som i huvudsak bygger på den studerandes tidigare examensarbete inom grundutbildningen har vi ansett uppfylla kraven eftersom den kan sägas vara en kombination av vetenskap och praktiskt beprövad erfarenhet och dessutom i viss mån svarar mot högskolelagens föreskrift om att den studerande, utöver kunskaper och färdigheter, också ska ”utveckla förmåga att utbyta kunskaper även med personer utan specialkunskaper inom området”.

Detsamma gäller en kurs som förutsätter att man har kunskaper inom ett tekniskt område som man sedan lär sig kommunicera kring eller kanske omsätta i entreprenörskap. Å andra sidan har vi bedömt en kurs med liknande målsättning som otillfredsställande i relation till högskolelagens krav eftersom den inte bygger på en tillräcklig bas av tidigare studier och därför inte kan sägas ligga på en nivå som är tillräckligt kvalificerad för att utgöra en poänggivande högskolekurs.

Inriktning och kursmål

I förra årets rapport noterades att en del av kursmålen i de granskade kurserna var dåligt relaterade till högskolelagens krav på självständiga och kritiska bedömningar. Det konstaterades också att man ibland kan se en diskrepans mellan de högstämnda målformuleringarna (om de nu verkligen tillämpas) och de resurser som man från högskolans sida faktiskt lagt ned på den aktuella kursen.

Några av de kurser som i årets bedömningar inte anses motsvara högskolelagens krav har saknat den nödvändiga kritiska dimensionen. Det kan handla om en ensidig inriktning på en bestämd filosofisk teori eller på den dominerande roll som en enskild kommersiell produkt kan spela inom kursen.

Någon kurs har också bedömts att inte leva upp till lagens krav eftersom den är en uppdragsutbildning speciellt relaterad till en enda arbetsgivare och med fokus på denna organisations särskilda problem. En uppdragsutbildning kan i och för sig bedömas vara en poänggivande högskoleutbildning men då måste den ha ett vidare syfte och en inriktning mot mer generaliserbara mål.

Undervisning, kursmaterial och examination

De problem som gäller examinationen inom konstnärliga kurser har berörts ovan, liksom formerna för kontroll av lärandemålen inom de olika praktikutbildningarna.

Till dessa resonemang kan man lägga de frågor som kan ställas inför begreppet ”reflektion” som examinationsform. Vad är det man i detta sammanhang bedömer och hur bedömer man att reflektionen verkligen har substans och

relateras till vetenskap eller beprövad erfarenhet? Hur försäkras man sig t.ex. om att det i en praktikrapport finns ett kritiskt element och att den inte bara blir en trivial serie dagboksanteckningar?

För de kursansvariga som ska omarbeta sina kursplaner eller skriva helt nya vill vi gärna rekommendera Höskoleverkets rapport Rättssäker examination (Rapport 2008:36 R). Här berörs frågor som hemtentamen, grupp tentamen, uppsatsbedömning och andra examinationsformer. Här finns också intressanta och vägledande resonemang när det gäller betygssättningen av praktik, relationen mellan arbetsplats handledare och examinator etc.

Lärarkompetens och infrastruktur

I förra årets granskningsrapport framhölls bland annat följande:

Med tanke på högskolelagens krav på grundutbildningens anknytning till forskning eller konstnärligt utvecklingsarbete borde varje kurs i idealfallet ha åtminstone en disputerad lärare (och för de konstnärliga kurserna någon som har dokumenterad erfarenhet av utvecklingsarbete och forskning på konstnärlig grund). Detta kan dock inte sättas som ett ovillkorligt krav, dels med tanke på kursernas nivå och omfattning, dels med hänsyn till att praktisk och beprövad erfarenhet i vissa fall kan vara lika väsentligt som formella forskningsmeriter för att nå utbildningens syfte. Självfallet måste läraren ändå ha en förmåga att kommentera och presentera en vetenskapligt baserad diskussion inom det aktuella ämnesområdet.

Detta resonemang gäller fortfarande. Det kan noteras att få kurser som granskats i år har fått ett negativt omdöme på grund av bristande lärarkompetens. I några fall har kompetensen varit fullt tillräcklig på den vetenskapliga sidan men inte på den konstnärliga. Det gäller t.ex. några kurser i kreativt skrivande där lärarna företräder en betydande litteraturvetenskaplig expertis men där man bland dem som undervisar borde kunna förvänta sig också ett starkare inslag av aktiva författare om kursen ska kunna anses vila också på konstnärlig grund.

Sammanfattande slutsatser

Det 50-tal kurser som vi granskat är valda för att få en spridning mellan olika högskolor och skilda ämnesområden. Nio av dem har kunnat bedömas också genom platsbesök. Dessa besök har av tidsskäl varit ganska korta. Bedömningsarbetet har liksom under föregående år i huvudsak skett på grundval av skriftlig dokumentation.

I det bedömda urvalet är det ett antal kurser som enligt vår uppfattning inte svarar mot högskolelagens krav. Orsakerna till detta kan ligga på flera olika plan. Generellt vill vi dock framhålla att mycket få av de granskade kurserna har sådana brister att de inte bör kunna rättas till genom relativt enkla åtgärder. Det kan handla om en renodling av den konstnärliga respektive den veten-

skapliga grunden eller i vissa fall om ett hänsynstagande till båda grunderna när det gäller undervisning och examination. Det kan också handla om en revidering av förkunskapskrav, kursmål och litteraturlistor. En tydligare framskrivning av de kritiska och analyserande inslagen fordras också i en del fall.

Vi vill avslutningsvis, liksom i fjolårets granskning, understryka att det utbildningsalternativ som de fristående kurserna representerar är en viktig del av högskolans verksamhet. De kan i många fall tjäna som en introduktion till fortsatta högskolestudier och ge också programstudenter möjlighet att bredda sin utbildning, i vissa fall i riktning mot det begrepp som brukar kallas liberal education. De fristående kurserna innebär även en möjlighet för respektive disciplin eller konstform att pröva en utvidgning eller nyorientering i tvärvetenskaplig riktning, t.ex. med nya medier och ny teknik, i en kurs som efterhand kan inordnas i de fasta programmen. De kan dessutom ofta ses som ett uttryck för högskolans tredje uppgift och kraven på samverkan med det omgivande samhället.

Blekinge tekniska högskola: Statistik med SPSS, 4 högskolepoäng, grundnivå

Vetenskaplig eller konstnärlig grund

Kursen vilar på vetenskaplig grund.

Förkunskapskrav

Utöver grundläggande behörighet krävs genomgångna kurser omfattande minst 5 högskolepoäng i statistik eller matematisk statistik.

Kursmål

Kursens syfte är främst att studenten ska skaffa sig en statistisk allmänbildning samt god färdighet i att analysera data och konstruera statistiska modeller för dessa. Speciellt ska studenten skaffa sig kunskaper om statistiska hypotestest, korrelations-, logistisk regressions- och variansanalys samt kunna tillämpa dessa i realistiska situationer. Studenten ska även skaffa sig en översikt över några icke-parametriska metoder. I samband med dessa moment ska studenten förvärva färdighet i användning av det statistiska programpaketet SPSS. Man kan möjligen ifrågasätta att en kurs så tydligt är knuten till ett varumärke.

Undervisning, kursmaterial och examination

Undervisningen består av föreläsningar, seminarieövningar och datorlaborationer.

Kurslitteratur är en handbok i SPSS. Material som utges av avdelningen för matematik och naturvetenskap kan tillkomma. Kursmaterialet bedöms sammantaget som tillfredsställande.

Kursen examineras genom en projektuppgift som utförs med hjälp av SPSS. Uppgiften kräver förmåga till kritisk granskning på vetenskaplig grund.

Lärrarresurser

Lärrarresursen utgörs av två lektorer inom relevanta områden och en doktorand. Det finns en gedigen akademisk miljö. Sammantaget bedöms lärrarresursen som god.

Slutomdöme

Kursen uppfyller högskolelagens krav.

Chalmers tekniska högskola: Hands on-teknik för lärare, 15 högskolepoäng, avancerad nivå

Vetenskaplig eller konstnärlig grund

Kursen vilar enligt lärosätet på vetenskaplig grund samt beprövad erfarenhet.

Förkunskapskrav

För behörighet krävs lärarexamen. Kursen ges inom Lärarlyftet.

Kursmål

Efter genomgången kurs ska studenten kunna planera lektionsinnehåll som kopplar väl till grundskolans kursplan i ämnet teknik och genomföra lektioner med både teori och praktik. Studenten ska vidare kunna utvärdera och betygsätta lärandet hos eleverna och påverka attityder till teknikämnet, kunna nyansera undervisningen för olika elevgrupper, kunna välja didaktiska metoder samt vara bekant med resultatet av undersökningar och forskningsstudier relevanta för ämnet i skolan.

Undervisning, kursmaterial och examination

Kursen bedrivs i form av regelbundna campusträffar med möjlighet att testa många experiment. Distansarbetet som pågår mellan campusträffarna inkluderar studier av teori och bakgrundsmaterial samt hemuppgifter av både praktiskt och teoretiskt slag. Distansarbetet stöds av en webbaserad lärplattform som underlättar regelbunden handledning.

Kurslitteraturen består av ett antal artiklar, webbaserat material, styrdokument från Skolverket samt en handbok i teknikdidaktik.

Kursen examineras kontinuerligt genom hemuppgifter och korta kunskapsprov, obligatorisk närvaro på campusträffarna samt en avslutande skriftlig tentamen. I sluttentamen examineras kunskaper om mycket basala fakta och förhållanden inom teknikområdet och, till viss del, förmågan att förklara dem för skolelever.

Kursens fokus ligger på övning av praktiska färdigheter och tillämpning av teknikdidaktisk kunskap i planering och genomförande av undervisning. Det finns vissa inslag av reflektionskaraktär, men när det gäller kopplingen till teoretiska kunskaper och ett vetenskapligt grundat kritiskt och analytiskt förhållningssätt inom området teknikdidaktik är kursen betydligt svagare och kurskraven alltför låga, särskilt som det handlar om en kurs på avancerad nivå.

Lärrresurser

Huvudläraren är biträdande professor med erfarenhet av undervisning inom relevant område.

Slutomdöme

Kursen brister vad gäller kopplingen till ämnets vetenskapliga grund och utvecklingen av ett kritiskt och analytiskt förhållningssätt. Den kan inte bedömas uppfylla högskolelagens krav.

Chalmers tekniska högskola: Technical and scientific communication – channels, audiences, purposes, 7,5 högskolepoäng, avancerad nivå

Vetenskaplig eller konstnärlig grund

Kursen vilar på vetenskaplig grund. Den ingår i ett paket om fem valbara kurser med inriktning på engelskspråkig kommunikation för akademiska och professionella ändamål. Studenterna tränas att kommunicera inom sina respektive ämnesområden och får en teoretisk grund för val och utvärdering av kommunikationskanal, innehåll och stil.

Förkunskapskrav

Kursplanen innehåller en generell formulering enligt vilken behörighetskrav för kurser inom Chalmers utbildningsprogram är desamma som till det eller de program där kursen ingår. I underlaget uppges att kursen är utformad för att kunna ingå i ett masterprogram i teknisk kommunikation men att något sådant program inte finns på högskolan. Behörighetskraven skulle behöva förtydligas så att det framgår att studenterna ska vara antagna till något av högskolans program på avancerad nivå.

Kursmål

Kursen syftar till att studenterna ska kunna kommunicera tekniskt innehåll effektivt, förstå vad som kännetecknar effektiv kommunikation samt kunna använda dessa kunskaper analytiskt. Bland annat ska de kunna göra målgruppsanalyser och välja stil och distributionskanal utifrån dessa.

Undervisning, kursmaterial och examination

Undervisningen sker genom bland annat föreläsningar, seminarier, workshops och handledning av projektarbeten. Kursen examineras genom två individuella projekt där studenterna framställer en kommunikationsprodukt och analyserar den utifrån kurslitteratur och teori. Betygskriterierna är rimliga för avancerad nivå och mycket utförliga. Kurslitteraturen består av en lärobok och ett antal vetenskapliga artiklar.

Lärreresurser

Kursen har tre lärare, två universitetslektorer och en universitetsadjunkt, alla i ämnet engelska. Kursen ges vid en avdelning för fackspråk och kommunikation med tio heltidsanställda, varav fyra disputerade forskare och två dok-

torander, och där det finns pågående forskningsprojekt inom områden med relevans för kursinnehållet.

Slutomdöme

Kursen bedöms uppfylla högskolelagens krav.

Dans- och cirkushögskolan: Cirkus transfer – kommunikation och entreprenörskap inom cirkus, 5,5 högskolepoäng, grundnivå

Vetenskaplig eller konstnärlig grund

Kursen ges i samarbete mellan Dans- och cirkushögskolan och Handelshögskolan i Stockholm och har som syfte att ge professionella cirkusartister kunskaper om hur deras artistiska kunnande kan användas och ges ett värde utanför den sceniska världen. Enligt självvärderingen är kursen gränsöverskridande och det artistiska kunnandet tänkt att vila på konstnärlig grund och beprövad erfarenhet medan inslagen i management vilar på vetenskaplig grund.

Förkunskapskrav

Grundläggande behörighet samt särskild behörighet: 30 högskolepoäng inom huvudområdet cirkus innehållande cirkusteknisk träning eller scenisk framställning eller motsvarande professionell erfarenhet.

Antagning till kursen sker genom en urvalsprocess som bygger på en samlad bedömning av inlämnade handlingar bland behöriga sökande.

Kursmål

Kursen har som mål att skapa ”ett kreativt möte” mellan å ena sidan lärare inom ledarskaps- och entreprenörsfältet och studenter på managementkursen på Handelshögskolan och å andra sidan professionella inom cirkus.

Kursmålen är vagt formulerade och täcker vitt skilda områden som till exempel förmågan att ”muntligt såväl som skriftligt diskutera och visa förståelse för likheter och olikheter inom kultur, näringsliv och offentlig sektor gällande makt, ekonomi, kreativitet och drivkrafter”. Vidare ska studenten efter genomgången kurs kunna ”omsätta mervärdet av det artistiska kunnandet utanför scenen genom olika presentationsformer som föreläsning, lecture performance och/eller workshop” samt ”värdera, prissätta, paketera och kommunicera sitt yrkeskunnande i relation till en breddad arbetsmarknad”.

Undervisning, kursmaterial och examination

Undervisningen sker i form av seminarier, workshops, föreläsningar samt praktiska och skriftliga uppgifter individuellt och i grupp.

Kurslitteraturen utgörs av en akademisk artikel om konst och ledarskap samt utdrag ur en mer populärt hållen bok utgiven av Cirkus Cirkör. Dessutom anges som referenslitteratur urval ur ett par akademiska verk med anknytning till kursens innehåll.

Examinationen består av muntliga och skriftliga uppgifter, reflektionsdagböcker och aktivt deltagande i seminarier och workshops.

Lärrresurser

Kursledare är vice direktör och utvecklingschef på Cirkus Cirkör. Vidare medverkar en tidigare gästprofessor vid lärosätet som är cirkusdirektör och grundare av Cirkus Cirkör, en lektor som är prefekt vid institutionen för cirkus, en biträdande professor vid Handelshögskolan, en docent vid Handelshögskolan som också är gästprofessor på Konstfack samt en gästföreläsare som är producent och har erfarenhet som regissör, dramatiker och teaterchef.

Slutomdöme

Kursmålen, innehållet och kravnivåerna är alltför vagt formulerade. Examinationen är inte tillräckligt artikuleraad i relation till kursmålen och det saknas inslag av självständiga uppgifter som prövar ett kritiskt och analytiskt förhållningssätt med avseende på de delar av innehållet som relaterar till en vetenskaplig grund. De delar av kursen som knyter an till en konstnärlig grund samt beprövad erfarenhet ter sig mer tillfredsställande. Som kursen nu är utformad med avseende på sitt huvudsakliga syfte och innehåll befinner den sig i ett oklart gränsland mellan utvecklingsarbete på konstnärlig grund, kunskap och kritisk reflektion på vetenskaplig grund och praktisk karriärutveckling av ett mer stödjande slag.

Slutomdömet blir att kursen inte lever upp till högskolelagens krav.

Ersta Sköndal högskola: Religion och samhälle, 7,5 högskolepoäng, grundnivå

Vetenskaplig eller konstnärlig grund

Kursen vilar på vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet. Den ger en introduktion till religionssociologi, religionspsykologi och religionshistoria. Till de teman som tas upp hör det religiösa Sverige med särskild tonvikt på islam, judendom och new age samt religion i relation till psykisk hälsa, tillhörighet, makt och status.

Förkunskapskrav

Grundläggande behörighet.

Kursmål

Studenterna förväntas efter genomgången kurs bland annat kunna redogöra för psykologiska och sociala faktorer som påverkar religiös tro och praktik, exemplifiera hur religion relaterar till sociala strukturer och diskutera problem, strategier och förhållningssätt i möten mellan religiösa traditioner.

Undervisning, kursmaterial och examination

Undervisningen sker i form av föreläsningar och seminarier och examinationen genom en skriftlig hem- eller salstentamen. Kurslitteraturen förefaller relativt elementär men tycks hålla god vetenskaplig nivå i förhållande till kursnivån.

Lärrresurser

Undervisningen delas lika mellan en adjunkt tillika doktorand i religionsbetendevetenskap, som även är kursansvarig, och en lektor med doktorsexamen i religionshistoria.

Slutomdöme

Kursen uppfyller högskolelagens krav.

Försvarshögskolan: Underrättelseanalys – metoder och problem, 7,5 högskolepoäng, grundnivå

Vetenskaplig eller konstnärlig grund

Kursen bygger på vetenskaplig grund inom huvudområdet statsvetenskap med inriktning mot säkerhetspolitik.

Förkunskapskrav

Grundläggande behörighet samt minst 60 högskolepoäng, alternativt relevant yrkeserfarenhet.

Kursmål

Efter avslutad kurs ska den studerande kunna redogöra för grundläggande aspekter i underrättelsemetodik och aktuellt forskningsläge inom området. Vidare förutsätts inhämtade kunskaper om underrättelseprocessens metoder, möjligheter och problem.

Undervisning, kursmaterial och examination

Kursen ger en översikt av underrättelseanalys inklusive det aktuella forskningsläget. Empiriska exempel studeras och de metodologiska svårigheterna blir belysta i perspektiv av de förändringar som säkerhetssektorn i Sverige och större delen av övriga västvärlden genomgår. Underrättelseanalysens roll i internationell politik behandlas.

Obligatorisk närvaro krävs vid samtliga föreläsningar och seminarieövningar. Aktivt deltagande i diskussionerna är en förutsättning för att få godkänt.

Kurslitteraturen utgörs av vetenskapliga arbeten kring underrättelseanalys i dagens internationella politiska kontext. Frågor om källkritik blir också belysta.

Kursen examineras genom en skriftlig hemtentamen där studenterna ska hantera och sammanställa information med förankring i den vetenskapliga litteraturen och med relevant empiri.

Lärrresurser

Kursansvarig och huvudlärare är båda disputerade och samtliga medverkande har omfattande praktisk erfarenhet av underrättelseanalys.

Slutomdöme

Kursen uppfyller högskolelagens krav.

Gymnastik- och idrottshögskolan: Stockholm-OS 1912.

Tävlingarna – människorna – staden, 10 högskolepoäng, grundnivå

Vetenskaplig eller konstnärlig grund

Kursen bygger på vetenskaplig grund

Förkunskapskrav

Grundläggande behörighet. Kursen har riktat sig till alla som är intresserade av idrottshistoria i allmänhet och den olympiska historien i synnerhet.

Kursmål

Enligt kursplanen ska studenten efter genomgången kurs kunna redogöra för den samhälleliga kontexten 1912, inte minst OS som en arena för nationell självhävdelse. Vidare ska de olympiska spelen analyseras i perspektiv av klass, kön och etnicitet liksom i förhållande till den kommersiella och kulturella kontexten. En kritisk hållning till etablerad historieskrivning ska också förmedlas.

Undervisning, kursmaterial och examination

Det framgår inte explicit av det översända materialet, men det kan underförstås att kursen enbart var avsedd att ges under läsåret 2011/12 med utgångspunkt i hundraårsminnet av OS 1912.

Undervisningen var tudelad. Dels hölls fem kvällsföreläsningar à två timmar, dels deltog studenterna i ett tvådagarssymposium där sociala, kulturella och idrottsliga aspekter på Stockholm-OS belystes.

I en hemtentamen fick studenterna som en första uppgift att diskutera frågan om patriotism och nationalism i relation till den dåtida idrottsrörelsen och den framväxande internationella idrottsliga konkurrensen. En andra uppgift bestod i en analys, baserad på kurslitteraturen, av Stockholm-OS i ett nordiskt perspektiv, alternativt en diskussion kring frågor om klass, kön och etnicitet.

Kurslitteraturen har utgjorts av en omfattande historisk antologi plus ett antal vetenskapliga artiklar.

Lärrresurser

Tolv olika föreläsare har medverkat i kursen, de allra flesta disputerade. Huvudlärare och examinator är högskolelektor och docent.

Slutomdöme

Kursen uppfyller högskolelagens krav.

Göteborgs universitet: Introduktion till skolläraryrket, 15 högskolepoäng, grundnivå

Vetenskaplig eller konstnärlig grund

Kursen vilar på vetenskaplig grund.

Förkunskapskrav

För tillträde till kursen krävs grundläggande behörighet samt lärarexamen, fritidspedagogutbildning, kandidatexamen i pedagogik, examen från personalvetarprogram eller motsvarande. Kursen ges på grundnivå som fristående kurs alternativt som uppdragsutbildning. Området är pedagogik.

Kursmål

Efter avslutad kurs förväntas studenten kunna redogöra för skolläraryrkets huvudområden samt kunna beskriva olika teoretiska perspektiv på skolans ramverk, kärnprocesser, organisation och ledarskap. Studenten förväntas även kunna välja och använda teorier och begrepp för att analysera väsentliga aspekter inom skolan samt ha förmåga att kritiskt granska och värdera ledarskap i skolan.

Undervisning, kursmaterial och examination

Undervisningen sker genom föreläsningar, grupparbeten och individuella arbeten, litteraturseminarier, laborationer och praktiska övningar. Med undantag av föreläsningarna är deltagandet obligatoriskt.

Kurslitteraturen innehåller böcker som vilar på vetenskaplig grund och vetenskapliga artiklar.

Kursen examineras i enlighet med kursens teman genom två individuella skriftliga inlämningsuppgifter samt en individuell skriftlig rapport som summerar kursens olika temaområden. Rapporten examineras genom ett oppositionsförfarande.

Lärrresurser

Lärare på kursen är en professor, en docent, en doktorand och två adjunkter, varav en med masterexamen. Alla lärare har gedigen erfarenhet inom området.

Slutomdöme

Kursens lärrresurser är mycket goda. Litteraturen innehåller i huvudsakligen svenska böcker som i sig ligger på en tillfredsställande nivå även om den vetenskapliga delen av litteraturen är något svag. Examinationen innehåller en kritisk granskande del i relation till litteraturen och är således tillfredsställande. Kursen uppfyller därmed högskolelagens krav.

Göteborgs universitet: Spelets regler, 15 högskolepoäng, grundnivå

Vetenskaplig eller konstnärlig grund

Kursen uppges vila på såväl vetenskaplig som konstnärlig grund, där de båda delarna problematiseras i förhållande till pedagogik, lärande, estetik och kommunikation. Utbildningsområdet är design. Eftersom kursen explicit rör sig i gränsområdet mellan konst och vetenskap och med särskild inriktning på pedagogik vore det av intresse för närliggande konstområden om erfarenheterna av kursen efterhand kunde systematiseras, diskuteras på metanivån och publiceras.

Förkunskapskrav

Minst 30 högskolepoäng inom det pedagogiska eller konstnärliga området.

Kursmål

Efter avslutad kurs ska studenten kunna redovisa sin konstnärliga (läro-)process och sin uttrycksförmåga; redogöra för hur konstnärligt undersökande kan utvecklas; tillämpa arbetssätt som främjar ett vidgat kunskaps- och språkbegrepp; dokumentera, redovisa och analysera sin arbetsprocess utifrån ett individuellt projektarbete.

Undervisning, kursmaterial och examination

Undervisningen utgörs av en introduktionsperiod (läsning och diskussion av kurslitteratur, workshops) som leder fram till en konstnärlig formulering och frågeställning i ett självständigt gestaltande projekt. Under processens gång fokuseras bland annat på relationen mellan konst och pedagogik och det konstnärliga arbetets metanivå. I examensarbetet ingår en pedagogisk aktion på offentlig plats, dokumentation av reflektion och pedagogisk utvärdering.

Lärraresurser

Vid kursen undervisar två adjunkter med bred bakgrund inom bland annat didaktik och med egen konstnärlig verksamhet. Kursen ingår i bildläroinriktningen vid Högskolan för design och konsthantverk (HDK) och miljön bedöms utgöra en fullt kompetent bakgrund för en kombinerad praktisk och teoretisk kurs som denna.

Slutomdöme

Självvärderingen beskriver utförligt de reflexiva och kritiska moment som utgör basen för det konstnärliga och pedagogiska "aktionsprojekt" som är kursens mål. Litteraturlistan med tyngdpunkt på pedagogik och lärande är tillfredsställande. Kursen bedöms därmed uppfylla högskolelagens krav.

Högskolan Dalarna: Italienska – nybörjarkurs 1, 15 högskolepoäng, grundnivå

Vetenskaplig eller konstnärlig grund

Kursen vilar enligt självvärderingen på vetenskaplig grund samt beprövad erfarenhet genom att kursen är utformad med bas i lärarnas forskning om det italienska språket och om språkinlärning.

Förkunskapskrav

Förkunskapskravet är grundläggande behörighet med dispens från kravet på svenska. Tanken med dispensen från svenska är att kursen ska vara öppen för internationella studenter.

Kursmål

Kursens syfte är att lägga grunden för att kommunicera på italienska. Man vill tillämpa den så kallade immersionsmetoden där studenten förväntas tillägna sig språket genom språkbad på andraspråket. Studenten ska bland annat utveckla färdigheter i att lyssna, förstå, tala, läsa och skriva i sammanhang som kräver utbyte av information om vardagliga företeelser. Vidare ska studenten utveckla kommunikativa strategier för att möta oväntade och okända situationer. Studenten ska dessutom tillägna sig grundläggande kunskap om språkets struktur och interkulturell kompetens.

Undervisning, kursmaterial och examination

Kursen består av två delkurser om 7,5 högskolepoäng vardera som går på halvfart, *Muntlig och skriftlig språkfärdighet A och B*. Undervisningen är nätbaserad, med stöd av en lärplattform, och består av femton online-seminarier à två timmar. Seminarierna följer kapitlen i en lärobok för nybörjare som innehåller texter, övningar i hörförståelse, uttal, samt grammatiska övningar. Utöver de lärarledda seminarierna finns ett forum där studenternas frågor kan diskuteras och besvaras.

Examinationen sker genom kontinuerlig skriftlig och muntlig bedömning samt med ett avslutande skriftligt prov för varje delkurs.

Kurslitteraturen består av en nybörjarbok i italienska till vilken hör en DVD för träning av uttal, hörförståelse och grammatik.

Lärrresurser

Lärrlaget består av en doktorand (med italienska som modersmål) och en universitetsadjunkt. Inom ämnet italienska finns två forskningsaktiva lektorer (en

inom språkvetenskap, den andra inom litteratur) som föreläser på kursen. Miljön uppges därför säkra kollegialt kvalitetsarbete och utvecklingsmöjligheter.

Slutomdöme

Kursen fokuserar på språklig *färdighet*sträning men saknar flera moment av kritiskt analytiskt *kunskapsinhämtande* på vetenskaplig grund som till exempel textanalys, grammatik och realiainslag. Det saknas en koppling till elementära språkinläringsteorier i andraspråksforskning, även om en sådan koppling antyds i ingressen till självvärderingen. I kurslitteraturen saknas teoretiska verk (grammatik, språkhistoria). Slutomdömet blir således att kursen har brister vad gäller uppfyllandet av högskolelagens krav på vetenskaplig grund.

Högskolan Dalarna: Professionell kommunikation – mer än bara samtal, 7,5 högskolepoäng, grundnivå

Vetenskaplig eller konstnärlig grund

Enligt självvärderingen vilar denna fortbildningskurs i arbetsvetenskap på vetenskaplig grund givet kurslitteraturen, lärarresurserna (med flera akademiska ämnestillhörigheter) och kursens forskningsanknytning. En koppling till beprövad erfarenhet uppnås genom att studenterna behandlar egna och andras utvecklade erfarenheter från arbetsplatser och kritiskt reflekterar över dessa gentemot kursens innehåll med kommunikationsteorier som grund.

Förkunskapskrav

Grundläggande behörighet samt minst ett års dokumenterad arbetslivserfarenhet. Kursen riktar sig till verksamma inom arbetslivet.

Kursmål

Kursens mål är att studenten ska kunna genomföra olika typer av professionella samtal samt kunna analysera och reflektera kring grundläggande kommunikationsteorier och professionell kommunikation. Vidare ska studenten kunna se samband med verksamhetens effektivitet och kvalitet i verksamheter där samtal används för att stödja och motivera människor. Studenten ska också kunna söka och värdera kunskap på vetenskaplig nivå genom att relatera relevanta kommunikationsteorier till aktuell samtalssituation.

Undervisning, kursmaterial och examination

Undervisningen ges i form av föreläsningar, seminarier och grupparbete. Övningsuppgifter utförs däremellan på de egna arbetsplatserna.

Examinationen sker i form av individuella skriftliga reflektionsprotokoll, där studenterna bearbetar och redovisar sitt lärande, genom fältstudier samt genom aktivt deltagande i seminarier. Muntlig examination kan förekomma i särskilda fall. Den obligatoriska kurslitteraturen består av tre handböcker, ett kompendium och en valbar bok i samråd med kursansvarig.

Lärarresurser

Lärlarlaget består av en disputerad adjunkt, som också är examinator, samt ytterligare tre adjunkter, varav en är doktorand och utför merparten av undervisningen. Lärlarlaget kommer från tre olika grunddiscipliner – arbetsvetenskap, pedagogik och psykologi.

Slutomdöme

Kursmålen är vaga och mycket allmänt hållna. Det är svårt att få ett tydligt grepp om vilken förståelse av det tvärvetenskapliga området professionell kommunikation som ligger till grund för kursen och det gör kursen svårbedömd avseende den vetenskapliga grunden. Examinationskraven är vaga och för lågt ställda. För den mer teoretiska delen av kursen finns exempelvis ingen individuell skriftlig tentamen eller motsvarande.

Slutomdömet blir att kursen inte kan sägas uppfylla högskolelagens krav med avseende på vetenskaplig grund och ett kritiskt och analytiskt förhållningssätt.

Högskolan i Borås: Bättre produktionsstyrning, 7,5 högskolepoäng, grundnivå

Vetenskaplig eller konstnärlig grund

Kursen bör bedömas med avseende på vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet.

Förkunskapskrav

Kursen kräver grundläggande behörighet. Den har fokus på produktionssystemet Lean Production och vänder sig specifikt till personer i ledande befattningar, som VD och produktionschefer. Kursen ingår i ett paket av fristående kurser med syfte att erbjuda fortbildning för medarbetare i små och medelstora företag, och har utvecklats av lärarna tillsammans med en referensgrupp från industrin.

Kursmål

Kursens mål tycks framför allt vara att utveckla praktiska färdigheter i produktionsstyrning. Studenterna ska efter genomgången kurs bl.a. kunna välja produktionssystem utifrån en verksamhets lönsamhetskrav och identifiera skillnader mellan produktionsflöden organiserade enligt traditionell metod och Lean Production.

Undervisning, kursmaterial och examination

Undervisningen sker till större delen på distans. Deltagarna samlas en gång i veckan för gruppövningar på lokala lärcentrum, där de kan kommunicera med lärarna via telebild. Lärarna träffar även deltagarna fysiskt genom att resa runt mellan lärcentrum. Examinationen sker genom inlämningsuppgifter där deltagarna identifierar, formulerar och löser problem i den egna verksamheten och ett annat företag. Dessutom används simulerade problemlösningar i grupp. Kursböckerna håller vetenskaplig nivå.

Lärrresurser

Av kursens två lärare är den ene docent i material- och tillverknings teknik och den andre universitetslektor i produktionsteknik med erfarenhet som produktionschef, organisationskonsult och utbildare inom Lean Production för industri och offentlig sektor.

Slutomdöme

Kursen rör sig i gränslandet mellan akademisk utbildning och praktisk fortbildning för yrkesverksamma. Deltagarna utvecklar praktiska färdigheter i

produktionsstyrning, men temat sätts inte in i ett bredare teoretiskt sammanhang. Man kan fråga sig om inte kursen borde kräva grundläggande allmänna kunskaper i produktionsekonomi eller liknande för behörighet, alternativt ge sådana kunskaper. Kursen får dock vid en samlad bedömning anses uppfylla högskolelagens krav.

Högskolan i Borås: Formgivning och layout i Indesign, 7,5 högskolepoäng, grundnivå

Vetenskaplig eller konstnärlig grund

Kursen uppges vila på vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet. Den ingår i huvudområdet informatik. Det huvudsakliga innehållet utgörs av övningar och uppgifter relaterade till det grafiska programmet Adobe Indesign.

Förkunskapskrav

Grundnivå.

Kursmål

Kursens mål är att dels framställa formgivet samt tryck- och publiceringsfärdigt material med användning av Adobe Indesign; dels beskriva och dra slutsatser kring visuell kommunikation och grafisk formgivning med stöd av teorier och principer.

Undervisning, kursmaterial och examination

Undervisningen har vid det senaste tillfället (vårterminen 2012) skett helt på distans och på halvfart. Examinationen sker genom två inlämningsuppgifter och ett projektarbete där studenten ska skapa layout för ett uppslag utifrån en självständigt utformad grafisk profil samt författa en kortare dokumenterande och resonerande text som förankrar uppslaget på ett teoretiskt plan med referenser till kurslitteraturen, vidare ett slutseminarium i Adobe Connectpro. Kurslitteraturen utgörs främst av grafiska handböcker. Kursen har haft relativt låg genomströmning (efter möjlighet till komplettering ca 40 procent). En möjlig förklaring är att flera av deltagarna nöjt sig med enbart de praktiska momenten och därför inte avslutat kursen

Lärreresurser

I kursen undervisar fem lärare med inriktning på journalistik, webbredigering, biblioteks- och informationsvetenskap samt grafisk formgivning. Ingen av lärarna har doktorsexamen.

Slutomdöme

Högskolan i Borås är själv medveten om problematiken i att ett av kursens huvudmål är att uppnå färdigheter via en enskild kommersiell programvara (Adobe Indesign), vilket är betingat av den position som programmet har inom det professionella fältet i dag. De tillämpade moment av teoretisk-reflexiv karaktär som har lagts till (layout, typografi, färgteori, bearbetning av doku-

ment, slutsatser kring visuell kommunikation och grafisk formgivning) balanserar detta i någon mån. Det framgår dock inte i vad mån själva programvaran är föremål för kritisk granskning eller hur studenternas inlämningsuppgifter bedömts och vilka kravnivåer som gäller. Av kurslitteraturens fyra titlar är tre grafiska handböcker, däribland Adobes egen.

Mot bakgrund av den dominerande plats som det praktiska hanterandet av en enskild programvara intar i kursen bedöms den inte uppfylla högskolelagens krav.

Högskolan i Gävle: Kost och prestation, 7,5 högskolepoäng, grundnivå

Vetenskaplig eller konstnärlig grund

Kursen vilar på vetenskaplig grund.

Förkunskapskrav

Grundläggande behörighet.

Kursmål

Målen för kursen är att studenten ska kunna redogöra för grundläggande näringslära samt använda kunskapen i ett praktiskt sammanhang; planera, genomföra och analysera en kostplan för en enskild individ; hantera ett kostprogram samt använda det i ett tränings- och tävlingsupplägg. Dessutom ska studenten kunna redogöra för aktuella mattrender och diskutera deras konsekvenser ur ett prestationsperspektiv samt reflektera över och analysera elitidrottarens energi- och näringsbehov och ge adekvata kostråd för elitmotionärer och elitidrottare.

Undervisning, kursmaterial och examination

Undervisningen sker i form av webbföreläsningar och webbdiskussioner via en webbaserad utbildningsplattform.

Kurslitteraturen innehåller till största delen böcker som vilar på vetenskaplig grund och vetenskapliga artiklar, men urvalet gränsar till det populärvetenskapliga.

Kursen examineras genom tre skriftliga individuella examinationer.

Lärrarresurser

Lärrarresursen utgörs av en visstidsanställd lektor i idrottsvetenskap som är examinator samt en adjunkt i idrottsvetenskap som står för 75 procent av undervisningen. Som gästföreläsare deltar en läkare, en lärare med masterexamen, två med magisterexamen samt en med kandidatexamen.

Slutomdöme

Lärarkompetensen och litteraturen på kursen är tillräcklig för att uppfylla högskolelagens krav, men innehåll och examination kan inte tydligt anses vila på vetenskaplig grund, då de förväntade studieresultaten är för högt ställda för att kunna medge en kritisk reflektion i relation till kunskapsstoffet om det ska rymmas inom en kurs på 7,5 högskolepoäng. Därför kan kursen inte anses uppfylla högskolelagens krav.

Högskolan i Gävle: Personlig tränare, 30 högskolepoäng, grundnivå

Vetenskaplig eller konstnärlig grund

Kursen vilar på vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet.

Förkunskapskrav

30 högskolepoäng i idrott och hälsa med didaktisk inriktning, eller folkhälsovetenskap eller motsvarande.

Kursmål

Efter avslutad kurs ska studenten kunna leda och coacha på individ- och gruppnivå inom området fysisk aktivitet och hälsa. Studenten ska kunna anpassa fysisk aktivitet efter individens och gruppens olika förutsättningar och behov. Vidare ska studenten kunna skriftligt ge exempel på uppkomsten av överbelastningsskador och akuta skador i samband med fysisk aktivitet samt hur man förebygger och omhändertar dessa. Studenten ska också kunna planera, genomföra och utvärdera ett kost- och träningsprogram anpassat efter individer och grupper utifrån deras behov och förutsättningar, samt tolka och tillämpa databaserade kostregistreringsprogram. Studenten ska vidare praktiskt kunna tillämpa metoder för avspänning samt skriftligt och muntligt redogöra för dess betydelse för hälsa och välbefinnande. Studenten ska slutligen kunna skriftligt förklara hur människan påverkas fysiskt och psykiskt av fysisk aktivitet och kunna tillämpa metoder för mätning av fysisk aktivitet.

Undervisning, kursmaterial och examination

Undervisningen bedrivs genom föreläsningar, grupparbeten och individuella arbeten, seminarier, laborationer och praktiska övningar. Med undantag av föreläsningar är deltagandet obligatoriskt.

Kurslitteraturen innehåller till största delen böcker som vilar på vetenskaplig grund och vetenskapliga artiklar. Dock kan litteraturen i vissa fall anses ligga nära det populärvetenskapliga.

Examinationen av kursen sker i muntlig, skriftlig och praktisk form i olika kombinationer för de ingående momenten.

Lärraresurser

Av lärarna på kursen har fem kandidatexamen och två magisterexamen. En lärare med doktorsexamen är examinator och undervisar ca 10 procent på kursen. Bland lärarna finns också en lektor med en norsk examen som uppges motsvara doktorsexamen. Personer utan akademisk examen, bland annat en kiropraktiker, svarar för ca 15 procent av undervisningen.

Slutomdöme

Kursens lärarresurser är något svaga och litteraturen är ibland på gränsen till populärvetenskaplig. Kursens examinator har emellertid doktorsexamen och examinationen är tillfredsställande. Sammantaget kan kursen bedömas uppfylla högskolelagens krav.

Högskolan i Halmstad: Karriärutveckling och övergångar inom idrotten – ett internationellt perspektiv i teori och praktik, 7,5 högskolepoäng, grundnivå

Vetenskaplig eller konstnärlig grund

Kursen vilar på vetenskaplig grund.

Förkunskapskrav

Ett års studier inom psykologi, psykologi med inriktning idrott eller idrottsvetenskap.

Kursmål

Kursen syftar till att studenten ska få förståelse för idrottsliga karriärer i form av faser och övergångar. Kopplingen mellan teori och praktik betonas. Lärandemålen inkluderar bland annat förståelse för normativa och icke normativa övergångsprocesser, kulturens och idrottssystemets roll samt ledares, föräldrars och kamraters roll. Vidare ska studenten förstå hur man kan hjälpa idrottare med karriärutveckling och karriärövergångar. Studenten ska dessutom kunna analysera karriärutveckling och karriärövergångar, samt kunna implementera idrottspsykologiska strategier för att hjälpa idrottare med detta. Utöver detta ska studenten kunna reflektera över sina egna och idrottares karriärutveckling och karriärövergångar ur ett holistiskt perspektiv.

Undervisning, kursmaterial och examination

Enligt kursplanen sker undervisningen i form av föreläsningar, lektioner, seminarier, laborationer och gruppövningar. I de fall kursen ges på distans kan andra undervisningsformer förekomma. Obligatoriska moment förekommer. Dessutom ingår praktiska moment. Undervisningen bedrivs på engelska.

Kurslitteraturen utgörs av böcker och vetenskapliga artiklar på engelska.

Examinationen kan enligt kursplanens något kortfattade beskrivningar ske individuellt eller i grupp i form av muntliga och skriftliga tentamina. Enligt självvärderingen innebär examinationen bland annat att studenten utifrån inhämtad kunskap ska utforma rekommendationer avseende karriärplanering för aktörer inom idrotten, vilket kan anses vara en adekvat examination.

Lärrarresurser

Ansvarig kursledare är professor inom psykologi och idrottspsykologi. Dessutom deltar ytterligare en professor och flera disputerade lärare samt doktorander i undervisningen.

Slutomdöme

Kursen kan utifrån lärarkompetens, litteratur, innehåll och examination anses vila på vetenskaplig grund. Kursen bedöms uppfylla högskolelagens krav.

Högskolan i Halmstad: Skapande skrivande, 7 högskolepoäng, grundnivå

Vetenskaplig eller konstnärlig grund

Kursen har både ett vetenskapligt och ett konstnärligt perspektiv. Den bör därmed bedömas med avseende på både dess vetenskapliga och dess konstnärliga grund.

Förkunskapskrav

Grundläggande behörighet till högskolan med lägst B-kursen i engelska.

Kursmål

Syftet med kursen är att ge studenten möjlighet att utveckla sina kunskaper i att skapa skönlitterära texter på engelska språket. Slutmålet är att studenterna ska ha kunskap, förståelse och förmåga att bygga upp en roman från grunden. Studenten ska visa en teoretisk och praktisk förståelse för berättartekniska element och grepp (inledningar, dialoger, miljö, röster, gestaltning, övergångar) samt kunna kommentera andras skönlitterära texter utifrån en berättarteknisk grundförståelse. Studenten ska dessutom uppvisa en grundläggande förståelse för den engelska publiceringsprocessen.

Undervisning, kursmaterial och examination

Undervisningen är nätbaserad och bedrivs på engelska och svenska. Kurslitteraturen, som saknar mer teoretiska verk, omfattar två publikationer i berättarteknik, ett obligatoriskt och det andra rekommenderat.

Examinationen sker genom forumdiskussioner och seminarier samt skriftliga inlämningsuppgifter.

Lärrresurser

Lärrresursen består av en kursansvarig som är disputerad i engelsk litteratur samt en doktorand med magisterexamen. Samarbete sker med en disputerad kollega i svensk litteraturvetenskap vid samma högskola. Det vetenskapliga perspektivet kan således anses vara tillgodosett. Då kursen även anlägger ett konstnärligt perspektiv, givet att kursens huvudsyfte är författande av skönlitterära texter, kan det dock konstateras att det saknas lärrresurser med tillräcklig konstnärlig kompetens.

Slutomdöme

Kurslitteraturen saknar tyngre teoretiska verk och bedöms inte vara tillräckligt omfattande. Kursen vacklar mellan inslag som vilar på vetenskaplig respektive

konstnärlig grund. Den konstnärliga kompetensen är otillräcklig. Slutomdömet är att kursen inte uppfyller högskolelagens krav.

Högskolan i Jönköping: Varför skapade Gud Darwin?, 7,5 högskolepoäng, grundnivå

Vetenskaplig eller konstnärlig grund

Kursen vilar på vetenskaplig grund. Den behandlar relationen mellan vetenskap och religion med särskilt fokus på skapelse och evolution. Utvecklingslärans grunder, olika förhållningssätt i mötet mellan vetenskap och religion och relationen mellan vetenskap och religion ur historiskt perspektiv behandlas ur naturvetenskapligt och religionsvetenskapligt perspektiv.

Förkunskapskrav

Grundläggande behörighet.

Kursmål

Enligt kursplanen ska studenterna efter genomgången kurs kunna redogöra för evolutionsteorins huvuddrag, värdera styrkor och svagheter i argument för och emot evolutionsteorin, se religionen i ett evolutionärt perspektiv och möta människors funderingar och svårigheter kring evolutionen.

Undervisning, kursmaterial och examination

Undervisningen sker i form av föreläsningar som beroende på deltagarna kan övergå i seminariediskussioner. Examinationsformerna bestäms efter samråd med kursdeltagarna. (Då kursen genomfördes höstterminen 2009 bestämdes att studenterna skulle kunna välja mellan hemtentamen och grupptentamen i sal.) Kurslitteraturen håller god vetenskaplig nivå med tanke på kursens grundläggande nivå.

Lärrarresurser

För undervisningen ansvarar en universitetslektor i fysik, en adjunkt och doktorand i biologi och en universitetslektor i religionsvetenskap.

Slutomdöme

Kursen ställer två perspektiv mot varandra, men tycks inte behandla dem på lika villkor utan ge betydligt större utrymme åt evolutionsteoretiska än religionsvetenskapliga perspektiv. Den bedöms dock uppfylla högskolelagens krav.

Högskolan i Skövde: Svenska för utländska studenter 1, 10,5 högskolepoäng, grundnivå

Vetenskaplig eller konstnärlig grund

Enligt självvärderingen vilar kursen snarare på beprövad erfarenhet än vetenskaplig grund.

Förkunskapskrav

Grundläggande behörighet.

Kursmål

Kursens mål är att studenten ska kunna förstå och använda enkla ord och fraser för att presentera sig och andra; ställa frågor om namn, boende och arbete eller studier i vardagliga situationer; samtala på ett enkelt sätt om samtalspartnern talar långsamt och är beredd att hjälpa till; skriva korta meddelanden samt redovisa grundläggande fakta om svensk geografi, historia, kultur, politik och ekonomi.

Kursen har två delkurser Svenska språket (7,5 högskolepoäng) och Svensk realia (3 högskolepoäng). Den första ger grundläggande kunskaper och färdigheter i svenska språket samt dess grammatik och uttal. Kursen ger basfärdigheter i muntlig och skriftlig framställning. Den andra delkursen är en realiakurs.

Undervisning, kursmaterial och examination

Undervisningen sker genom föreläsningar och seminarier, dessutom genomförs gruppdiskussioner och övningar i mindre grupper. Ett modernt språklaboratorium står till deltagarnas förfogande.

Examinationen sker genom individuella skriftliga prov som i huvudsak mäter kursmålen textförståelse och textproduktion.

Kurslitteraturen består av två läroböcker. I övrigt används ordböcker och annat kursmaterial (ca 100 sidor).

Lärresurser

Undervisningen genomförs av en universitetsadjunkt med utbildning i svenska som andraspråk och mångårig erfarenhet av verksamhetsområdet. Den kollegiala miljön kompletteras av två behöriga lektorer och från hösten 2012 finns ytterligare två adjunkter i ämnet. En av lektorerna är kursens examinator.

Slutomdöme

Kursens fokus är praktisk träning i muntlig och skriftlig framställning i svenska som andraspråk. Man ser kursen som en verksamhet som främst är

ett serviceåtagande för utbytes- och gäststudenter vid lärosätet. Man betonar visserligen att kursens ämne tillhör ämnet svenska språket där man studerar svenskan i alla dess aspekter, dvs. språkets struktur (grammatik) och användning. Innehållet i den aktuella kursen saknar emellertid påtaglig anknytning såväl till sådana språkvetenskapliga ansatser som till vetenskapliga teorier om vuxnas andraspråksinlärning. För språkstudier på akademisk nivå krävs en tydligare vetenskaplig grund och prägel.

Slutomdömet blir att kursen i dess nuvarande form inte uppfyller högskolelagens krav med avseende på vetenskaplig grund och ett kritiskt och analytiskt förhållningssätt.

Högskolan Kristianstad: Huliganism som fenomen I, 7,5 högskolepoäng, grundnivå

Vetenskaplig eller konstnärlig grund

Kursen vilar på vetenskaplig grund och syftar till att ge kunskap om samhälls-fenomenet huliganism.

Förkunskapskrav

Grundläggande behörighet.

Kursmål

Kursen syftar till att ge kunskaper som krävs för att följa, förstå och medverka i den samhälleliga debatten kring huliganism. Den behandlar huliganismens historia, dess relation till våld, alkohol och rasism och samhällets åtgärder mot den. Även teoretiska förklaringsmodeller och definitionen av begreppet huliganism tas upp.

Undervisning, kursmaterial och examination

Undervisningen sker genom nätbaserade föreläsningar och gruppdiskussioner. Studenterna examineras genom aktivt deltagande i gruppdiskussionerna och en nätbaserad individuell hemtentamen. En gruppdiskussionsfråga kan till exempel handla om definitionen av huliganism. Studenten förväntas skriva ett inlägg som besvarar den ställda frågan och konstruktivt kommentera gruppmedlemmars inlägg utifrån teorier som tas upp i kursen. Den skriftliga tentamen ska besvaras på tjugo minuter och innehåller tjugo flervalsfrågor med fyra svarsalternativ vardera. För att försäkra sig om att tentanderna inte kan gissa svaren utan att ha läst kurslitteraturen, har man provat frågorna på mindre referensgrupper och lagt in distraktorer.

Lärrarresurser

De två lärarna är universitetsadjunkter med inriktning på kriminologi. En av dem är doktorand i sociologi och den andre har publicerat sig på vetenskaplig nivå inom området. I den omgivande miljön finns bland annat fyra lektorer i sociologi och en lektor i kriminologi.

Slutomdöme

Det är inte lätt att bedöma om examinationsformerna på ett tillfredställande sätt säkerställer studenternas kunskaper och man kan fråga sig om inte en längre skriftlig uppgift borde ingå. Trots detta får kursen sammantaget anses uppfylla högskolelagens krav.

Högskolan Kristianstad: Kreativt skrivande 1, 7,5 högskolepoäng, grundnivå

Vetenskaplig eller konstnärlig grund

Enligt lärosätets självvärdering vilar kursen på vetenskaplig grund med genomgående konstnärliga inslag. I kursplanen står det däremot att kursen vilar på konstnärlig grund. Kursen är vidare utformad för den som vill utveckla eller inleda ett skönlitterärt skrivande.

Förkunskapskrav

Grundläggande behörighet.

Kursmål

Enligt bedömningsunderlagets kursmål ska studenten kunna redogöra för vetenskapliga metoder för analys av skönlitterära texter och framställa egna skönlitterära texter. Studenten ska vidare kunna tillämpa ett processinriktat arbetssätt på det egna skrivandet samt granska och bedöma egna och andras texter och motivera hur olika stilistiska grepp påverkar litterära texter.

Undervisning, kursmaterial och examination

Undervisningen, som är helt nätbaserad, ges via högskolans lärplattform och sker genom bland annat veckobrev på en virtuell anslagstavla samt diskussionsforum. Studenterna arbetar dels med det egna skrivandet genom skrivuppgifter, dels med analys av skönlitterärt material och respons till andra studenters texter.

Kurslitteraturen består av fyra verk om skrivkonsten, vilka omfattar såväl mer akademiskt handboksmissiga som mer populära inslag, samt Språkrådets skrivregler.

Kursen examineras i två steg, dels fortlöpande genom enskilda skrivuppgifter med responsarbete i grupper och gruppdiskussioner kring litteraturen, dels genom en skriftlig reflektion kring eget skrivande och responsarbete i relation till kurslitteraturen och mottagen respons.

Lärrarresurser

Lärläret består av en universitetslektor med doktorsexamen i litteraturvetenskap och två universitetsadjunkter med universitetsutbildningar och professionserfarenhet inom området kreativt skrivande. En av adjunkterna är verksam som författare.

Slutomdöme

Formuleringarna av kursens innehåll och syfte är motsägelsefulla vad gäller vetenskaplig och konstnärlig grund och kursens huvudsakliga mål. Detta beror antagligen på det vida fält som kursen vill täcka, från det konstnärliga och kreativa till det teoretiskt och analytiskt reflekterande. Det är inte tillräckligt tydligt vad kursen konkret syftar till att utveckla hos studenterna. Bedömningen blir att kursen i denna utformning inte kan bedömas uppfylla högskolelagens krav.

Högskolan på Gotland: Att vilseleda och att bli vilseledd, 7,5 högskolepoäng, grundnivå

Vetenskaplig eller konstnärlig grund

Kursen bygger på vetenskaplig grund inom ämnesområdet historia.

Förkunskapskrav

Grundläggande behörighet.

Kursmål

Efter avslutad kurs ska de studerande ha grundläggande kunskaper om propaganda och psykologiska operationer i modern tid, kunna identifiera propagandainslag i text och bildmedier samt ha förmåga att under handledning formulera en forskningsfråga och kommentera vetenskaplig litteratur.

Undervisning, kursmaterial och examination

Kursen ges på halvfart under tio veckor, parallellt på campus och på distans. Den består av föreläsningar, filmvisningar, och seminarier samt ett självständigt arbete under handledning. Den behandlar propagandans och den psykologiska krigföringens metoder under de senaste 150 åren och ger exempel på historiemisbruk och bildpropaganda. Den vetenskapliga kurslitteraturen är bland annat fokuserad på historisk metod och källkritik.

Den individuella uppgiften löper parallellt med seminarieverksamheten. Den studerande ska inom ramen för den tränas i att urskilja, formulera och lösa problem, värdera kunskap på vetenskaplig nivå och följa kunskapsutvecklingen.

Bedömningen av den studerandes prestationer sker i huvudsak baserat på den självständiga uppgiften.

Lärreresurser

Kursansvarig lärare är professor i modern historia med omfattande forskning bland annat kring DDR och relationerna mellan Östtyskland och Norden.

Slutomdöme

Kunskapsmålen är högt ställda med tanke på kursens begränsade omfattning. Det råder dock ingen tvekan om att kursen uppfyller högskolelagens krav.

Högskolan Väst: Interkulturella studier – global engelska och online mediediskurs, 7,5 högskolepoäng, grundnivå

Vetenskaplig eller konstnärlig grund

Kursen uppges vila på vetenskaplig grund (forskningsaktiva lärare).

Förkunskapskrav

Grundläggande behörighet.

Kursmål

Kursen ingår i ett block om tre kurser i det tvärvetenskapliga området interkulturella studier. Kursens mål är att studenten ska tillägna sig kunskap om språklig variation i engelska i olika delar av världen; vidare att visa förståelse för hur kultur påverkar medial kommunikation och för hur engelska används som bruksspråk i engelskspråkiga länder samt i länder med annat huvudspråk. Studenten ska också kunna koppla teoretiska resonemang kring språklig variation och mediediskurs till praktiska sammanhang. Den globala engelskan studeras i nättidningar i länder med engelska som huvudspråk och i länder där engelska inte är huvudspråk samt i engelska som bruksspråk av icke infödda talare.

Undervisning, kursmaterial och examination

Undervisningen sker vid sju tillfällen på campus, med inslag av föreläsningar, studentpresentationer, och diskussioner med exempel från nyhetssajter. Uppgifterna i kursen syftar till att öva på hur teoretiska resonemang kan kopplas till praktiska sammanhang. Kurslitteraturen diskuteras på diskussionsforum på Högskolan Västs lärplattform.

Kurslitteraturen är tillfredsställande.

Kursen examineras genom aktivt deltagande i förberedda seminarier, två skriftliga uppgifter, presentation av kursbok om språklig variation samt hemtentamen.

Lärrresurser

I kursen undervisar en professor i engelska, en lektor i engelska samt en universitetsadjunkt i utbildningsvetenskap med inriktning mot engelska. De två sistnämnda har kursansvar, medan lektorn är examinator.

Slutomdöme

Kursen har en rimlig balans mellan den teoretiska vetenskapliga grunden samt den praktiska tillämpningen. Kursen bedöms uppfylla högskolelagens krav.

Johannelunds teologiska högskola: Chefs- och ledarskapsutveckling i Svenska kyrkan, 30 högskolepoäng, grundnivå

Vetenskaplig eller konstnärlig grund

Kursen vilar på vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet.

Förkunskapskrav

Grundläggande behörighet samt en anställning eller förtroendepost med visst ledningsansvar inom Svenska kyrkan. Eftersom det rör sig om en uppdragsutbildning bestäms tillträdesvillkoren av beställaren som är Svenska kyrkans arbetsgivarorganisation.

Kursmål

Kursen syftar enligt kursplanen till att deltagarna genom teoretisk reflektion och övningar ska få ökade insikter i ledarskap och dess förutsättningar från ett systemiskt perspektiv samt en ökad förmåga att leda kyrkliga organisationer.

Undervisning, kursmaterial och examination

Kursen ges på kvartsfart under två år. Kursdeltagarna får under den tiden möjlighet att utveckla sin förmåga att med utgångspunkt i litteratur och föreläsningar göra självständiga och kritiska bedömningar av egen och andras professionella praxis. Beredskapen att möta förändringar i arbetslivet uppges vara en av grundbultarna i kursupplägget.

I självvärderingen sägs att förmågan att söka och värdera kunskap på vetenskaplig nivå ”i viss mån” tränas genom kursdeltagarnas möte med kurslitteraturen och genom dialogen med föreläsarna. Det sägs samtidigt att det inte är den vetenskapliga nivån som är huvudfokus.

Kurslitteraturen utgörs av svenska eller nordiska arbeten kring framför allt organisationsteori och ledarskap. Några arbeten rör interna förhållanden inom Svenska kyrkan.

Examinationen sker fortlöpande, bland annat genom kortare skriftliga uppgifter.

Lärreresurser

Flera av lärarna är disputerade inom ämnen med större eller mindre relevans för kursens huvudinriktning. Andra medverkande är erfarna praktiker.

Slutomdöme

Med sin programmatiska inriktning på anställda inom Svenska kyrkan har kursen inte den akademiska bredd och generella tillämpbarhet som man nor-

malt kräver av en högskolekurs, även när det rör sig om uppdragsutbildningar. Den förefaller ha god kvalitet som en avancerad personalutbildning men, som självvärderingen explicit uttrycker det, ligger huvudfokus inte på vetenskapliga aspekter kring ämnet. Den uppfyller mot den bakgrunden inte högskolelagens krav.

Karlstads universitet: Kreativ idéutveckling – drömförverkligande och entreprenörskap för alla, 7,5 högskolepoäng, grundnivå

Vetenskaplig eller konstnärlig grund

Kursen bör bedömas med avseende på vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet. Den behandlar kreativitet ur teoretiska perspektiv och övar förmågan att analysera, formulera och lösa problem med hjälp av olika kreativitetsmetoder. Till de problem som kan tas upp hör ”studenternas egna ’vardagsproblem’” och verkliga problem presenterade av gästande ”problemställare”. Dessutom uppges kursen ge orientering om hur man kan försörja sig som entreprenör och vilka finansieringsmöjligheter som finns.

Förkunskapskrav

Grundläggande behörighet.

Kursmål

Kursens mål är mycket vagt formulerade. Enligt kursplanen ska studenten bland annat kunna ”identifiera skärningspunkter ur egna erfarenheter och med andras erfarenheter”, ”identifiera ett icke tillgodosett behov”, ”välja och vidareutveckla rätt idé” och ”översiktlig redogöra för vilka aktuella stödorganisationer och finansieringsmöjligheter som finns för entreprenörer”.

Undervisning, kursmaterial och examination

Undervisningen sker genom föreläsningar om teorier inom kursens område och workshops som ska träna studenternas förmåga till kreativ problemlösning. Examination sker genom skriftliga uppgifter och aktivt deltagande vid minst fem kurstillfällen. En individuell slutrapport ingår, där studenten ”beskriver och reflekterar över sin ’kreativa resa’ under kursen utifrån kurstillfällen och den litteratur som studenten läst”. Den obligatoriska kurslitteraturen är en handbok i att leda kreativa processer, skriven av två företagskonsulter.

Lärreresurser

Lärrarlaget består av tre universitetsadjunkter, en industridesigner med 30 års yrkeserfarenhet, en licentiat och doktorand i psykologi och en leg. tandläkare och innovations- och designingenjör.

Slutomdöme

Kursmålen och den avslutande skriftliga uppgiften är mycket vagt formulerade och ställer inte krav på kritisk analys på en vetenskaplig nivå. Inte heller den obligatoriska kurslitteraturen håller vetenskaplig nivå. Kursen saknar disputerade lärare och för två av de tre lärarna förefaller egen yrkeserfarenhet vara den främsta meriten. Kursen bedöms därför inte uppfylla kraven på vetenskaplig grund och kritisk och analytisk förmåga.

Karlstads universitet: Miljö-ekofilosofi, 7,5 högskolepoäng, grundnivå

Vetenskaplig eller konstnärlig grund

Kursen är en introduktion till ekofilosofins grundläggande frågor. Den uppges vila på vetenskaplig grund.

Förkunskapskrav

Grundläggande behörighet krävs. Enligt underlaget är ekofilosofi ”för många ett svårt ämne” där det saknas ”säkra och ’rätta’ svar”, vilket uppges göra det särskilt svårt för studenter som kommer direkt från gymnasiet.

Kursmål

Kursmålen är att studenterna ska kunna redogöra för ”huvuddragen i de ekofilosofiska perspektiven”, kritiskt granska och diskutera miljöfrågor utifrån ekofilosofiska perspektiv och identifiera, formulera och muntligt eller skriftligt ”kommunicera” en ekofilosofisk problemställning.

Undervisning, kursmaterial och examination

Kursen ges dels på distans med ett fem dagars undervisningsinternat, dels som ren distanskurs. Distansundervisningen sker genom filmade föreläsningar och arbete med individuella inlämningsuppgifter på en nätplattform under handledning av lärarna. Examination sker muntligt vid seminarierna eller skriftligt på nätet. I kurslitteraturen ingår artiklar och två böcker om ämnet.

Lärrarresurser

Kursledaren är adjunkt, doktorand i ekofilosofi och magister i miljövetenskap. I lärlaget ingår även en adjunkt med kandidatexamen i medie- och kommunikationsvetenskap och 90 högskolepoäng studier i ekofilosofi samt en kursassistent med 120 högskolepoäng inom ekofilosofi. Vid ämnet ekofilosofi finns även en befordrad universitetslektor i ekofilosofi med kandidatexamen i teoretisk filosofi, en gästprofessor i filosofi och en docent i naturgeografi. Lärarna har kompetens i ämnet, men det saknas disputerade lärare.

Slutomdöme

Ekosofi eller ekofilosofi är ett ämne på gränsen mellan vetenskaplig filosofi och livsåskådning. Detta ställer särskilda krav på en högskolekurs i ämnet. Kursmålen är i detta fall vagt formulerade och kräver knappast akademisk nivå. Det talas om ekofilosofiska ”perspektiv”, vilket inte nödvändigtvis innebär teorier på vetenskaplig nivå, och om ”miljöfrågan”, som om det fanns en enda sådan. Förutom några artiklar håller kurslitteraturen knappast vetenskaplig

nivå. Inget tyder på att ekofilosofisk teori görs till föremål för kritisk diskussion, vare sig i litteraturen eller i undervisningen. Detta gör sammantaget att kursen inte kan anses uppfylla högskolelagens krav på vetenskaplig grund och kritisk och analytisk förmåga.

Karolinska institutet: Motiverande samtal (MI) vid beteendeförändring, 7,5 högskolepoäng, avancerad nivå

Vetenskaplig eller konstnärlig grund

Enligt självvärderingen vilar kursen på vetenskaplig grund. Den syftar till att ge fördjupade kunskaper och färdigheter i att tillämpa metoden motiverande samtal (Motivational Interviewing, MI) som grund för förändring av önskad beteenden. Motiverande samtal uppges vara en av de rekommenderade evidensbaserade metoderna i Socialstyrelsens ”Nationella riktlinjer för sjukdomsförebyggande metoder”. Den används bland annat vid riskbruk av alkohol samt vid tobaks- och spelberoende. Kursen ges i samverkan mellan två forskargrupper i folkhälsovetenskap och neurovetenskap vid Karolinska institutet. Kursdeltagarna erbjuds delta i forskningsprojekt inom fältet.

Förkunskapskrav

Utöver grundläggande behörighet för tillträde till utbildning på avancerad nivå, krävs särskild behörighet i form av minst 120 högskolepoäng inom hälso- och sjukvård eller omsorg (samt svenska B och engelska A).

Kursmål

Kursmålen består i att studenten ska kunna praktiskt tillämpa metoden motiverande samtal (MI), redogöra för teorierna och begreppen bakom MI samt kunna redogöra för skattning av MI-kompetens.

Undervisning, kursmaterial och examination

Undervisning sker genom föreläsningar, workshops och praktiska övningar. Alla samtal följs av obligatorisk handledning.

Kurslitteraturen består av fyra obligatoriska vetenskapliga artiklar samt en fullständig referenslista med läromedel av olika slag som till exempel samtalsguider och coachningsprotokoll.

Kursen examineras dels genom skriftlig individuell tentamen, dels genom klinisk tillämpning av MI-metoden. Det senare innebär inspelning och inlämning av fyra klientsamtal som kodas och transkriberas. Därutöver görs en bedömning av studentens kompetensnivå inom MI-tekniken och dennes utveckling och förmåga att förstå och förbättra metoden.

Lärrarresurser

Lärlarlaget inkluderar flera personer med omfattande kompetens inom bland annat medicinsk vetenskap, psykologi och folkhälsovetenskap och med stor professionserfarenhet.

Enligt självvärderingen är lärarna kopplade till det internationella nätverket Motivational Interviewing Network of Trainers (MINT). För detta medlemskap krävs en lärarutbildning i metoden som genomförs av nätverket som en kvalitetsgaranti.

Slutomdöme

Kursen uppfyller högskolelagens krav även om den i uppläggningsen saknar ett bredare kritiskt förhållningssätt till den enda valda metoden.

Karolinska institutet: Sjukvårds- och näringslivsmanagement för blivande läkare, 15 högskolepoäng, avancerad nivå

Vetenskaplig eller konstnärlig grund

Kursen bör bedömas med avseende på vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet. Den vänder sig till blivande läkare och syftet uppges vara att utveckla förmåga att ”leda, förbättra och påverka hälsa och välbefinnande utöver direkt patientverksamhet”, en något svårtydd formulering. Kursen tycks syfta till att förbereda för entreprenörskap och uppdrag som verksamhetsledare inom hälso- och sjukvården.

Förkunskapskrav

Utöver grundläggande behörighet för tillträde till utbildning på avancerad nivå, krävs särskild behörighet i form av 120 högskolepoäng från nationella läkarprogram.

Kursmål

Efter genomgången kurs ska studenten kunna leda en grupp genom bland annat konflikthantering, jämföra mål och förutsättningar för affärsverksamheter, förklara grundläggande ekonomiska begrepp av betydelse för att balansera en budget samt identifiera sätt på vilka läkare kan bidra till hälsa och välbefinnande utöver den direkta patientverksamheten. Till de teman som tas upp hör redovisnings- och bokföringsprinciper, entreprenörskap och nätverkande, så kallad Lean Production inom sjukvård och hur man skriver en konsultrapport. Av underlaget framgår inte att studenterna tränas i kritiska bedömningar av till exempel affärsplaner eller effekter av budgetkrav på vårdkvalitet, och inte heller att de tränas i att tillämpa vetenskapliga analys- eller förklaringsmodeller på avancerad nivå.

Undervisning, kursmaterial och examination

Undervisningen sker genom föreläsningar, seminarier, workshops och muntliga och skriftliga fallövningar. Studenterna examineras genom aktivt deltagande i övningar och seminarier, muntlig och skriftlig redovisning och ett projektarbete. Som kurslitteratur används vetenskapliga artiklar och läroböcker. Läroböckerna behandlar företagsekonomi och projektledning. De förefaller ligga på elementär högskolenivå, trots att kursen är klassificerad som avancerad. Förmodligen beror detta på att målgruppen är läkarstudenter med förkunskaper i medicin men inte i samhällsvetenskapliga ämnen.

Lärrresurser

De två kursansvariga lärarna är en universitetslektor i bioentreprenörskap, tillika docent i fysiologi, och en medicine doktor, tillika civilekonom och civilingenjör. Bland övriga lärare finns bland annat två läkare och forskare och en forskare med civilekonom- och civilingenjörsutbildning och filosofie doktorsgrad från enheten för bioentreprenörskap vid Karolinska institutet.

Slutomdöme

Det övergripande kursmålet är något oklart formulerat. Det framgår inte att kursen ger träning i teorigrundad analys eller kritisk bedömning av management i sjukvården, och kurslitteraturen i företagsekonomi och projektledning ligger inte på avancerad nivå. I nuvarande utformning bedöms kursen inte uppfylla högskolelagens krav på vetenskaplig grund och kritisk och analytisk förmåga vad avser avancerad nivå.

Konstfack: Konstnärliga forskningsprocesser, 15 högskolepoäng, avancerad nivå

Vetenskaplig eller konstnärlig grund

Kursen uppges vila på konstnärlig grund.

Förkunskapskrav

Särskild behörighet krävs. Behöriga är yrkesverksamma konstnärer, designer och konsthantverkare eller motsvarande. Kandidatexamen eller motsvarande erfordras för respektive verksamhetsområde.

Kursmål

Målen är att utveckla studentens förståelse för olika typer av skrivande i relation till gestaltande processer; förmåga att reflektera över och beskriva egna gestaltande processer; förståelse för utvecklingen av konstnärlig forskning och att relatera detta till eget gestaltande arbete; samt att tillägna sig ett antal forskande och reflekterande verktyg som utvecklar det egna yrkeskunnandet och förmågan till kommunikation.

Undervisning, kursmaterial och examination

Kursen omfattar 14 undervisningstillfällen som utgörs av heldagar med föreläsningar, seminarier, workshops och individuell handledning, samt två examinationer och ett slutseminarium. De fortlöpande diskussionerna fokuseras i hög grad på teoretisk medvetenhet samt reflekterande och kritisk granskning av det egna projektet. Examinationen utgörs av delpresentationer, en slutpresentation och en sluttext, allt relaterat till ett individuellt konstnärligt projekt.

Lärrresurser

Av de två lärarna är den kursansvarige lektor i måleri (disputerade 2008), den andra forskare på Konstfack (disputerade 1999 i feministisk arkeologi). Båda deltar i treåriga forskningsprojekt vid Konstfack finansierade av Vetenskapsrådet och FORMAS. Lärrresursen bedöms som fullt tillräcklig.

Slutomdöme

Mot bakgrund av att kursen uppges vila enbart på konstnärlig grund innehåller självvärdering och kursbeskrivning mycket få detaljer rörande just de konstnärliga momenten, hur de bedöms och examineras. Huvudfokus är ”reflekterat skrivande” i förhållande till studentens egen gestaltande verksamhet. Litteraturlista och beskrivning centreras dock nästan uteslutande på den teoretiska och reflekterande delen av uppgifterna och bedöms ligga på helt

tillfredsställande nivå. Kursens innehåll och lärandemål är otydliga och relationerna mellan teori, forskningsmetodik, konstnärlig produktion och reflekterat skrivande svårbedömda eftersom kursens innehåll till stora delar också vilar på vetenskaplig grund. Slutomdömet är emellertid att kursen trots dessa svagheter kan bedömas uppfylla högskolelagens krav.

Kungl. Konsthögskolan: Konst och arkitektur, 30 högskolepoäng, avancerad nivå

Vetenskaplig eller konstnärlig grund

Kursen vilar på konstnärlig grund. Den uppges fungera som en brygga mellan teori och praktik genom att utveckla studenternas förmåga att teoretisera sin praktik som förutsättning för vidare fördjupat arbete och forskning. Kursen har givits sedan 2001 och har olika teman varje år. 2012/13 är temat "Aspectivity – Seendets och avbildandets historia" där det tvådimensionella avbildandet ställs i relation till konst, arkitektur och medier. Kursen är främst avsedd som fortbildning för yrkesverksamma arkitekter.

Förkunskapskrav

Minst kandidatexamen (eller likvärdiga kunskaper och erfarenheter) inom konst, arkitektur, teknik, medier eller humaniora. Antagning baseras på tidigare utbildning, arbetsprover och arbetslivserfarenhet samt den sökandes motivering.

Kursmål

Målet är att utveckla deltagarnas egna praktiker i kontakt med varandra och utifrån årets tema. De studerande ska efter kursen ha utvecklat och fördjupat sitt konstnärskap och kunna föra vidare sina erfarenheter i en forskningsbaserad praktik. De ska också ha förvärvat kunskaper och förståelse för bildmediet ur olika aspekter som ekonomi, samhälle och politik. En central fråga är vad konst, arkitektur och medier har för roll i kunskapsproduktionen.

Undervisning, kursmaterial och examination

Kursen omfattar två terminer på halvfart med föreläsningar en gång i veckan med efterföljande seminarier. De senare fungerar också som löpande examinationstillfällen och är obligatoriska. I kursen ingår också en längre studieresa (2012 till Jordanien och Palestina) med fokus på det aktuella temat. Litteratur och enskilda kursmoment examineras fortlöpande under kursen. Vid den individuella slutpresentationen bedöms studentens självständighet och förmåga att hantera olika frågeställningar och hur den kan omsättas i egen praktik.

Mot bakgrund av kursens omfattning och bredd ter sig lärandemålen vaga och inte helt i linje med kursens faktiska innehåll. Detta gäller särskilt det sätt på vilket kurslitteraturen omsätts i praktiken samt den roll som spelas av gästföreläsningarna, vilka har ett innehåll som ofta ligger på avancerad teoretisk och analytisk nivå. Ramarna för bedömning och examinering av studenter-

nas slutpresentation, vilken kan ske i form av grupparbeten och kan innehålla såväl konstnärligt praktiska som teoretiska inslag, är också svagt artikulera.

Lärrresurser

Kursansvarig är en lektor vid Kungl. Konsthögskolan (magisterexamen i fri konst), vidare medverkar som återkommande lärare och kunskapsresurs en doktorand i estetik vid Södertörns högskola samt nuvarande rektor vid Kungl. Konsthögskolan. Kursen har även 16 svenska och internationella gästföreläsare med bakgrund inom olika discipliner (idéhistoria, film, konsthistoria, litteraturvetenskap, mediastudier, curating, arkitektur, journalistik, rättsvetenskap etc.). Lärrresursen bedöms därmed vara fullt tillräcklig.

Slutomdöme

Bedömd som vilande på konstnärlig grund uppfyller kursen högskolelagens krav.

Kungl. Musikhögskolan: Musik och hälsa, 30 högskolepoäng, grundnivå

Vetenskaplig eller konstnärlig grund

Kursen vilar på vetenskaplig grund.

Förkunskapskrav

Grundläggande behörighet samt dokumenterad erfarenhet av arbete med hälsofrämjande inriktning inom olika samhällssektorer såsom skola, hälsovård, omsorg eller kultur.

Kursmål

Efter genomgången kurs ska studenten kunna redogöra för olika perspektiv inom kunskapsområdet musik och hälsa och relatera områdets teori till dess praktik. Studenten ska också reflektera över områdets tvärvetenskapliga karaktär samt formulera, utforska och diskutera valda frågor inom området.

Undervisning, kursmaterial och examination

Kursen har tre delar:

1. Musik och hälsa i teori och praktik, som innefattar humanvetenskapliga och naturvetenskapliga perspektiv på musik och hälsa, musikterapeutiska perspektiv på musik och människa samt praktiska övningsmoment.
2. Psykologi, som innefattar utvecklingspsykologi och musikpsykologi.
3. ett självständigt arbete om 15 högskolepoäng.

Kursen bedrivs i form föreläsningar och seminarier varannan fredag för delkurs 1 och 2. Det självständiga arbetet bedrivs som projekt.

Kurslitteraturen vilar på vetenskaplig grund och utgörs av både artiklar och böcker. Kursen examineras med aktivt deltagande, individuella skriftliga inlämningsuppgifter, muntlig redovisning samt musikaliska examinationsuppgifter i grupp. Uppgifterna innefattar redogörelse för och reflektion över olika perspektiv inom området musik och hälsa respektive psykologi. I det självständiga arbetet ska studenten redogöra för och reflektera över en fråga inom ämnesområdet. Dessutom ska studenten genomföra ett övningsmoment med anknytning till praktisk verksamhet.

Lärrarresurser

Huvudlärarna är två lektorer i musikterapi med doktorsexamen respektive magisterexamen. Som gästlärare anlitas ett flertal professorer och docenter.

Slutomdöme

Kursens lärarresurser och kurslitteratur är tillfredsställande. Vad gäller kursens teoretiska innehåll ter sig kraven alltför låga, då examinationen inte tydligt innehåller uppgifter som kräver ett kritiskt och analytisk förhållningssätt med koppling till den vetenskapliga grunden, utan endast en mer allmänt hållen reflektion. I sin nuvarande utformning kan kursen inte anses uppfylla högskolelagens krav.

Kungl. Tekniska högskolan: Arkitekttävlingen – teori och professionell praktik, 7,5 högskolepoäng, avancerad nivå

Vetenskaplig eller konstnärlig grund

Kursen bygger på vetenskaplig grund och beprövad professionell erfarenhet.

Förkunskapskrav

Kursen ligger på avancerad nivå och förutsätter att den studerande har 60 högskolepoäng inom området arkitektur och samhällsbyggnad.

Kursmål

Det övergripande målet är att förmedla kunskap om arkitekttävlingens teori och professionella praktik. Efter genomgången kurs ska den studerande ha kännedom om arkitekttävlingens historia och regelverk, kunna redovisa kvaliteter i tävlingsförslag och dessutom ha utvecklat förmågan att förstå hur en jury bedömer tävlingsuppgiften.

Undervisning, kursmaterial och examination

Kursen består av föreläsningar, övningar, studiebesök och en individuell skrivuppgift. Den behandlar teman som tävlingsregler, teorier om kvalitet och kvalitetsbedömning när det gäller arkitektur och stadsbyggnad, arkitekttävlingens organisatoriska struktur samt frågor kring juryns kompetens och ansvar. Ett viktigt moment i undervisningen är Europeiska unionens reglering av arkitekttävlingen och denna reglerings konsekvenser för nationell lagstiftning på området.

Föreläsningar och övningar examineras fortlöpande genom studenternas aktiva deltagande. Den individuella skrivuppgiften ska presenteras och diskuteras vid ett kvalificerat seminarium med två särskilt utsedda opponenter.

Kurslitteraturen utgörs i huvudsak av vetenskapligt baserade böcker och artiklar. Den kompletteras med läsning av praxisorienterade rapporter.

Lärrarresurser

Kursansvarig och huvudlärare är docent inom arkitekturområdet. Två andra lärare är professorer på konstnärlig grund.

Slutomdöme

Genom kombinationen av forskningsbaserad undervisning och exemplifiering ur arkitekttävlingarnas praxis förefaller kursen ge en god fördjupning och komplettering av de studerandes tidigare kunskaper. Kursen uppfyller högskolelagens krav.

Kungl. Tekniska högskolan: Kommunikationsdesign för innovatörer och entreprenörer, 7,5 högskolepoäng, grundnivå

Vetenskaplig eller konstnärlig grund

Kursen bygger på vetenskaplig grund och beprövad professionell erfarenhet.

Förkunskapskrav

Grundläggande behörighet samt högskolestudier om minst 30 högskolepoäng.

Kursmål

Kursen handlar om hur kommunikation kan utformas så att en god idé kan växa till en mogen innovation. Efter kursen ska den studerande kunna utveckla en presentation som gör en innovation intressant och begriplig för den oinvidde. Som en förutsättning för detta ska studenten också kunna bedöma en målgrupps förförståelse och värderingar.

Undervisning, kursmaterial och examination

Kursen är helt nätbaserad och bygger på självstudier där studenterna arbetar med nätbaserat kursmaterial, litteratur, distansföreläsningar och övningar. Den är uppbyggd av fem kursmoment med stegrad svårighetsgrad. Centralt är arbetet med ett eget innovationsprojekt som utvecklas under tre aspekter: omvärldsanalys, beteendevetenskap och gestaltning.

Studenterna examineras genom en bedömning av arbetet med att utveckla presentationen av det valda innovationsprojektet. Det sker i relation till de ovan nämnda kursmomenten. För godkänd kurs krävs också godkänt resultat på en litteraturtentamen.

Kursen gavs första gången 2009 och uppges nu vara en av lärosätets mest efterfrågade fort- och vidareutbildningskurser.

Lärrarresurser

Kursansvarig och huvudlärare är universitetsadjunkt. Övriga lärare är i huvudsak praktiker inom kommunikationsområdet. Ett antal handledare har genomgått en kurs i informationsdesign, 60 högskolepoäng.

Slutomdöme

Kursen är uppenbarligen efterfrågad och värdefull, men även om den uppges bygga på vetenskaplig grund är den i huvudsak inriktad på praxis och beprövad erfarenhet. Den tillhör den kategori av ”verktygskurser” som diskuteras i

granskningens inledande avsnitt. Som sådan förutsätter den alltför låga förkunskaper av de studerande för att den ska kunna anses ge en fördjupning med ett kritiskt och analytiskt perspektiv. Den uppfyller mot den bakgrunden inte högskolelagens krav.

Linköpings universitet: Utomhuspedagogik med estetisk inriktning, 7,5 högskolepoäng, grundnivå

Vetenskaplig eller konstnärlig grund

Kursen vilar på vetenskaplig och konstnärlig grund samt beprövad erfarenhet.

Förkunskapskrav

Kursen kräver grundläggande behörighet. Kursen målgrupp är lärare och förskolelärare.

Kursmål

Efter kursen ska den studerande ha kunskap om hur arbetet med estetiska ämnen i utomhusmiljö kan bidra till elevernas sociala och personliga utveckling. Studenten ska även ha tillägnat sig ett pedagogiskt och didaktiskt synsätt vad gäller de estetiska ämnenas tillämpning i uterummet. Studenten ska också ha kunskap om uterummets betydelse för barns och ungdomars fantasi, kreativitet, motorik, hälsa och koncentrationsförmåga samt ha utvecklat sin förmåga att leda grupper i utomhuspedagogiska sammanhang.

Undervisning, kursmaterial och examination

Arbetsformerna består huvudsakligen av föreläsningar, seminarier och studiebesök samt eget praktiskt arbete. Största delen av utbildningen är förlagd till olika miljöer utomhus. Uppgifterna genomförs som grupparbeten eller enskilda arbeten. Kursen bedrivs enligt uppgift på ett sådant sätt att både mäns och kvinnors erfarenheter och kunskaper synliggörs och utvecklas.

Kurslitteraturen innehåller i huvudsakligen svenskspråkiga böcker som ligger på tillfredsställande nivå. Det saknas dock mer utpräglad vetenskaplig litteratur. Den konstnärliga litteraturen ligger på en populär konstnärlig nivå.

Examinationen sker fortlöpande genom en individuell, skriftlig reflektionsuppgift knuten till aktiviteten vid varje kurstillfälle samt till kurslitteraturen. Redovisad slutuppgift, bestående av ett eget pedagogiskt utvecklingsarbete, krävs för godkänd kurs. Examinationen innehåller ingen tydligt kritisk granskande del i relation till litteraturen och kan inte bedömas som tillfredsställande.

Lärrresurser

Lärare på kursen är tre adjunkter, varav en har licentiatexamen inom området utomhuspedagogik och två lärarexamen inom olika estetiska ämnen. Lärrresursen bedöms vara begränsad, och det gäller även om man tar den omgivande miljön vid Nationellt centrum för utomhuspedagogik i beaktande.

Slutomdöme

Med tanke på svagheterna vad gäller kurslitteraturen och lärarresursen samt att examinationen brister vad gäller det teoretiska innehållet kan kursen inte anses uppfylla högskolelagens krav.

Linnéuniversitetet: Drama 1, 30 högskolepoäng, grundnivå

Vetenskaplig eller konstnärlig grund

Enligt självvärderingen vilar kursen på vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet. Teoretiska analysramar för en kritisk granskning kombineras med mångårig och beprövad praktisk erfarenhet.

Förkunskapskrav

Grundläggande behörighet.

Kursmål

Kursens övergripande mål är att studera drama och teater i ett pedagogiskt, historiskt och samhälleligt sammanhang. Enligt kursplanen ska studenten bland annat kunna redogöra för olika drama- och teaterpedagogiska metoder, tillämpa konflikthanteringsmetoden forumspel, praktiskt använda och genomföra olika sceniska gestaltningar, redogöra för barn- och vuxenteaterns framväxt, planera och leda dramaarbete inom förskola och fritidshem samt planera och genomföra teaterprojekt från idé till färdig föreställning.

Undervisning, kursmaterial och examination

Undervisningen sker genom föreläsningar, som t.ex. behandlar genusperspektiv, kroppsspråk och teaterns yrkesroller, samt seminarier, workshops och gruppstudier. Studenterna arbetar med docktillverkning, samt planerar och genomför ett teaterarbete som redovisas med en publik. Arbeta med barn- och vuxengrupper sker kontinuerligt under kursens gång.

Examinationen sker genom fortlöpande bedömning av hemtentamen och individuella, skriftliga litteraturreflektioner samt genom aktiviteter i gestaltande form där estetiska kvaliteter, reflektion och analys bedöms.

Den obligatoriska kurslitteraturen består av åtta verk. Listan kompletteras med tre kompendier och referenslitteratur. Litteraturen tycks täcka mångfalden av kursmoment.

Lärrarresurser

Lärrarlaget utgörs av tre universitetsadjunkter. Samtliga är verksamma inom drama, teater, dockteater, film och musik. Alla tre har ett betryggande antal år av yrkesverksamhet. Man avser att stärka den vetenskapliga kompetensen genom att rekrytera en lektor.

Slutomdöme

I självvärderingen anges att kursen vilar på vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet. Av kursmålen och i beskrivningen av kursens innehåll framgår att det finns konstnärliga inslag i kursen. Kursen är ambitiöst upplagd med lärare med långvarig yrkeserfarenhet. Däremot saknas ännu lärare med högre akademisk kompetens vad gäller den vetenskapliga grunden. Givet kursens omfattning saknas det inslag i examinationen som mer utförligt examinerar studenternas teoretiska kunskap. Utformningen och examinationen av de delar av kursens innehåll som knyter an till en konstnärlig grund är svårbedömd. Slutomdömet blir därför att högskolelagens krav för närvarande inte uppfylls.

Luleå tekniska universitet: Kvantfysik för nyfikna, 7,5 högskolepoäng, grundnivå

Vetenskaplig eller konstnärlig grund

Kursen bygger på vetenskaplig grund.

Förkunskapskrav

Grundläggande behörighet.

Kursmål

Målen för kursen är att ge icke-expertter kännedom om vad kvantfysik är, hur det fungerar och de konsekvenser som den innebär för verkligheten. Enligt kursbeskrivningen ligger fokus på ”förståelse av grundbegreppen och problem med hur vår vanliga verklighet kan uppstå ur kvantfysiken”. I kursen behandlas följande frågeställningar: vad är kvantfysik?; varför behövs kvantfysik?; hur fungerar kvantfysik?; problemet med verkligheten; spelar gud tärning?; Schrödingers katt; kvantfysikens olika verklighetstolkningar; mätproblemet; Einstein-Podolsky-Rosen-paradoxen; Bells teorem samt icke-lokaliteten: hela universum är sammanlänkat.

Undervisning, kursmaterial och examination

Kursen är en föreläsningkurs med stöd av en digitalplattform. Föreläsningarna sker online, men är interaktiva så att studenten förväntas delta i diskussioner och vara pålästa på kursmaterialet för föreläsningen.

Kursen examineras genom sex individuella och självvärtande tentamina via lärosätets lärplattform. Studenten ska också skriva en individuell uppsats på ett självvalt område inom kursen som bedöms efter djup, faktainnehåll, egen analys och presentation.

Kurslitteraturen utgör enligt kursinformationen av Nick Herbert, *Quantum Reality*, Anchor Books.

Lärrresurser

Lärare på kursen är professor i teoretisk fysik.

Slutomdöme

Kursen kan utifrån lärarkompetens, litteratur, innehåll och examinationsform anses vila på vetenskaplig grund och därmed uppfylla högskolelagens krav.

Luleå tekniska universitet: Ljudkonst/ Ljuddesign, 15 högskolepoäng, grundnivå

Vetenskaplig eller konstnärlig grund

Kursen uppges vila på konstnärlig och vetenskaplig grund samt beprövad erfarenhet.

Förkunskapskrav

Grundläggande behörighet samt yrkesmässig erfarenhet av ljudteknik eller inom teknikområdet kopplat till musik.

Kursmål

Studenten ska kunna redogöra för multimediatekniskt skapande i form av ljudkonst eller ljuddesign och kunna producera ljudkonst eller ljuddesign i multimediala applikationer.

Undervisning, kursmaterial och examination

Kursen ges på kvartsfart under ett läsår med sex veckoslutsträffar (föreläsningar, praktiska inspelnings- och mixningsmoment och litteraturseminarier). Övriga uppgifter genomförs på distans eller i studiolokaler på campus. Produktion av ett eget ljudkonst- eller ljuddesignprojekt för en specifik miljö är kursens huvudmoment (7 högskolepoäng). Övriga moment utgörs av reflexioner respektive analyser av ljudkonst och ljuddesign (vardera 4 högskolepoäng). Undervisningen sker både i grupp och individuellt. Examinationen utgörs av visning och redovisning av den färdiga ljudproduktionen och av fortlöpande skriftlig dokumentation av arbetsprocessen, som också redovisas i seminarier.

Lärreresurser

Förutom två huvudlärare (en lektor i ljudteknik och en kompositör tillika folkhögskolelärare) medverkar fem gästlärare i olika seminarier och workshops under 1–3 dagar vardera. Ingen av lärarna har disputerat.

Slutomdöme

Mot bakgrund av att kursen uppges bygga både på konstnärlig och vetenskaplig grund är de vetenskapliga reflektiva momenten (analys respektive reflektion av ljudkonstbegreppet) vagt beskrivna och motiverade. Den anförda litteraturen består i huvudsak av populärvetenskapliga eller hantverksinriktade översikter. För dessa moment, vilka utgör hälften av kursen, ter sig lärreresursen som otillräcklig, med tanke på lärarnas bakgrund och kompetens. Kursen bedöms därför inte uppfylla högskolelagens krav beträffande den vetenskapliga grund som anförts.

Lunds universitet: Kost och hälsa – vitaminer, mineraler och functional foods, 7,5 högskolepoäng, grundnivå

Vetenskaplig eller konstnärlig grund

Kursen vilar på vetenskaplig grund.

Förkunskapskrav

Grundläggande behörighet samt biologi B, naturkunskap B eller kemi B. Förturskriterier: godkänd på kursen Kost och hälsa: energigivande näringsämnen (tidigare namn på kursen: Kost och hälsa 1).

Kursmål

Kursen syftar till att ge fördjupade kunskaper om kost och hälsa, speciellt inom områdena vitaminer, mineraler, spårelement, livsmedelsintolerans, tillsatser, främmande ämnen i kosten och hälsopåståenden. Kursen ska vidare ge träning i att föra en diskussion om olika problem inom området kost och hälsa.

Studenten ska kunna beskriva funktionen i kroppen för vitaminer, mineraler och spårelement samt sambanden mellan kost, hälsa och sjukdom för mikronäringsämnen och andra valda småkomponenter i kosten. Dessutom ska studenten kunna beskriva regler för utfärdande av hälsopåståenden om livsmedel och kunna föra en kritisk diskussion om sambanden mellan mikronäringsämnen och hälsa och vilka hälsopåståenden som får lov att göras för olika kostkomponenter i tal och skrift.

Studenten ska också kunna självständigt söka och värdera information i litteratur och på internet om mikronäringsämnen och hälsa samt värdera information i litteratur och på internet inom andra områden som behandlas i kursen.

Undervisning, kursmaterial och examination

Kursen baseras på metodiken problembaserat lärande och genomförs som distansundervisning på deltid via internet. Sessionerna i problembaserat lärande genomförs gruppvis på svenska och engelska i lärares närvaro cirka en gång per vecka. Vidare informationsutbyte sker framför allt via e-post.

Kurslitteraturen utgörs av svensk- och engelskspråkig litteratur på vetenskaplig nivå samt vetenskapliga artiklar.

Tentamen sker i form av en skriftlig hemtentamen följt av en muntlig grupp-tentamen på campus eller per distans.

Lärrresurser

Kursen leds av disputerade lärare som befinner sig i en stark akademisk miljö med god kompetens inom området.

Slutomdöme

Kursen kan utifrån lärarkompetens, litteratur, innehåll och examination anses vila på vetenskaplig grund och uppfyller därmed högskolelagens krav.

Malmö högskola: Deltagarkultur 1, 15 högskolepoäng, grundnivå

Vetenskaplig eller konstnärlig grund

Kursen vilar på vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet. Den syftar till att ge teoretiska perspektiv på kultur och deltagarkultur, förmåga att diskutera deltagarkulturella praktiker utifrån ett maktperspektiv och genomföra en mindre undersökning av en deltagarkulturell praktik eller problematik.

Förkunskapskrav

Behörighetskraven framgår inte av kursplanen, men uppges vara grundläggande behörighet.

Kursmål

Kursens mål är att utifrån teoretiska perspektiv, deltagarnas egna erfarenheter och empiriska undersökningar skapa förståelse för deltagarkultur och dess relation till entreprenörskap.

Undervisning, kursmaterial och examination

Undervisningen sker genom föreläsningar och seminarier där teorier presenteras och kopplas till empiriska exempel och praktiska yrkeserfarenheter. Som kurslitteratur anges fyra böcker, en handbok i deltagarkultur och tre titlar som har en mer filosofiskt spekulativ och debatterande prägel. Dessutom anges att ytterligare litteratur om ca 600 sidor bestäms i samråd med kursdeltagare under kursens gång. Studenterna examineras genom individuella skriftliga eller multimediala texter, där något tema i kursen problematiseras och kopplas till en deltagarkulturell praktik och problematik.

Lärrarresurser

Omkring tre fjärdedelar av undervisningen utförs av två universitetsadjunkter i medier, estetik och lärande respektive pedagogik och återstoden av två professorer i litteraturvetenskap med didaktisk respektive pedagogisk inriktning. Vid institutionen bedrivs forskning inom områden med relevans för kursen. Lärare och studenter på kursen har gemensamt gett ut en antologi om deltagarkultur.

Slutomdöme

Kursen bedöms uppfylla högskolelagens krav.

Malmö högskola: Interkulturell kommunikation, 15 högskolepoäng, grundnivå

Vetenskaplig eller konstnärlig grund

Kursen vilar på vetenskaplig grund. Den syftar till att ge teoretiska perspektiv från discipliner som språk och kommunikation, etnologi och sociologi. Kursen har också nyligen ingått som forskningsobjekt i ett internationaliseringsprojekt, vilket ger den anknytning till forskning.

Förkunskapskrav

Grundläggande behörighet. Ungefär hälften av studentgruppen är yrkesverksamma (till exempel som polis, lärare eller arbetsförmedlare) varför kopplingar till deras profession blir naturlig.

Kursmål

Kursen syftar till att ge grundläggande kunskaper inom interkulturell kommunikation och att utveckla ett kritiskt förhållningssätt till centrala problem inom området. Kursen ska skapa förståelse för social interaktion och komplexiteten i kommunikationen i interkulturella möten. Efter avslutad kurs ska studenten uppvisa kritisk reflektion avseende ämnets centrala teoribildningar med hänsyn till relevanta samhällliga och etiska aspekter.

Undervisning, kursmaterial och examination

Undervisningen sker genom föreläsningar, seminarier och gruppövningar. De senare genomförs utifrån ett problemorienterat arbetssätt som utvecklar studentens eget ansvar för självstudier. Kurslitteraturen utgörs av ett antal vetenskapliga verk, både monografier och artiklar.

Kursen examineras genom fyra fördjupningsuppgifter i form av inlämningsuppgifter och seminarier samt en avslutande individuell skriftlig tentamen. Lärosätets lärplattform används som kommunikationskanal mellan studenterna sinsemellan och mellan lärare och studenter.

Lärrarresurser

Kursansvarige lärare är en senior universitetsadjunkt i svenska och svenska som andraspråk vid Malmö högskola. Vid enstaka kurstillfällen svarar också en professor (etnologi) och tre disputerade lärare (svenska, religionssociologi respektive freds- och konfliktvetenskap) samt gästprofessorer som resurser för kursen.

Den aktuella kursen ingår i ett forskningsprojekt kring internationalisering av högre utbildning.

Slutomdöme

Sammanfattningsvis bedöms kursen uppfylla högskolelagens krav.

Kopplingen till det omgivande samhället och deltagarnas egen yrkesverksamhet samt till vetenskapliga teorier stärker intrycket av en gedigen gränsöverskridande kurs.

Mittuniversitetet: Släktforskning – en introduktion, 7,5 högskolepoäng, grundnivå

Vetenskaplig eller konstnärlig grund

Kursen vilar på vetenskaplig grund.

Förkunskapskrav

Grundläggande behörighet.

Kursmål

Kursinnehållet är fokuserat på historisk metod med tyngdpunkt på källor, källvärdering, källanvändning och tillämpning av källkritiska principer inom ramen för en mindre släktforskningsuppgift.

Kursen har följande lärandemål: att kunna översiktligt redogöra för den svenska förvaltningens uppbyggnad och hur man finner källmaterial, att kunna tillämpa grundläggande källkritiska principer och att utföra en mindre självständig uppgift som ska presenteras i uppsatsform med vetenskaplig referensapparat.

Undervisning, kursmaterial och examination

Kursen är nätbaserad och genom en webbplattform kan studenten erbjudas möjlighet att ta del av föreläsningar på tider som passar de personliga förhållandena. Studenterna delas in i grupper med egna virtuella rum för diskussion av gemensamma problem. Vid seminarier leder läraren mindre grupper av studenter i diskussioner kring förvaltningshistoria och källkritik.

Undervisning i form av enskild handledning sker under studentens arbete med släktforskningsuppgiften.

Examinationen sker genom inlämningsuppgifter. Den självständiga uppgiften som presenteras i uppsatsform bedöms med utgångspunkt i studentens förmåga att behärska källmaterial och källvärdering i ett vetenskapligt perspektiv.

Lärraresurser

Huvudansvarig lärare är docent i historia. Även andra ordinarie lärare från universitetets historiska institution medverkar i undervisningen.

Slutomdöme

Kursen handlar om ett område där motsvarande kurser i populär form ofta ges av studieförbund. Här är dock utgångspunkten en ordentlig akademisk förankring i historisk metod och ett källkritiskt perspektiv. Den uppfyller mot den bakgrunden högskolelagens krav.

Mälardalens högskola: Sommarakademi 1, 7,5 högskolepoäng, grundnivå

Vetenskaplig eller konstnärlig grund

Kursen vilar på konstnärlig grund och beprövad erfarenhet och utgörs av individuella och gemensamma lektioner i studentens eget instrument, instudering av repertoar för pianist samt konserter.

Förkunskapskrav

Utöver grundläggande behörighet krävs att studenten är antagen till en högre musikutbildning och inom ramen för denna har avklarat studier om minst 30 högskolepoäng vid kursstart eller antagningsprov.

Kursmål

Kursens mål är att ge tekniska och musikaliska kunskaper för interpretation av den västerländska konstmusikrepertoaren från skilda epoker samt beredskap att möta den professionella arbetsmarknaden och dess krav (auditions). Syftet är, förutom instudering av repertoar på hög nivå, att stärka den egna konstnärliga identiteten och det kritiska tänkandet.

Undervisning, kursmaterial och examination

Kursen ges inom ramen för avdelningen för musik, inom vilken det vid sidan om fristående kurser finns ett kammarmusikprogram om 120 högskolepoäng som leder till en konstnärlig högskoleexamen. Kursen är upplagd så att en period av individuell instudering följs av fem heldagar med intensiv lärarledd undervisning. Examinationen sker genom en fortlöpande bedömning av studenternas prestationer vid lektioner och konserter.

Lärreresurser

Lärare är diplomerade musiker och pedagoger (under 2012 piano, violin, gitarr och horn), varav en med konstnärlig doktorsexamen från USA. Fem av sex lärare är tillsvidareanställda och tre av dessa är lektorer.

Slutomdöme

Kursen bedöms uppfylla högskolelagens krav.

Newmaninstitutet: Civic Courage – Surviving as an Idealist in an Unforgiving World, 7,5 högskolepoäng, grundnivå

Vetenskaplig eller konstnärlig grund

Kursen vilar på vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet. Den behandlar frågor om personlig hängivenhet och risktagande, till exempel ”vilka skyldigheter har mer lyckligt lottade gentemot dem som lider nöd?” och ”hur utvecklar individer förmåga att förverkliga visioner om det goda och vilka hinder möter de?”

Förkunskapskrav

Kursen kräver grundläggande behörighet.

Kursmål

Studenterna ska efter genomgången kurs kunna reflektera över frågor om passivitet eller ingripande inför andras lidande, både muntligt i diskussioner och skriftligt genom ett längre arbete byggt på intervjuer och litteratursökning.

Undervisning, kursmaterial och examination

Undervisning och examination sker genom föreläsningar, seminariediskussioner, webbdiskussioner, simuleringar, rollspel och en skriftlig uppgift byggd på intervjumaterial och en skriftlig hemtentamen. Kurslitteraturen består av artiklar om personer som exemplifierar kurstemat och av mer teoretiska artiklar och utdrag ur böcker.

Lärreresurser

Den undervisande läraren är fil. dr i socialantropologi och religionsvetare med undervisningserfarenhet från Harvard University.

Slutomdöme

Kursen utvecklar på vetenskaplig grund studenternas förmåga till självständiga kritiska bedömningar av etiska problem om civilkurage och individers moraliska skyldigheter inför andras lidande. Den bedöms därmed uppfylla högskolelagens krav.

Operahögskolan i Stockholm: Extended Opera – nyskapande operagestaltning, 30 högskolepoäng, avancerad nivå

Vetenskaplig eller konstnärlig grund

Kursen riktas till etablerade sångare. Konstnärlig kandidat- eller masterexamen i opera med inriktning sång eller motsvarande kunskaper krävs. Efter provsjungningar antogs fem sångerskor.

Förkunskapskrav

Kursen riktas till etablerade sångare. Konstnärlig kandidat- eller masterexamen i opera med inriktning sång eller motsvarande kunskaper krävs. Efter provsjungningar antogs fem sångerskor.

Kursmål

Studenterna ska efter avslutad kurs ha fördjupad kunskap om nyskapande operagestaltning och entreprenörskap på konstens villkor. De ska vidare ha förmåga till kritiskt reflekterande och verktyg för att på ett självständigt sätt utforska sina arbetsfält samt ha nått en fördjupad kompetens som musikdramatiska artister. Kursens syfte är främst att bredda och kritiskt diskutera begreppet opera genom att framföra gammal och ny musik i sceniskt och teknologiskt breddade konserter, installationer och performance.

Undervisning, kursmaterial och examination

Undervisningen är upplagd i fem moment:

1. Gestaltning med fokus på projekten Extending Opera och Opera Meatronica.
2. Individuell musikalisk instudering och sånglektioner.
3. Läskurs (begreppet opera).
4. Entreprenörskap på konstens villkor.

De praktiska momenten redovisades på Folkoperan, Kungliga Operan, vid Operafestivalen i Rotterdam samt i reportage i SVT. Innehållet i läskursen och föreläsningarna inom området entreprenörskap redovisades inte på ett tillräckligt klart sätt i självvärderingen eller vid platsbesöket. Examinationsformer och kravnivåer framstod också som mycket obestämda.

Lärrresurser

Kursledare är en sångare och tonsättare, som är doktorand vid Kungl. Tekniska högskolan. Övriga lärare inkluderar regissör och koreograf som är biträ-

dande professor vid Luleå tekniska universitet), två scenkonstnärer, en regissör, två repetitörer från Operahögskolan samt nio gästföreläsare inom ämnet entreprenörskap. Lärarresursen får bedömas som fullt kompetent med tanke på kursens inriktning och tema, men utifrån antalet studenter som sällsynt lärarintensiv (enligt självvärderingen två lärartjänster motsvarande minst hel-tid vardera).

Slutomdöme

Kursen måste trots självvärderingen karaktäriseras som primärt vilande på konstnärlig grund eftersom dess huvudsyfte är vidareutveckling av sceniska och musikaliska moment inom operakonsten. Någon läskurs, litteratur, kritiskt reflekterande granskning eller annan skriftlig redovisning från studenternas sida preciseras inte. Detsamma gäller innebörden av det självständiga undersökande arbete som nämns i anslutning till moment 4 och 5. Mot bakgrund av att kursens fokus är otydligt och att dess innehåll inte överensstämmer med kursmålen, att alla moment inte examineras och att kritisk reflexion kan försvåras på grund av att kursledarens egna kompositioner eller bearbetningar utgör den musikalisk-praktiska grunden för större delen av kursen kan den inte anses uppfylla högskolelagens krav.

Stockholms dramatiska högskola: Cross-media och entreprenörskap, 15 högskolepoäng, grundnivå

Vetenskaplig eller konstnärlig grund

Kursen vilar på konstnärlig grund i kombination med beprövad erfarenhet inom konst- och kulturproduktion.

Förkunskapskrav

Grundläggande behörighet.

Kursmål

Kursen riktar sig till dem som har en projekttid som skulle kunna utvecklas till en fungerande presentation för finansörer och samarbetspartner. Den är delvis finansierad av Tillväxtverkets utlysning ”Entreprenörskap inom konstnärlig utbildning”. Huvudsyftet är att ge orientering om teorier och metoder i fråga om idé- och konceptutveckling, finansiering samt projektledning och kommunikation.

Undervisning, kursmaterial och examination

Centralt i kursen är den kritiska reflektionen över form och innehåll i egna och andras konst- och kulturproduktioner liksom över faktorer som styr finansiering, upphovsrätt samt teknik- och medieutveckling. Viktiga kursavsnitt är omvärldsanalys, dramaturgi och projektledning. Till det kommer undervisning kring frågeställningar om förhållandet mellan kreativitet, estetik och innovation.

Kursen har en första gång getts på halvfart och deltagarna har samlats till ett antal seminarier, föreläsningar och grupparbeten. För delredovisningar, diskussioner och delexamination har en nätbaserad lärplattform använts. En handledningsmanual ger stöd kring läsning av och reflektion kring en kurslitteratur som kan anpassas till studenternas specifika bakgrund.

I examinationen bedöms de studerandes förmåga att under seminarier analysera och reflektera. Arbetet med den egna projekttiden har bedömts utifrån förmågan att i tal och skrift eller med hjälp av bild presentera relevanta frågeställningar.

Lärresurser

De flesta lärare har någon form av akademisk grundutbildning, men är inte disputerade. De representerar dock en bred kompetens på det konstnärliga området.

Slutomdöme

Kursen kan inte anses helt vila på konstnärlig grund, inte heller på vetenskaplig. Den är ett slags verktygskurs för karriärutveckling, i sig säkert värdefull men med oklar relation till tidigare utbildning på högskolenivå. Sammantaget kan den inte bedömas leva upp till högskolelagens krav.

Stockholms Musikpedagogiska Institut: Estetiska lärprocesser – att uppleva, lära och gestalta, 10 högskolepoäng, grundnivå

Vetenskaplig eller konstnärlig grund

Kursen uppges vid platsbesöket vila på konstnärlig grund samt beprövad erfarenhet. Utifrån kurslitteratur och kursinnehåll bör den dock snarare definieras som huvudsakligen vilande på vetenskaplig (didaktisk) grund men med ”ett konstnärligt förhållningssätt” och inslag av konstnärlig gestaltning.

Förkunskapskrav

Grundläggande behörighet. Verksamma i grundskola, gymnasieskola, kulturskola eller liknande har förtur.

Kursmål

Kursmålen är detaljerade och fokuserar på användningen av estetiska lärprocesser och på förmågan att gestalta dessa i det egna arbetet med bild, dans, drama och musik samt att stärka barns och ungdomars eget skapande i undervisningen.

Undervisning, kursmaterial och examination

Undervisningen grundas på fyra moment och omfattar 40 timmar fördelade på tio campusförlagda kursdagar under två terminer. Momenten är följande: praktiska övningar (utifrån individuella förutsättningar); orientering om begrepp som lek, skapande, kreativitet och estetik i skolans styrdokument; konstarter och estetiska uttryck som kunskapsvägar samt samverkan mellan estetiska ämnen och andra kunskapsområden. Undervisningen sker i form av föreläsningar, workshops och seminarier där gestaltande redovisningar ingår. Närvaro och aktivt deltagande krävs. Studenterna examineras genom uppgifter i skriftlig, muntlig och gestaltande form.

Den obligatoriska litteraturlistan är omfattande med fokus på olika konstnärliga uttryck ur didaktiskt perspektiv. Därtill finns en utförlig förteckning med referenslitteratur, delvis inriktad på enskilda konstformer.

Det är inte helt tydligt hur de enskilda kursmomenten förhåller sig till den vetenskapliga respektive konstnärliga grunden. Den skriftliga examinationsuppgiften skulle också med fördel kunna utvecklas och ges mer vikt. Innehållet och genomförandet är dock sammantaget tillfredsställande.

Lärreresurser

Kursansvarig har musikleärexamen (inriktning rytmik) och omfattande erfarenhet som lärare. En lärare är doktorand i musikpedagogik. Övriga fem har

omfattande erfarenhet av konstnärlig och pedagogisk verksamhet inom konstformerna musik, dans, drama respektive bild. Lärarresursen bedöms vara fullt tillräcklig.

Slutomdöme

Mot bakgrund av att kursen huvudsakligen vilar på vetenskaplig (didaktisk) grund med betydande konstnärliga applikationer bedöms den uppfylla högskolelagens krav.

Stockholms universitet: Actio – rösten och kroppen, 7,5 högskolepoäng, grundnivå

Vetenskaplig eller konstnärlig grund

Kursen bör bedömas med avseende på vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet. Den ger en introduktion till retorisk teori och forskning om talapparaten, och ger praktisk träning i att förbereda och framföra tal med särskild betoning på röst användning.

Förkunskapskrav

Kursen kräver grundläggande behörighet och vänder sig till verksamma lärare och andra yrkesgrupper där rösten och muntlig framställning är viktiga arbetsredskap.

Kursmål

Kursens mål är att studenten ska kunna använda rösten effektivt i yrkesrelevanta situationer, beskriva förberedelse och framförande av tal enligt retorisk teori och beskriva hur kroppen och rösten samverkar när man talar.

Undervisning, kursmaterial och examination

Undervisningen sker till större delen genom seminarier med muntliga övningar där studenterna bland annat redovisar kurslitteraturen. Examination sker genom de muntliga presentationerna och en avslutande skriftlig uppgift, där studenten utifrån kurslitteraturen och en skriftlig logg beskriver röst användning och förberedelse och framförande av tal.

Lärrresurser

Läraren är adjunkt och har bland annat högskoleexamen i tal- och röstpedagogik från Stockholms musikpedagogiska institut, magisterexamen från Lärarhögskolan i Stockholm på en uppsats om röst användning i skolundervisning samt erfarenhet av undervisning om rösthantering och muntlig framställning på högskolenivå. Läraren saknar dock akademiska meriter inom ämnet retorik.

Slutomdöme

Kursen ger teoretisk och praktisk kunskap om röstbehandling och retorik, men saknar i nuvarande utformning lärare med akademiska meriter i ämnet retorik. Den kan därför inte anses uppfylla högskolelagens krav på vetenskaplig grund samt ett kritiskt och analytiskt förhållningssätt.

Stockholms universitet: Mediepraktik, 30 högskolepoäng, grundnivå

Vetenskaplig eller konstnärlig grund

Kursen bygger på vetenskaplig grund i kombination med tillämpningar baserade på beprövad erfarenhet inom medieområdet.

Förkunskapskrav

60 högskolepoäng i medieproduktion eller motsvarande.

Kursmål

Studenterna förväntas efter kursen bland annat ha förmåga att professionellt och med skilda metoder söka upp och granska information från ett brett spektrum av källor, till grund för de arbetsuppgifter som ska lösas på praktikplatsen. De ska också kunna redogöra för och analysera processer och problem som påverkar arbetet inom medie- och kommunikationsområdet, inklusive rättsliga och etiska frågor.

Undervisning, kursmaterial och examination

Kursen består av två delar: dels praktik på en mediearbetsplats, dels en kurs i medierätt, etik och organisation. Studenten söker själv en praktikplats på företag eller organisation inom medie- och kommunikationsområdet. Institutionen godkänner valet. En erfaren handledare ska finnas för regelbundna diskussioner kring arbetet. Vid en mitterminsträff och efter avslutad praktik lämnar studenten in skriftliga reflektioner.

Delkursen i medierätt, etik och organisation innebär en fördjupning och analys av praktikens erfarenheter.

Lärreresurser

Huvudansvarig lärare är universitetslektor med bland annat en varierad skriftlig produktion kring frågor om vetenskap och journalistik.

Slutomdöme

Kursen bygger på en lång erfarenhet av praktiska inslag i journalistutbildningen vid Stockholms universitet och de kontakter med yrkeslivet som den ger är värdefulla.

Kursen delar en del av de allmänna svagheter som berörs i avsnittet om praktikkurser i de inledande reflektionerna i denna granskning. Kraven på kritisk och analytisk reflektion kring praktikperioden kunde med fördel ha varit klarare formulerade i kursplanen. Vid en sammanvägd bedömning kan kursen dock anses uppfylla högskolelagens krav.

Sveriges lantbruksuniversitet: Agrarhistoria, praktisk sommarkurs i agrar- och landskapshistoria, 10 högskolepoäng, grundnivå

Vetenskaplig eller konstnärlig grund

Kursen bygger på vetenskaplig grund inom ämnesområdena landskapsplanering och lantbruksvetenskap. Den kombinerar detta med praktisk erfarenhet inom landskapsvårdens område.

Förkunskapskrav

Grundläggande behörighet. Kursen har hittills lockat deltagare med varierande utbildning, bland annat landskapsarkitekter, agronomer, biologer och arkeologer.

Kursmål

Efter genomgången kurs ska studenten bland annat kunna redogöra för den agrara utvecklingen i Sverige liksom hävd- och odlingsmetodernas påverkan på landskapets rumsliga organisation och biologiska innehåll. Förmågan att bedöma olika landskapsvårdsåtgärder är också central.

Undervisning, kursmaterial och examination

Kursen innehåller tre schemalagda veckor, två i juni och en i augusti. Juni-veckorna avslutas med en floristiktentamen. Under mellanperioden arbetar studenterna självständigt med en hemtentamen. Den sista kursveckan varvas praktiska moment och seminarier (inklusive redovisning av hemuppgiften).

I de praktiska momenten får studenterna pröva på äldre agrara tekniker liksom metoder för modern landskapsvård. De ska under kursens gång också göra en skötselplan baserad på en landskapshistorisk analys. En intervju med en person som professionellt arbetar med landskapsvård ingår också i de självständiga uppgifterna.

Den vetenskapligt baserade litteraturen är bred, med tyngdpunkt på agrarhistoria och landskapsvårdande tekniker.

Lärreresurser

Examinator är fil. dr i kulturgeografi och docent i agrarhistoria. En rad disputerade lärare eller doktorander medverkar också som föreläsare. Handedarna vid praktiska moment är professionellt verksamma inom naturvårdsområdet.

Slutomdöme

Kursen uppfyller högskolelagens krav.

Södertörns högskola: Praktik inom medievetarprogrammet, 30 högskolepoäng, grundnivå

Vetenskaplig eller konstnärlig grund

Kursen bygger på vetenskaplig grund och beprövad professionell erfarenhet.

Förkunskapskrav

Minst 90 högskolepoäng inom medievetarprogrammet.

Kursmål

Studenten ska under kursen utföra kvalificerade arbetsuppgifter på en medie-relaterad arbetsplats och därefter självständigt kunna värdera hur tidigare inhämtade kunskaper inom medievetarprogrammet kan utnyttjas i en sådan arbetsmiljö. Praktikens erfarenheter ska också kunna analyseras och förmedlas både muntligt och skriftligt, bland annat i relation till den akademiska utbildningens samhälls- och yrkesrelevans.

Undervisning, kursmaterial och examination

Kursen har tre faser: först en kortare period med seminarier kring den förestående praktiken (1,5 högskolepoäng), därefter själva praktikarbetet (22,5 högskolepoäng) och avslutningsvis en praktikredovisning (6 högskolepoäng).

Under den inledande fasen författar studenten en praktikplan och gör samtidigt en kartläggning av sin blivande arbetsplats baserad på tillgängliga källor. Praktikplanen ska bland annat innehålla en reflektion kring de tidigare studiernas relevans för det kommande arbetet.

Praktikplatsen kan vara ett företag, en organisation eller en myndighet i Sverige eller utomlands. Den föreslås av den studerande och godkänns av institutionen. Den föreslagna kontaktpersonen på arbetsplatsen ska också godkännas av kursansvariga.

Praktikplatsens kontaktperson ska lämna ett intyg om studentens prestationer och praktikredovisningen bedöms enligt en tregradig betygsskala.

Lärreresurser

Kursansvarig lärare har disputerat i socialantropologi och har också examen från journalistlinjen vid Göteborgs universitet. Vid institutionen som helhet finns tre professorer och fem docenter.

Slutomdöme

Kursen uppfyller högskolelagens krav. De generella resonemang som förs om praktikkurser i bedömrapportens inledande avsnitt bör dock beaktas vid en fortsatt utveckling av innehåll och organisation.

Umeå universitet: Kläddesign – från idé till färdig produkt, 7,5 högskolepoäng, grundnivå

Vetenskaplig eller konstnärlig grund

Kursens innehåll vilar enligt lärosätets självvärdering på såväl vetenskaplig forskning som på konstnärlig grund och praktisk erfarenhet. Den ges vid institutionen för estetiska ämnen inom lärarutbildningen. Det huvudsakliga innehållet synes dock vara konstnärligt och praktiskt.

Förkunskapskrav

Grundläggande behörighet. Viss sömnadsvana krävs för att kunna tillgodogöra sig kursen.

Kursmål

Efter genomgången kurs ska studenten kunna utforska och utveckla egna idéer, planera, använda och genomföra en arbetsprocess i olika steg; reflektera över betydelsen av gjorda val under processens gång samt redogöra för arbetsprocessens olika delar och dess betydelse för färdig produkt.

Undervisning, kursmaterial och examination

Undervisningen sker dels nätbaserat (studie-, läs- och laborationsuppgifter), dels vid två till fyra fysiska träffar (seminarier, praktiska workshops, handledning samt redovisningar). Examinationen grundas på redovisning av praktiska arbetsuppgifter (från idé till färdig produkt), loggbok, skriftliga inlämningsuppgifter samt slutredovisning av enskilt projekt. Litteraturlistan domineras av skrifter och artiklar centrerade kring klädmode, modedesign och mönsterkonstruktion. Till detta kommer några kortare texter som behandlar kreativitet och utveckling av idéer samt teorier om mode.

Lärrresurser

Huvudlärare är två universitetsadjunkter, båda med slöjdlärarexamen i textil och andra yrkesutbildningar inom området. En av dem har dessutom lång professionserfarenhet som skräddare. Vid institutionen utgör slöjdämnet (textil samt trä och metall) ett större gemensamt arbetskollegium (två universitetslektorer, två doktorander och nio universitetsadjunkter) med regelbundna forskningsseminarier.

Slutomdöme

Kursen har i sitt genomförande en svag anknytning till en vetenskaplig grund. Det finns inget större inslag av kritiskt reflekterande moment och lärarna har

ingen högre akademisk kompetens inom det teoretiska området. Hade kursens inriktning till väsentliga delar legat inom det vetenskapliga området hade bedömningen varit att den inte lever upp till lagens krav. Kursen bedöms dock ha ett innehåll som huvudsakligen vilar på konstnärlig grund och beprövad erfarenhet och i detta avseende bedöms kursen ha en adekvat utformning. Slutomdömet blir därför att kursen lever upp till högskolelagens krav.

Umeå universitet: Unga, sex och internet, 7,5 högskolepoäng, grundnivå

Vetenskaplig eller konstnärlig grund

Kursen vilar på vetenskaplig grund.

Förkunskapskrav

Grundläggande behörighet. Kursen vänder sig dock i första hand till studerande som arbetar med eller som utbildar sig för arbete med ungdomar.

Kursmål

Efter kursen ska den studerande bland annat känna till kunskapsläget gällande sex, unga och internet och dessutom kunna problematisera området utifrån sin profession eller utbildning.

Undervisning, kursmaterial och examination

Kursen utvecklades ursprungligen på initiativ av Ungdomsstyrelsen som en del i ett regeringsuppdrag från 2008 gällande sexuell exploatering av unga på nätet. Målet är att ge grundläggande kunskap om ungas erfarenheter och attityder till sexuell exponering. Vidare behandlas frågor kring sex mot ersättning i relation till den aktuella åldersgruppens användning av internet. Undervisningen tar upp olika metoder för ett förebyggande arbete liksom frågor om kritiska och konstruktiva förhållningssätt relaterade till olika professioner.

Kursen är helt nätbaserad och kommunikationen sker i ett så kallat Learning Management System som medium för föreläsningar och gruppdiskussioner.

Kurslitteraturen är vetenskapligt baserad. Examinationen sker fortlöpande på basis av inlämningsuppgifter.

Lärrarresurser

Samtliga lärare är tillsvidareanställda vid Umeå universitet som universitetslektorer eller universitetsadjunkter. Därutöver ger ett antal externa experter från olika samhällsområden föreläsningar under kursen.

Slutomdöme

Undervisningen rör ett viktigt ämnesområde och den aktuella institutionen har en god erfarenhet av undervisning kring frågor som rör barns och ungdomars attityder. Även om den endast förutsätter grundläggande behörighet för högskolestudier innebär den en fördjupning inom ett specifikt ämnesområde för deltagare med tidigare studiebakgrund inom olika ämnesområden. Kursen uppfyller högskolelagens krav.

Uppsala universitet: Leda och organisera det systematiska kvalitetsarbetet – förskolechefens ansvar för kvalitet 7,5 högskolepoäng, grundnivå

Vetenskaplig eller konstnärlig grund

Kursen vilar på vetenskaplig grund.

Förkunskapskrav

Behöriga till kursen är förskolechefer som är anställda i förskolan och som har huvudmannens godkännande. Kursen är en uppdragsutbildning.

Kursmål

I kursen behandlas förskolechefens ansvar att systematiskt och kontinuerligt planera, följa upp, utvärdera och utveckla förskolans kvalitet. Vidare behandlas teorier om organisation och ledarskap i relation till innehållet i förskolans styrdokument, maktstrukturer och värdefrågor. Kursen belyser också relationen mellan förskollärares ansvar och arbetslagets ansvar samt förskolechefens roll i förhållande till denna ansvarsfördelning.

Undervisning, kursmaterial och examination

Undervisningen genomförs enligt de principer som är karaktäristiska för erfarenhetsbaserat och problemorienterat lärande, dvs. att deltagarna förväntas arbeta aktivt med problematiserande frågeställningar och egen erfarenhet, och ställa det i relation till olika slags teorier och modeller. Undervisningen kombinerar föreläsningar, seminarier och egna fältstudier.

Kurslitteraturen vilar på vetenskaplig grund och utgörs av både böcker och vetenskapliga artiklar på svenska och engelska.

Examinationen sker genom muntlig och skriftlig redovisning av en självständig uppgift där studenten planerar, genomför och dokumenterar en utvärderingsstudie i egen eller i en kollegas verksamhet i relation till kursens litteratur. Aktivt deltagande krävs vid samtliga kurstillfällen.

Lärrarresurser

Kursen leds av disputerade lärare som har stöd av andra disputerade lärare och som befinner sig i en stark akademisk miljö med god kompetens inom området. Dessutom anlitas externa föreläsare.

Slutomdöme

Kursen kan utifrån lärarkompetens, litteratur, innehåll och examination anses uppfylla högskolelagens krav.

Uppsala universitet: Visuell presentation, 7,5 högskolepoäng, grundnivå

Vetenskaplig eller konstnärlig grund

Kursen betecknas som ”en verktygskurs för studenter inom kandidatprogrammen vid historisk-filosofiska fakulteten” vid Uppsala universitet. Den bygger på vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet med konstnärliga sidoaspekter.

Förkunskapskrav

Studenten ska vara antagen till ett kandidatprogram vid fakulteten samt ha fullgjort 90 högskolepoäng.

Kursmål

Efter kursen ska studenten kunna analysera, problematisera och pedagogiskt presentera bild och text i åskådliga och informativa affischer och digitala presentationer.

Undervisning, kursmaterial och examination

Kursen innehåller analyser av bildmediernas möjligheter och påverkan. I praktiska moment ska studenten förbereda, utforma digitala och tryckta presentationer i form av bland annat affischer och Powerpoint-filer. En fullständig produktionsprocess går igenom, från utkast via bildkällor och bearbetning till utskrift och vernissage.

Undervisningen består av seminarier och övningar i datorlaboratorium. Varje student arbetar med sina projekt under flera lektioner med personlig lärarhandledning. Projekten bygger på studenternas vetenskapliga uppsatser på tidigare nivåer.

Kurslitteraturen omfattar internationella och vetenskapligt baserade arbeten kring bildbruk och visuella presentationer. Examinationen sker genom en så kallad portfolio i kombination med en muntlig presentation.

Lärrresurser

Kursansvarig och examinator är professor i konstvetenskap. Huvudlärare och handledare är universitetsadjunkt och fil. mag. i konstvetenskap med en omfattande praktisk erfarenhet av projektledning och presentationsteknik.

Slutomdöme

Undervisningen är delvis praktiskt inriktad men bygger på de deltagande studenternas tidigare studier i form av examensarbeten med mera och bidrar i det

avseendet till fördjupning och progression. Den stärker deras möjlighet att i ett framtida yrkesliv presentera och sprida vetenskaplig information.

Kursen uppfyller högskolelagens bestämmelser, inte minst kravet på att den studerande ska kunna utbyta kunskaper även med personer utan specialkunskaper inom området.

Örebro universitet: Teater – drama I, 30 högskolepoäng, grundnivå

Vetenskaplig eller konstnärlig grund

Kursen vilar på vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet inom det praktisk-estetiska området. Det senare förtydligades vid platsbesöket som kunskaper i att hantera den konstnärliga processen, dock utan eget konstnärligt arbete.

Förkunskapskrav

Grundläggande behörighet samt godkänt färdighetsprov.

Kursmål

Kursen förbereder för teaterpedagogisk verksamhet och ger grundläggande teknisk och konstnärlig färdighet inom teater och drama med tonvikt på utvecklingen av den didaktiska förmågan att leda andras estetiska kunskapsprocesser.

Undervisning, kursmaterial och examination

Läroledad undervisning om ca 9 veckotimmar, därutöver grupparbeten i form av praktiska uppgifter och litteraturstudier om ca 10 veckotimmar. Kursen examineras genom praktiskt teaterarbete samt skriftliga och muntliga redovisningar (10 inlämningsuppgifter ingår). Delkurserna är Teaterns teori och metod (15 högskolepoäng), Den dramatiska texten (7,5 högskolepoäng) och Röst och rörelser (7,5 högskolepoäng). Delkurserna ska ge en teoretisk och praktisk bas för teater- och dramaundervisning, bland annat med Stanislavskijs och andras metoder, och för att gestalta och analysera texter. I de praktiska delarna övas bland annat grunderna i improvisationsteknik, rollgestaltning, forumspel (forumteater) och dramatisk gestaltning som pedagogiskt redskap.

Lärrresurser

Vid kursen undervisar förutom gästlärare sju lärare vid Örebro universitet (en disputerad lektor i svenska språket, en danspedagog, en adjunkt i teater och drama, en disputerad lektor i retorik, en adjunkt i teater och drama, en högskoleadjunkt i pedagogik samt en disputerad lektor i litteraturvetenskap). Gästlärarna representerar musikalisk gestaltning, bildpedagogik, retorik, teater och drama, musikvetenskap med pedagogisk inriktning samt bild. Lärokompetensen bedöms vara fullt tillfredsställande.

Slutomdöme

Kursen bedöms uppfylla högskolelagens krav.

Örebro universitet:

Visuell kommunikation och gestaltning, 7,5 högskolepoäng, grundnivå

Vetenskaplig eller konstnärlig grund

Enligt självvärderingen bygger kursen på vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet inom det praktisk-estetiska området.

Förkunskapskrav

Kursen ges på grundnivå och kräver grundläggande behörighet.

Kursmål

Kursen utgår från och behandlar teorier och begrepp kring seende och bildtolkning utifrån perceptionspsykologiska fält, semiotik och bildvetenskapliga traditioner.

Studenten ska bibringas grundläggande kunskap om kognitiva processer, visuell perception och bildperception; förståelse av bild som kommunikation samt kännedom om relationen mellan text och bild. Dessutom ska studenten visa förmåga att redogöra för bilders olika kommunikativa strategier och visuella koder samt att jämföra och värdera olika förklaringsmodeller för perception och visualisering.

Undervisning, kursmaterial och examination

Undervisningen bedrivs i form av föreläsningar, workshops och seminarier. Lärlarledd undervisning uppgår till 10 timmar per vecka. Därtill kommer hemuppgifter och loggbok.

Kurslitteraturen består av två verk samt kompendier.

Examinationen sker under arbetets gång. Slutexaminationen utgörs av inlämning av en portfolio i vilken studenten redovisar bilduppgifter kring teman som rumslighet och perspektiv, ljus och skugga samt text och bild. Därtill krävs en text i vilken deltagaren ska diskutera och reflektera över den egna arbetsprocessen och dess relation till teorier om bildspråkliga uttryck och villkor.

Lärrresurser

Lärrresursen består av en kursansvarig lektor med doktorsexamen i filmvetenskap och två universitetsadjunkter i bildpedagogik.

Undervisningen bedrivs på Musikhögskolan där musik, bild och teater finns under samma tak. Den vetenskapliga miljön förstärks av disputerade lärare i musikvetenskap med musikpedagogisk inriktning, vilket utgör en god bas för vidareutveckling av kursen.

Slutomdöme

Kursen bedöms uppfylla högskolelagens krav. I de enskilda arbetsuppgifterna integreras teoretiska och estetiska aspekter på ett intressant sätt.